

ÅRSREDOVISNING 2020

Karlstads universitet

Diarienummer: C2021/157

Redaktör: Karin Brattfjord

Tryck & layout: Universitetstryckeriet, Karlstads universitet, 2021

Foto: Karlstads universitet, Po Tidholm, Peter Hoelstad

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

Rektor har ordet	6
Studentkåren har ordet	7
Organisation	8
Om årsredovisningen	9
Sammanfattning	11

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Utbildningsutbud	14
Efterfrågan på program och kurser	17
Utbildningsvolym och studieresultat	20
Examina på grundnivå och avancerad nivå	23
Redovisning av utbildningsuppdrag	25
Lärarytelse	30
Internationella studentutbyten	34
Intäkter och kostnader för utbildning	36

FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

Forskning	42
Forskningssamverkan och innovation	44
Vetenskapliga publikationer	47
Utbildning på forskarnivå	50
Intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning	52

PERSONAL OCH KOMPETENS

Personal	56
Kompetensförsörjning	58
Jämställdhet och lika villkor	61
Hållbar utveckling och miljöarbete	63

EKONOMI

Ekonomisk redovisning	66
Resultaträkning	70
Balansräkning	71
Anslagsredovisning	73
Redovisning av takbelopp	74
Tilläggsupplysningar	76
Noter	78
Styrelsens ersättningar och uppdrag	84

VÄSENTLIGA UPPGIFTER, UNDERSKRIFTER M.M.

Väsentliga uppgifter	88
Intern styrning och kontroll	90
Styrelsens underskrifter	92

Första digitala examenhögtiden

Rektorerna höll tal, The Hebbe Sisters sjöng och studentkåren läste upp namnen på de som tagit examen. Det mesta var som vanligt, men Aula Magna var tom och högtiden sändes digitalt. Glasäpplena skickades med post till våra alumner.

Kris & kunskap

I mars växte idén fram om att försöka beskriva den speciella tid som universitetet befann sig i med omställning till distansundervisning och arbete hemifrån. Ögonblicksbilder för att i någon mån fånga historien medan den pågick. Po Tidholm, journalist, författare och Ander visiting professor in Geomedia studies våren 2020, anlätades som redaktör för magasinet Kris & kunskap. Magasinet skickades hem till universitetets medarbetare och materialet låg även till grund för en fysisk och digital utställning.

över
100
miljoner kronor
beviljade medel

Totalt har 110 miljoner kronor beviljats till forskningsprojekt under 2020. Finansiärer är bland andra Vetenskapsrådet, KK-stiftelsen, Statens energimyndighet och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Poppig hedersdoktor

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap utsåg Marie Ledin till hedersdoktor för sin drivande roll i den svenska musikbranschen. Hon har anknytning till Värmland och har haft stor betydelse för Musikhögskolan Ingesund i samband med årliga Polar Music Prize som hon är VD för.

Bo E. högt rankad

Stanford listade två procent av världens mest framstående forskare och tio forskare från Karlstads universitet fanns med. Högst rankad blev professor Bo Edvardsson på plats 32 i kategorin marketing.

Tillit i Värmland skapar utveckling

OECD utvärderade under året Akademin för smart specialisering. Den skapades av Karlstads universitet och Region Värmland 2015. OECD menar att framgången i Värmland beror på den tillit som finns mellan aktörerna i regionen. Dessutom läggs vikt vid jämställda arbetsplatser, genusintegrering och normförändringar. Över 400 miljoner kronor har genererats till forskning i Värmland. Smart specialisering handlar om att utveckla områden som en region redan är stark inom.

AKADEMIN FÖR SMART SPECIALISERING

Första psykologerna klara

I juni avslutade de första studenterna sin utbildning som startade 2015. Utmärkande för psykologprogrammet i Karlstad är satsningen på kreativitet, innovation och entreprenörskap. Detta eftersom det finns en stor arbetsmarknad för de psykologer som väljer att arbeta i egen regi.

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

Är ett bevis på att vi kontinuerligt arbetar för att utveckla en stimulerande arbetsmiljö och goda villkor för forskare. Under 2020 fick vi utmärkelsen av EU-kommissionen.

Nytt pris till juriststudent

Samverkanspriset är på 10 000 kronor och går till en student, eller en grupp studenter, vid Karlstads universitet som utmärkt sig genom ett samarbete eller projekt ihop med ett företag, en organisation eller förening. Beatrice Tollerup har varit en viktig del av juristprogrammets utveckling när det kommer till samverkan med näringslivet.

nästan
1700
fler än förra året

Sedan 1987 har antalet registrerade studenter på lärosätet under höstterminen räknats den 6 november. År 2020 uppgick siffran till 13 519 studenter, vilket är 1 666 fler än samma dag 2019. Det är registreringar på fristående kurser som har ökat mest.

Erfarenhet för nyanlända

För att underlätta introduktionen på svensk arbetsmarknad erbjuder Karlstads universitet praktik så att högt utbildade personer kan få arbetslivserfarenhet och lära sig språket. Samar Salahieh kommer från Syrien och forskade inom livsmedelsteknik vid Aleppo University. Hon har praktiserat på institutionen för ingenjers- och kemivetenskaper med Jan van Stam som handledare.

ÅRETS ALUMN 2020

Studier i statsvetenskap och projektledning, engagemang i föreningsliv och ordförandeskap i studentkåren präglade hennes tid vid Karlstads universitet. Bred kompetens och stort intresse för demokrati, jämställdhet och rättighetsfrågor ledde till uppdraget som verksamhetschef för Agera. För det, och sitt samarbete med Karlstads universitet, utsågs Beatrice Högå till Årets alumn.

Fortsättning i Varanasi

Rektor Johan Sterte undertecknade i februari en femårig förlängning med rektor VK Shukla på Banaras Hindu University i Varanasi, Indien. Avtalet har funnits sedan 1987. Syftet är att skapa möjligheter för utbyte inom hela universitetets verksamhet, men med fokus på forskning.

REKTOR HAR ORDET

Jag påbörjade detta rektorsord med föresatsen att inte göra det coronainriktat, men misslyckades kaptalt. Det tycks inte vara möjligt att undvika pandemin ett år som detta. Ett, minst sagt, annorlunda år.

Det är imponerande att se hur flexibla studenter, lärare, forskare och andra anställda är när något så oförutsett som en pandemi inträffar. Den har påverkat vår verksamhet i grunden, men faktum är att det ger ganska få avtryck i de siffror som redovisas i denna årsredovisning. I vart fall i negativ riktning.

När pandemin drabbade vårt land insåg vi att universitetet skulle komma att utgöra en viktig del av lösningen på de problem som sannolikt skulle uppstå, inte minst på arbetsmarknaden. Vi beslutade tidigt att erbjuda fler utbildningsplatser, dels genom att öka planeringstalen för program och fristående kurser, dels genom att erbjuda fler sommarkurser. Beslutet var möjligt tack vare vår goda ekonomi, även om vi utgick ifrån att merparten av våra satsningar skulle kompenseras genom senare regeringsbeslut. Så blev också fallet, om än inte fullt ut. Den samlade volymen utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid universitetet var den högsta någonsin 2020.

Detta uppnåddes samtidigt som nästan all utbildning, efter en snabb omställning i mitten av mars, genomfördes digitalt. En omställning som tillsammans med den ökade utbildningsvolymen inneburit en stor utmaning för vår personal, som ju dessutom i huvudsak arbetat hemifrån under året. Möjligheterna att täcka personalbehovet genom nyrekryteringar har samtidigt varit mycket begränsade, inte minst vad gäller internationella rekryteringar. Trots detta har de "pulsmätningar" som vi genomfört med våra medarbetare under året givit en relativt positiv bild med undantag från arbetsmiljön i hemmet. Här har dock åtgärder vidtagits.

Även för studenterna har det naturligtvis inneburit en stor påfrestning att ställa om till digital undervisning. Avsaknaden av närhet till lärare, och till universitetets resurser i form av bibliotek, studievägledning, labb med mera har varit jobbig för många.

Så även bristen på umgänge och arbete tillsammans med andra studenter.

Nöden är uppfinningarnas moder, eller åtminstone en påskyndare av utveckling. När det gäller digitalisering har vi under året tagit ett jättekliv framåt. Tekniken för utbildning,

forskningsseminarier och möten, såväl som vår förmåga att använda oss av den, har utvecklats avsevärt. Och troligen irreversibelt. Ett möte på Zoom känns idag helt naturligt och till och med självklart i många lägen, inte minst när ett fysiskt sådant skulle innebära långa restider.

"I en svår situation står vi samlade" sa vår statsminister den 11 mars förra året. Och så är det. Samarbetet mellan landets högskolor har aldrig tidigare varit så nära och så intensivt, med frekventa samlingar genom Sveriges universitets- och högskoleförbund. Detsamma gäller kommunikationen mellan lärosäten och regering liksom samverkan mellan lärosäten och regioner, kommuner och forskningsfinansiärer. Även detta är en förändring som förhoppningsvis blir åtminstone delvis bestående.

Det är en stor utmaning att ta vara på och utveckla dessa och andra positiva erfarenheter av årets verksamhet för framtiden. Det är också en utmaning att hantera och kompensera för de negativa effekter som årets omställningar haft. Vi behöver satsa på internationalisering och på rekrytering av personal. Vi behöver också se över vårt utbildningsutbud och anpassa utbildningsvolymen till vårt takbelopp, eller vice versa. Vårt begränsade forskningsanslag, tillsammans med bristen på möjligheter till externfinansiering inom vissa områden, är en fortsatt utmaning. Detta trots den satsning på forskning som forskningspropositionen förespeglar.

Årets alla ansträngningar har också inneburit att vi kommit en bra bit på vägen i att förverkliga vår strategi. Vi rör oss i rätt riktning på nästan alla punkter. En speciellt rolig bekräftelse på detta är att OECD i en nyligen publicerad utvärderingsrapport lyfter fram vårt samarbete med Region Värmland i Akademin för smart specialisering som en europeisk förebild.

Jag ser fram emot ännu ett spännande och händelserikt år för Karlstads universitet.

Johan Sterte, rektor

Några viktiga rektorsbeslut under 2020 för att kunna upprätthålla vår verksamhet och minska risken för smittspridning:

- **12 mars** - beslut om att aktivera universitetets krisledningsgrupp.
- **17 mars** - beslut om att undervisning omedelbart och examination skyndsamt ska övergå till distans.
- **8 juni** - beslut om delvis öppning av campus från 15 juni. Nybörjarstudenter ges företräde.
- **16 november** - beslut om huvudregeln att alla studenter och medarbetare ska studera respektive arbeta på distans till och med 17 januari 2021.
- **30 november** - beslut om att ställa in utbytesstudier för utresande studenter.
- **14 december** - beslut om huvudregeln att alla studenter och medarbetare ska studera respektive arbeta på distans under vårterminen 2021.

STUDENTKÅREN HAR ORDET

Karlstad Studentkår är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation verksam vid Karlstads universitet. Syftet är att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen samt förutsättningarna till studier. Karlstad Studentkår grundades 1967 och är medlem i Sveriges Förenade Studentkårer, SFS.

Det har, precis som för alla andra varit ett turbulent verksamhetsår för oss på Karlstad Studentkår med tanke på rådande pandemi. Vår ledande tanke har dock varit att man trots restriktioner och pandemi inte slutar existera som människa. Vi valde därför att inte ställa in vår verksamhet, utan vi ställde istället om den. Detta med tanke på att vi på ett så smittsäkert sätt som möjligt ville förhindra depression och ensamhet bland våra studenter, samt se till att de har en hållbar arbetsmiljö när det kommer till studierna.

VERKSAMHETSÅRET UR ETT STUDIESOCIALT PERSPEKTIV

En introduktion för nya studenter hölls i början av höstterminen. Vi valde att uppmuntra föreningarna till att ha någon form av välkomnade på ett smittsäkert sätt. Detta eftersom studentkåren såg till vikten av att de nya studenterna skulle hamna i någon form av sammanhang så att de dels kunde hitta gemenskap för en bra studiemiljö, men också för att hitta ett socialt umgänge utanför studierna.

Sista veckan i november anordnade studentkåren tillsammans med studenthälsan kampanjen "En vecka fri från våld" med syftet att sprida medvetenhet kring mäns våld mot kvinnor. Kampanjen engagerade, trots rådande pandemi, ett ovanligt högt antal studenter vilket fick oss på studentkåren att inse vad våra medlemmar brinner för. "En vecka fri från våld" fick även ett stort genomslag i media. Att ta tillvara på studenternas intresse och engagemanget i viktiga samhällsfrågor är därför något Karlstad Studentkår kommer att arbeta vidare med. Just därför valde vi att fortsätta skapa kampanjer och engagemang för jämställdhets och jämlikhetsfrågor. Vi har en rad olika studiesociala projekt planerade och det som stod näst på tur efter "En vecka fri från våld" var en kampanj tillsammans med svenska FN-förbundet, för att engagera studenter i deras projekt "#intebarsnack". Detta projekt handlar om att förverkliga agenda2030 och dess 17 globala mål.

VERKSAMHETSÅRET UR ETT UTBILDNINGSPOLITISKT PERSPEKTIV

Vi har under verksamhetsårets gång genomfört två enkätundersökningar vid namn #tycktill. Den första

genomfördes i juni då den digitala omställningen var ny. Då upplevde studenterna att utbildningskvaliteten försämrats på grund av den ändrade studieformen med stora anpassningar till den planerade undervisningen, samt att det varit svårt att uppnå samma pedagogiska kvalitet. Det upplevdes även att studietakten och studiernas svårigheter blivit större med den digitala omställningen. En del av svårigheterna har varit att det inte går att ställa frågor i samma utsträckning, svårt att hänga med i zoom-föreläsningar och de minskade möjligheterna till att studera tillsammans med andra studenter. Studenterna tyckte även att det varit svårare att få tag på sina lärare och att lärarna hänvisar till pandemin för de begränsade kontaktmöjligheterna medan lärarnas förväntningar på dem blivit högre.

ETT NYTT ÄRENDEHANTERINGSSYSTEM

Under året som gått har Karlstad Studentkår, tillsammans med studentkårerna i Uppsala, Göteborg, Lund och Karolinska Institutet, arbetat med att ta fram ett nytt ärendehanteringssystem som kan användas av personer som arbetar som student- och doktorandombud. Syftet har varit att skapa ett gemensamt system som gör det lättare att ta fram statistik, följa pågående ärenden och att underlätta arbetet med att jämföra nationell statistik mellan olika lärosäten. Det nya systemet är nu färdigt och redo att användas av andra studentkårer.

SVERIGES BÄSTA STUDENTSTAD

Sedan tidigare har Studentkåren arbetat tillsammans med Karlstad kommun för att se till att Karlstad blir en ännu bättre studentstad att bo, leva och trivas i. När kåren nu blickar framåt spannar vi bågen ytterligare och kommer arbeta aktivt tillsammans med andra aktörer för att Karlstad ska bli Sveriges bästa studentstad 2024. Tillsammans förverkligar vi idéer och skapar möjligheter.

Barsha Yilmaz

Tillförordnad ordförande, Karlstad Studentkår

ORGANISATION

Karlstads universitet är en statlig myndighet som leds av en universitetsstyrelse och en rektor. Universitetet är organiserat i två fakulteter, en lärarutbildningsnämnd samt centrala stödfunktioner.

UNIVERSITETSSTYRELSE

Verksamheten vid Karlstads universitet styrs av lagar och förordningar samt av uppdrag från riksdag och regering. Högsta beslutande organ vid lärosätet är universitetsstyrelsen. Regeringen utser ledamöterna, som kommer från den akademiska världen, näringslivet och offentliga organisationer. I universitetsstyrelsen finns även ledamöter utsedda av Karlstad Studentkår samt tre lärarledamöter. Lärosätets personalorganisationer utser styrelserepresentanter med närvaro- och yttranderätt.

Underställd styrelsen finns internrevision som universitetet har enligt internrevisionsförordningen (2006:1228).

UNIVERSITETSLEDNING

Universitetsledningen bestod under 2020 av rektor, prorektorer samt universitetsdirektör. Rektor är myndighetschef. Prorektorerna utses av rektor och en av prorektorerna är av universitetsstyrelsen utsedd att vara ställföreträdande myndighetschef.

FAKULTETER OCH STÖDFUNKTIONER

Utbildnings- och forskningsverksamheterna vid universitetet organiseras i två fakulteter. Verksamheterna leds av dekaner som också är ordförande i respektive fakultetsnämnd. Dekanerna utses av rektor. Fakulteterna ansvarar för kvaliteten i utbildning och forskning samt för samverkan med omvärlden.

Vid lärosätet finns också en universitetsgemensam lärarutbildningsnämnd med dekan som har ett särskilt ansvar för lärar- och förskollärarutbildningarna.

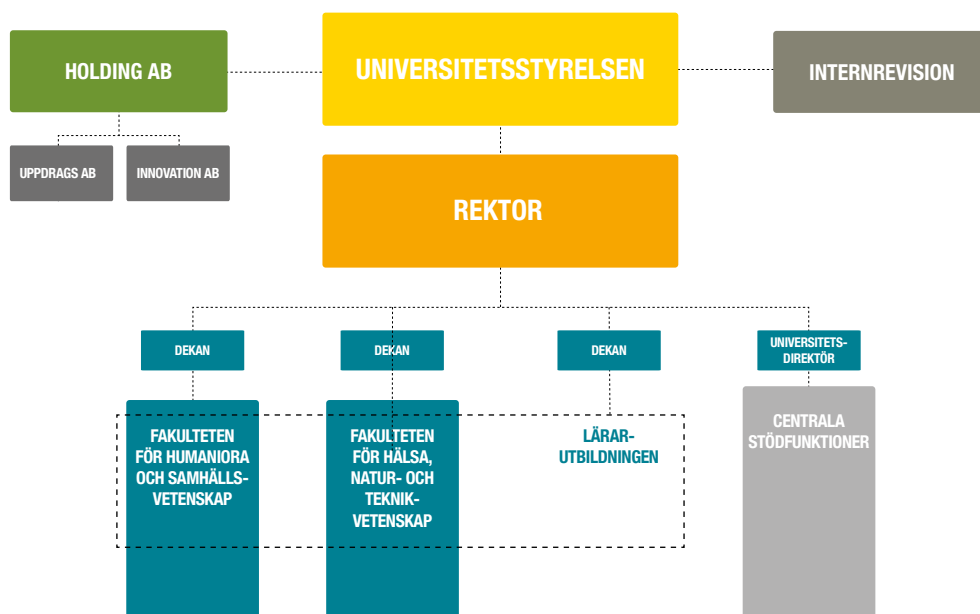
Centrala stödfunktioner har till uppgift att ge service till universitetets fakulteter, ledning och styrelse. Stödfunktionerna arbetar även med uppdrag från och rapportering till myndigheter, departement samt andra externa instanser.

BOLAG

Karlstads universitet äger ett holdingbolag, Karlstads universitet Holding AB. Holdingbolaget är i sin tur ensam ägare av de två dotterbolagen Karlstads universitets uppdrags AB och Karlstads universitets innovation AB.

Karlstads universitets uppdrags AB förmedlar uppdragsutbildning vid lärosätet. Kurserna är på högskolenivå och utformade efter uppdragsgivarens önskemål vad gäller omfattning, innehåll och form. Uppdragsgivare kan vara myndigheter, organisationer eller företag som önskar att stärka sin personals kompetens.

Karlstads universitets innovation AB har i uppdrag att vara ett verktyg för lärosätets uppgift att nyttiggöra forskning och kunskap. Detta genom att stödja och inspirera verksamheter som kan omsättas i nyttiggörande.

OM ÅRSREDOVISNINGEN

Universitetets årsredovisning regleras av förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I årsredovisningen sammanfattas det senaste årets verksamhetsresultat och ekonomiska resultat.

Årsredovisningen ska ge en rättvisande bild av verksamheten i enlighet med principerna tillförlitlighet, relevans, jämförbarhet, begriplighet och transparens.

Redovisningen utgår från de uppgifter som framgår i högskolelag och högskoleförordning och i förhållande till vad regeringen har angivit i regleringsbrev eller i annat beslut.

Dokumentet består av resultatredovisning, ekonomisk redovisning och finansiella rapporter.

Resultatredovisningen är utformad så att den kan utgöra ett underlag för regeringens bedömning av universitetets resultat och genomförande av verksamheten.

Redovisningen innehåller bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling samt väsentlig information om vad universitetet har presterat i förhållande till uppgifter och mål som regeringen har beslutat för myndighetens verksamhet.

Den individbaserade statistik som ingår i resultatredovisningen är uppdelad efter kön, om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Årsredovisning innehåller sifferuppgifter, såväl i löpande text som i tabell- och diagramformat. I den löpande texten presenteras, om inte annat anges, dels utfallet för kalenderåret 2020, dels motsvarande värde för 2019 angivet direkt efter inom en parentes.

I tabeller presenteras i normalfallet utfall för det senaste året och motsvarande uppgifter från de två föregående åren. I vissa tabeller och diagram redovisas uppgifter för fler år för att synliggöra trender under en längre period.

VÄSENTLIGA UPPGIFTER, STYCKKOSTNADER OCH RESULTATINDIKATORER

I det gemensamma regleringsbrevet för universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att

årsredovisningen ska innehålla redovisning av vissa väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt tabell Väsentliga uppgifter i regleringsbrevet där det även framgår vilka styckkostnader i enlighet med 3 kap. 1 § andra stycket förordningen om årsredovisning och budgetunderlag som myndigheterna ska redovisa.

De resultatindikatorer och mått som universitetet använder är främst de som beslutats av regeringen och som framgår i tabell Väsentliga uppgifter. Dessa redovisas och kommenteras även mer detaljerat under respektive kapitel i årsredovisningen. Karlstads universitet använder även några övriga mått och resultatindikatorer som är etablerade inom universitet- och högskolesektorn och som mäts och följs av andra myndigheter som exempelvis Statistiska centralbyrån samt Universitetskanslersämbetet.

Mått och indikatorer för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, inklusive samverkan:

- antal studenter samt antal examina,
- antal samt kostnad per helårsstudent och helårsprestation, exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning,
- intäkter inom uppdragsutbildning,
- prestationsgrad, antal helårsprestationer i förhållande till helårsstudenter,
- antal förstahandsansökningar,
- antal programnybörjare,
- internationella studentutbyten.

Mått och indikatorer för forskning och utbildning på forskarnivå, inklusive samverkan:

- antal forskarstuderande samt antal examina,
- samfinansieringsgrad,
- antal och kostnad per refereegranskade vetenskapliga publikationer,
- intäkter inom uppdragsforskning.

ÅRSREDOVISNINGENS INDELNING

Årsredovisningen är indelad i sex kapitel:

Inledning

Kapitlet sammanfattar viktiga händelser under året som gått. Rektor respektive studentkår presenterar övergripande tankar om året, och vart universitetet är på väg. I kapitlet presenteras också universitetets organisation samt utgångspunkter för hur uppgifterna i årsredovisningen har samlats in, definierats och presenterats. En sammanfattning över universitetets åtgärder med anledning av coronapandemin ges också.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Kapitlet inkluderar volym- och kostnadsuppgifter samt olika typer av process- och resultatbeskrivningar. Specifika utbildningsuppdrag som lärosätet givits via regleringsbrev redovisas.

Forskning och utbildning på forskarnivå

Kapitlet sammanfattar universitetets forskning, forskningssamverkan, volymutveckling av vetenskapliga publikationer samt forskarutbildning.

Personal och kompetens

Personalstatistik samt de insatser som lärosätet genomfört inom områdena kompetensförsörjning, jämställdhet och lika villkor beskrivs. I detta kapitel redovisas också en sammanfattning av universitetets arbete med miljö och hållbar utveckling.

Ekonomi

Den ekonomiska redovisningen över intäkter, kostnader och verksamhetsutfall presenteras och kommenteras. Den finansiella redovisningen består av resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning och noter.

Väsentliga uppgifter, underskrifter m.m.

I årsredovisningens avslutande kapitel redogörs för intern styrning och kontroll samt väsentliga uppgifter. Årsredovisningen avslutas med styrelsens underskrifter.

DEFINITIONER AV VISSA BEGREPP

I årsredovisningen förekommer ett antal begrepp och fackuttryck. I de fall de endast förekommer i ett specifikt sammanhang förklaras de i anslutning till

användningen. I några fall används samma begrepp på flera håll i årsredovisningen, varför de istället förklaras här.

Helårsstudenter

Helårsstudenter, HST, är ett volymmått på antalet registrerade studenter. Antalet helårsstudenter beräknas som antalet studenter som är förstagångs- eller fortsättningsregistrerade på ett kurstillfälle multiplicerat med kurstillfällets omfattning uttryckt i högskolepoäng under kalenderåret, dividerat med 60.

Helårsprestationer

Helårsprestationer, HPR, är ett volymmått över studenters godkända betyg. Helårsprestationer beräknas genom att summan avklarade högskolepoäng under kalenderåret divideras med 60.

Takbelopp

Takbeloppet anger det högsta anslagsvärdet för helårsstudenter och helårsprestationer som ett lärosäte kan få ersättning för inom anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

DATAKÄLLOR

Kvantitativa uppgifter som redovisas i denna årsredovisning har sitt ursprung i ett antal olika källor och system. Om inte annat anges i den löpande texten är de:

- bibliometri, publikationsdatabasen DiVA,
- ekonomi, ekonomisystemet Raindance,
- personalstatistik, inklusive sjukfrånvaro, personal- och lönesystemet Primula,
- studentstatistik, studiedokumentationssystemet Ladok,
- sökandestatistik, Universitets- och högskolerådets antagningsdatabas Nya.

Flera av de kvantitativa uppgifterna tas fram och bearbetas via Karlstads universitets ledningsinformationsverktyg, Kuli. Dokumentation av riskanalyser som utgör underlag till universitetsledningens bedömning av den interna styrningen och kontrollen dokumenteras i verksamhetsplaneringssystemet Stratsys.

Kvalitativa uppgifter, såsom process- och aktivitetsbeskrivningar, baseras i de flesta fall på dokumentation från universitetet. I några fall baseras de på rapporter eller omdömen från externa aktörer. Källorna till dessa är då angivna i direkt anslutning till att de omnämns.

SAMMANFATTNING

Årsredovisningen innehåller bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling samt väsentlig information om vad universitetet har presterat i förhållande till uppgifter och mål som regeringen har beslutat för myndighetens verksamhet.

Den samlade volymen utbildning på grundnivå och avancerad nivå var den högsta någonsin i universitetets historia. Trots ökad antagning, och att i princip all undervisning och examination under året genomförts i form av distansstudier, har inte prestationsgraden påverkats.

På universitetets nybörjarprogram ökade antalet nybörjare med 11 procent. Ökningen hänger till del samman med de olika utbyggnadsuppdrag som tillkom genom regeringens ändringsbudgetar under året. Även antalet förstahandssökande till fristående kurs vid universitetet ökade. Enligt statistik från Universitets- och högskolerådet steg antalet första handsansökningar med 12 procent inför vårterminen och med 19 procent inför höstterminen.

Under 2020 bestod universitetets utbildningsutbud på grundnivå och avancerad nivå av cirka 75 olika program och drygt 650 fristående kurser. Av den samlade utbildningsvolymen återfanns ungefär tre femtedelar av helårsstudenterna på yrkesexamensprogram, en femtedel på generella program och en femtedel på fristående kurser.

Sammantaget bidrog drygt 23 000 studenter till antingen antalet helårsstudenter eller till antalet helårsprestationer. Detta var en ökning motsvarande 14 procent jämfört med 2019. Könsfördelningen bland studenterna var fortsatt ojämn då nära två tredjedelar av studenterna var kvinnor.

Under våren 2020 blev konsekvenserna av coronapandemin allt tydligare. För att möta ett ökat behov av utbildning och omställning fattade regeringen beslut om ett antal olika extrasatsningar till universitet och högskolor. Därtill hade universitetet sedan tidigare ett antal utbyggnadsuppdrag. Uppdragen avsåg bland annat utbyggnader för att få fler examinerade ingenjörer, fler nybörjare på utbildningar för sjuksköterskor, satsningar för att utbilda fler lärare, behörighetsgivande utbildningar, bristyrkesutbildningar och kurser inom livslångt lärande samt

sommarkurser. Totalt redovisas 14 extrasatsningar och utbyggnadsuppdrag. Resultatet blev varierande då knappt hälften av uppdragen har uppfyllts fullt ut.

Utbildningsvolymen inom grundnivå och avancerad nivå redovisas till ett samlat anslagsvärde om 729,6 miljoner kronor. Takbeloppet uppgick till 695,6 miljoner kronor, vilket innebar en överproduktion om 34,0 miljoner kronor. Då universitetet nått maximal storlek på sparad överproduktion innebar det en ofinansierad överproduktion på 11,6 miljoner kronor.

Forskning vid universitetet bedrivs främst i forskargrupper eller i centrumbildningar, med utgångspunkt från samhällets behov och med relevans för aktörer i Värmland, Sverige och resten av världen. Forskningen genomförs inom traditionella akademiska ämnen och inom mångvetenskapliga områden. De totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå, uppgick till 400,4 miljoner kronor. Detta motsvarade en minskning om 0,4 procent i förhållande till 2019. Anslagsintäkterna ökade med 14,0 miljoner kronor och de externa intäkterna i form av avgifter och bidrag minskade med 15,5 miljoner kronor.

Till utbildning på forskarnivå antogs 58 personer vid universitetet och vid slutet av 2020 fanns 269 personer registrerade som forskarstuderande. Av de forskarstuderande var 137 kvinnor och 132 män. När de forskarstuderandes inrapporterade aktivitet räknas om till heltider, uppgick den samlade verksamheten till 118 helårsekvivalenter och forskarutbildningens omfattning ökade efter att tidigare ha minskat under sex år i rad. Under 2020 utfärdade Karlstads universitet 39 examensbevis på forskarnivå, varav 32 avsåg en doktorsexamen och 7 avsåg en licentiatexamen.

Universitetet hade under 2020 i genomsnitt 1 303 personer anställda, motsvarande 1 086 årsarbetskrafter. Av årsarbetskrafterna var två tredjedelar undervisande och forskande personal, medan en tredjedel var personal inom stödfunktioner. Könsfördelningen bland universitetets personal var jämn på en övergripande nivå, men nedbrutet på olika personalkategorier var skillnaderna i vissa fall stora. Meriteringsnivån bland universitetets lärare har de senaste åren minskat något och 2020 var 62 procent av universitetets lärare disputerade. Av alla månadsavlönade var 89 procent tillsvidareanställda.

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

UTBILDNINGSBUD

Utbildningsutbudet på grundnivå och avancerad nivå är huvudsakligen organiserat i form av programutbildningar. Detta bedöms vara långsiktigt hållbart, samtidigt som universitetet arbetar för att utbudet av fristående kurser ska vännas och utvecklas.

UTBILDNINGSBUD

Utbildningsutbudet utgår från universitetets vision och strategi 2030. Där anges att program- och kursutbudet ska vara relevant och av hög kvalitet.

Under 2020 bestod universitetets utbildningsutbud på grundnivå och avancerad nivå av cirka 75 olika program och drygt 650 fristående kurser. Av den samlade utbildningsvolymen återfanns ungefär tre femtedelar av helårsstudenterna på yrkesexamensprogram, en femtedel på generella program och en femtedel på fristående kurser.

PROGRAMUTBILDNINGAR MED PROFESSIONSKARAKTÄR

Universitetet prioriterar programutbildningar av professionskaraktär. Detta baseras på uppdrag från regeringen, studenternas efterfrågan samt arbetsmarknadens behov.

Lärarytbildning är storleksmässigt universitetets största programutbildningsområde.

År 2020 omfattade lärar- och förskollärarytprogrammen drygt 2 400 helårsstudenter, vilket motsvarade en fjärdedel av universitetets utbildningsvolym på grundnivå och avancerad nivå.

Universitetets lärar- och förskollärarytprogram ges både vid campus, via distansundervisning och i samarbete med ett antal lärcentra. Syftet med att erbjuda olika distributionsformer är att attrahera ett ökat antal studerande. Under de senaste åren har universitetet i samarbete med kommuner även utvecklat verksamhetsintegrerade lärarytprogram, där studier och yrkesutövning kombineras.

Ingenjörutbildningar, ekonomutbildningar och utbildningar inom vård- och omsorgsområdet utgör också betydande delar av universitetets utbildningsvolym. Andra betydelsefulla yrkesexamensprogram är exempelvis de mot socionom-, jurist- respektive psykologexamen.

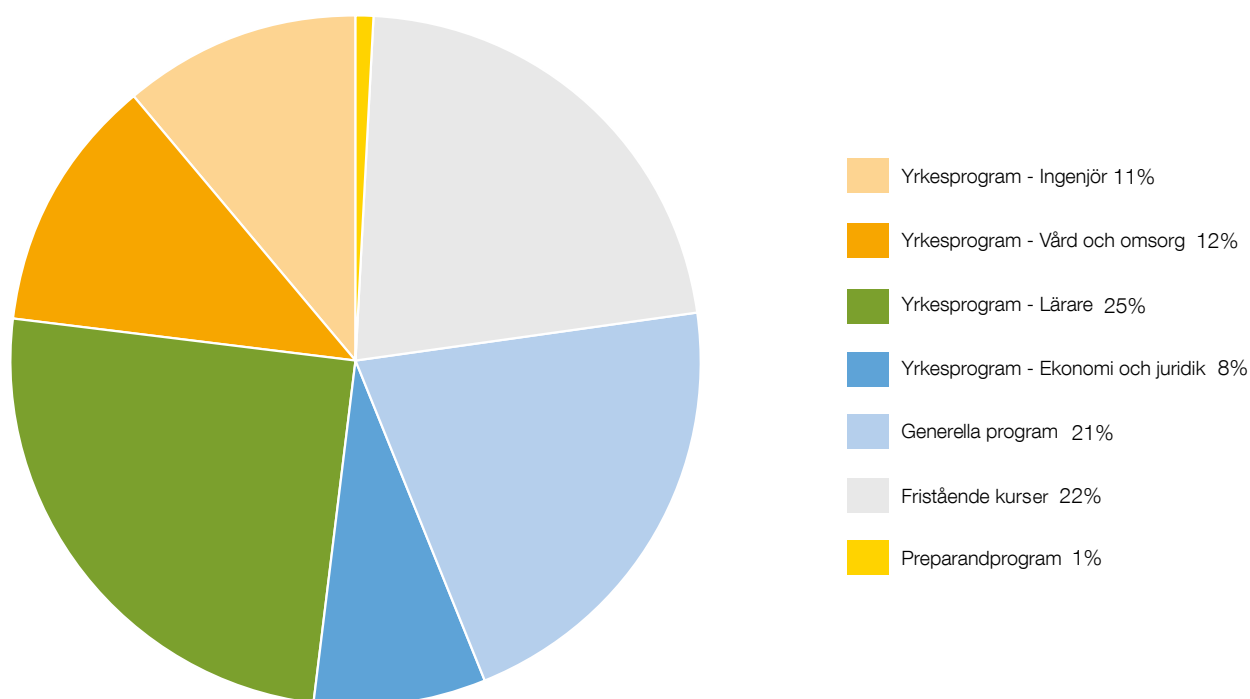

Diagram 1: Fördelning mellan olika program och kurser, utbildningsvolym 2020. (Källa: Ladok)

I universitetets utbildningsutbud ingår också generella program på både grundnivå och avancerad nivå. I jämförelse med programutbildningar mot yrkesexamina var volymerna betydligt mindre.

Utifrån tillgänglig statistik över ansökningar och arbetsmarknad bedömer universitetet att programutbildningar av professionskaraktär fortsatt kommer att vara av intresse för studenter och efterfrågade av arbetsmarknaden.

UTVECKLING AV UTBILDNINGSBUDGET

Universitetets utbildningsutbud utvecklas kontinuerligt och har de senaste åren utökats med examensrätter för yrkesexamina mot jurist, psykolog respektive tandhygienist. Därtill har ett antal nya generella utbildningsprogram inrättats.

I juni 2020 avlog Universitetskanslersämbetet universitetets ansökan om examensrätt för hälso- och sjukvårdskuratorsexamen. Universitetet har därefter i samverkan med Region Värmland inlett ett arbete med att stärka berörda utbildningsmiljöer och har för avsikt att lämna in en ny ansökan under 2021.

Universitetet har under året lämnat in en ansökan om att få rätt att utfärda grundläraresexamen med inriktning mot arbete i fritidshem. Universitetskanslersämbetet väntas fatta beslut i detta ärende tidigt under 2021.

AVVÄGNING MELLAN PROGRAM OCH KURSER

Sett över tid har andelen fristående kurser av utbildningsvolymen minskat, medan andelen utbildningsprogram ökat. Denna utveckling kan till del förklaras av utbyggnader av ett antal programutbildningar i enlighet med statliga satsningar och direktiv. Sedan 2014, då en stor del av de nuvarande satsningarna påbörjades, har den samlade volymen anslagsfinansierad programutbildning växt med nästan 1 200 helårsstudenter.

Vid millennieskiftet utgjorde fristående kurser 36 procent av volymen helårsstudenter inom anslagsfinansierad utbildning. År 2017 hade denna andel sjunkit till under 19 procent. Sedan dess har universitetet aktivt arbetat för att öka studentvolymerna inom fristående kurs, och 2020 hade andelen ökat till 22 procent.

Universitetets prioritering av programutbildningar ligger fast, men bedömningen är att såväl utbudet och volymerna av fristående kurser bör öka. Detta för att kunna möta samhällets behov av livslångt lärande, bildning och omställning.

AVVÄGNING MELLAN CAMPUS OCH DISTANS

Universitetet har sedan många år satsat på distansutbildning. Andelen av utbildningsvolymen som kategoriseras som distansutbildning har stadigt ökat över tid. År 2000 utgjorde 6 procent av universitetets anslagsfinansierade utbildningsvolym distansutbildning och 2020 var andelen över 30 procent.

Undervisningsformen distans är vanligt förekommande bland fristående kurser. Av årets volym anslagsfinansierade fristående kurser var 60 procent klassificerade som distansundervisning, medan motsvarande andel för universitetets programutbildningar var 22 procent.

SAMHÄLLET'S BEHOV AV UTBILDNING

Överväganden om såväl arbetsmarknadens som samhällets behov ingår i universitetets interna modell för kvalitetsarbete och kvalitetssäkring. Modellen innehåller bland annat terminsvisa rapporter om programutbud med behovs- och förutsättningsanalyser för varje utbildningsprogram. Samhällets behov ingår som en parameter tillsammans med interna bedömningar liksom studenternas uppfattningar av utbildningen.

Rapporterna utgör underlag för universitetets återkommande verksamhetsdialoger och i fakulteternas kontinuerliga arbete med att utveckla utbildningsutbudet. De är därmed styrande delar i arbetet med att säkerställa ett hållbart utbildningsutbud.

Vid undersökningar av hur väl studenter etablerar sig på arbetsmarknaden efter utbildningen använder universitetet i huvudsak data från Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetet. I specifika fall förekommer också egeninitierade uppföljningar av alumnens etablering i yrkeslivet.

Utöver det interna arbetet med att identifiera samhällets behov av utbildning stödjer sig universitetet på olika externa analyser. Det handlar i första hand om rapporter och prognoser från andra myndigheter såsom Arbetsförmedlingen, Skolverket, Socialstyrelsen, Statistiska centralbyrån och Universitetskanslersämbetet. Universitetet upprätthåller även kontakter med representanter för arbetsmarknaden i fakultetsnämnder och programråd, där det är fastställt att externa ledamöter ska medverka.

KVALITETSSYSTEM OCH KVALITETSGRANSKNINGAR

Ett nytt sammanhållet kvalitetssystem började att tillämpas under 2020. Modellen inkluderar både utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt forskning och utbildning på forskarnivå via en tydlig styrning av kvalitetsarbetet. Kvalitetssystemet innehåller kontrollaktiviteter i form av utvärderingar samt lärande.

Kvalitetssäkringen som genomförts under 2020 har utgått från att universitetet ska bygga och bibehålla en kvalitetskultur som innefattar formella strukturer samt engagemang och ansvarstagande för verksamhetens kvalitet. Kvalitetsutvecklingen har byggts på systematisk uppföljning, analys och återkoppling. Universitetets utvärderingar har utgått från de principer för kvalitetssäkring av högre utbildning som framgår i European Standards and Guidelines.

Kvalitetssäkring fokuserar på årliga utvärderingar och uppföljningar av utbildningsutbudet utifrån samhällets och arbetsmarknadens behov, lärosätets kapacitet, interna och externa utvärderingsresultat

samt ekonomiska förutsättningar. Ett antal uppföljningar har genomförts under 2020, dels enligt treklövermodellen i samverkan med Mittuniversitetet och Linnéuniversitetet, dels via Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar.

Under 2020 har universitetet fått resultatet av Universitetskanslersämbetets genomförda kvalitetsgranskningar. Av dessa fick förskolläraryrket omdömet hög kvalitet efter en kompletterande redovisning av åtgärder. Hög kvalitet blev omdömet även för ämnesläraryrket inom samhällskunskap, musik samt matematik för gymnasieskolan. Ämnesläraryrket för idrott och hälsa samt ämnesläraryrket i svenska fick en ifrågasatt kvalitet.

För utvärdering och uppföljning använder universitetet också ett automatiserat och standardiserat system för värdering och analys av program och kurser. Systemet säkerställer att studenter ges möjlighet att framföra sina erfarenheter och synpunkter samt att resultaten hålls tillgängliga.

EFTERFRÅGAN PÅ PROGRAM OCH KURSER

Inför höstterminen 2020 hade drygt 407 000 personer anmält sig till en högskoleutbildning i den nationella antagningsomgången. Detta var den högsta siffran sedan samordnad antagning infördes och enligt Universitets- och högskolerådet en effekt av coronaviruset och situationen på arbetsmarknaden.

SÖKANDE TILL PROGRAMUTBILDNINGAR

I de två nationella antagningsomgångarna för 2020 fanns sammanlagt 7 049 (6 386) förstahands sökande till utbildningsprogram vid universitetet. Detta motsvarade en ökning med 10 procent jämfört med 2019.

För utbildningsprogram som vänder sig till nybörjare i högskolan uppgick antalet förstahandsansökningar 2020 till 5 147 (4 516). Precis som tidigare år var intresset störst för universitetets yrkesexamensprogram. I antagningsomgången inför höstterminen 2020 fanns åtta utbildningar med fler än 200 förstahands sökande och samtliga var yrkesexamensprogram.

Intresset för universitetets programutbildningar av påbyggnadskarakter, vilka normalt förutsätter tidigare högskolestudier, ökade 2020. Totalt uppgick antalet förstahandsansökningar till 1 687 (1 572).

Universitetets behörighetsgivande preparandutbildningar består av naturvetenskaplig bastermin respektive teknisk-naturvetenskapligt basår. För 2020 fanns sammanlagt 215 (298) förstahandsansökningar till denna typ av program. Detta innebär att intresset minskade för fjärde året i rad.

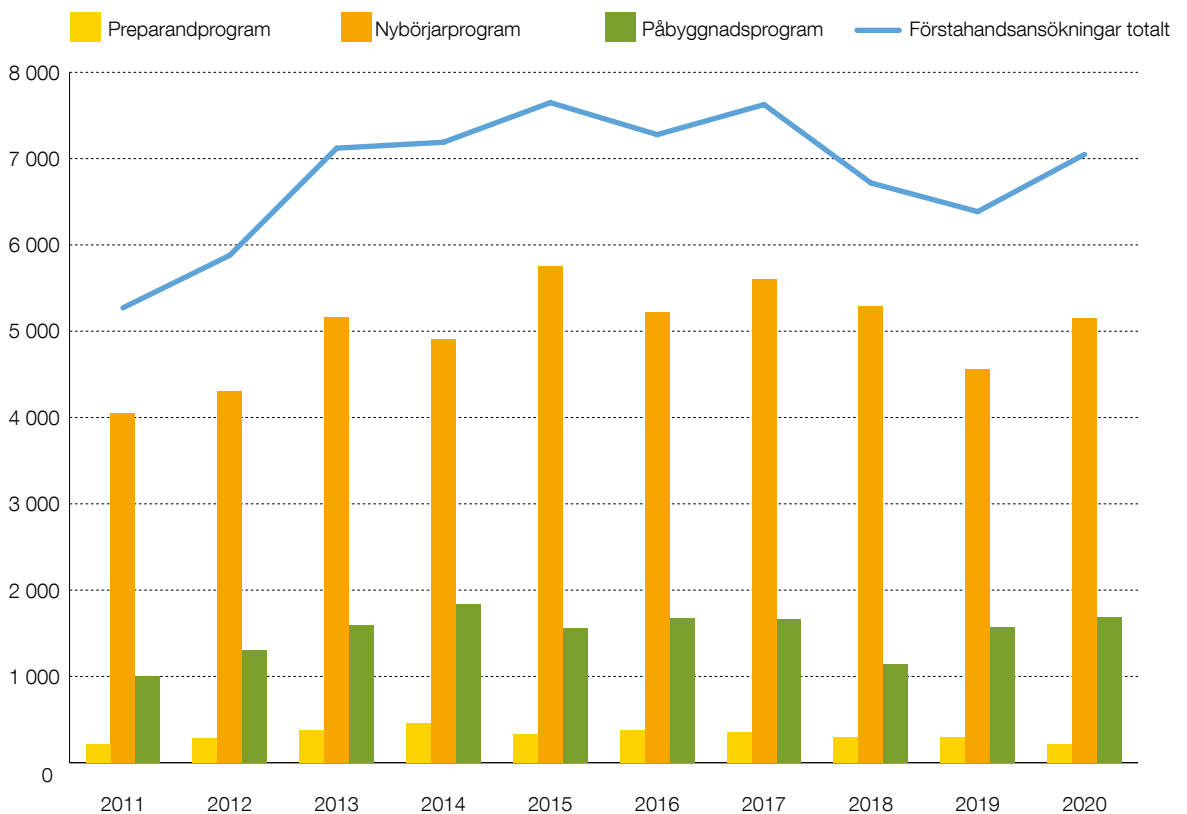

Diagram 2: Förstahandsansökningar till universitetets programutbildningar, vår- och hösttermin 2011-2020. (Källa: UHR)

NYBÖRJARE PÅ PROGRAMUTBILDNINGAR

En annan värdeomätare på lärosätets attraktionskraft är antalet studenter som faktiskt påbörjar sina studier, det vill säga de registrerade programnybörjarna. Under 2020 påbörjade 3 656 (3 243) studenter en programutbildning, vilket var 13 procent fler än 2019.

På universitetets nybörjarprogram registrerades totalt 2 781 (2 502) nybörjare. Ökningen motsvarade 11 procent och hänger till del samman med de olika utbyggnadsuppdrag som tillkom genom regeringens ändringsbudgetar under året.

Påbyggnadsprogrammen lockade 705 (579) registrerade nybörjare 2020. Den kompletterande pedagogiska utbildningen, liksom andra påbyggnadsprogram inom lärområdet, kunde redovisa fler nybörjare än 2019.

Universitetets två preparandutbildningar, bastermin respektive tekniskt-naturvetenskapligt basår, kunde 2020 tillsammans redovisa 170 (162) registrerade nybörjare.

SÖKANDETRYCK TILL PROGRAM

Ett mått på utbildningars popularitet är sökandetrycket, det vill säga antalet förstahandssökande per antagen student. I de två nationella antagningsomgångarna för 2020 fanns det enligt Universitets- och högskolerådets statistik 253 339 förstahandssökande till program. Av dessa antogs 117 098 studenter, vilket innebär att det genomsnittliga sökandetrycket i landet uppgick till 2,2 (2,1).

Till universitetets utbildningsprogram fanns totalt 7 049 förstahandssökande, varav 4 114 senare antogs. Det motsvarar ett sökandetryck om 1,7 (1,7).

Sökandetrycket tenderar att variera mycket mellan olika utbildningar. De av universitetets yrkesexamensutbildningar som höstterminen 2020 hade högst sökandetryck var psykologprogrammet och socionomprogrammet med 5,4 respektive 3,8 förstahandssökande per antagen. Bland universitetets programutbildningar med lågt sökandetryck fanns program mot civilingenjörsexamen, där sökandetrycket var 0,7.

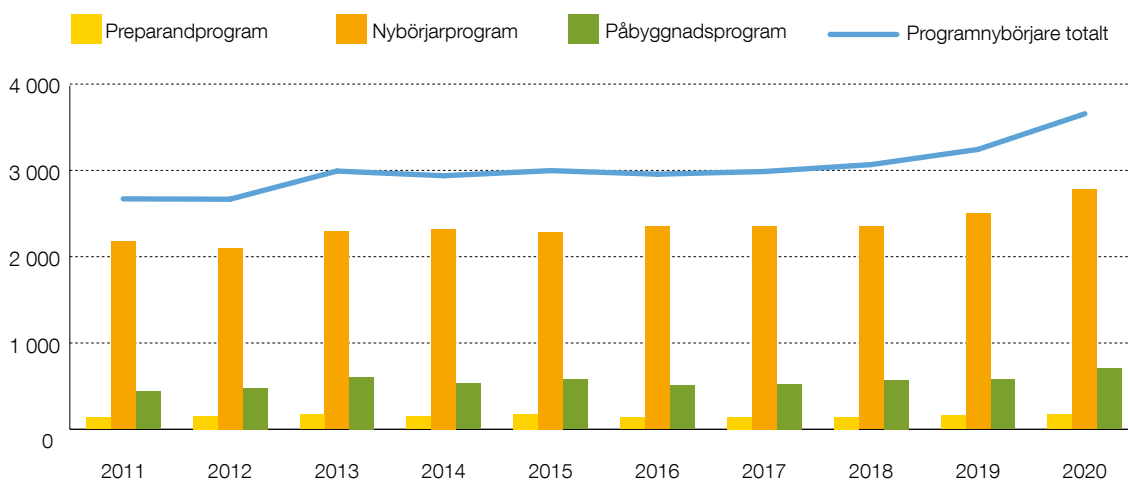

Diagram 3: Nybörjare vid universitetets programutbildningar, vår- och höstterminer 2011-2020. (Källa: Ladok)

SÖKANDE TILL FRISTÅENDE KURSER

Den faktiska efterfrågan på fristående kurser är svår att följa. Detta då det av ansökan inte framgår hur många kurser studenten egentligen har för avsikt att läsa. Jämförelser försvåras också av att lärosätena har olika administrativa rutiner för hur befintliga programstudenter söker kurser inom utbildningsprogram.

Antalet förstahandssökande till fristående kurs vid universitetet ökade 2020. Enligt statistik från Universitets- och högskolerådet steg antalet förstahandsansökningar med 12 procent inför vårterminen 2020 och med 19 procent inför höstterminen 2020.

**SÖKANDE VID INTERNATIONELLA
ANTAGNINGSGOMGÅNGAR**

Utöver sökande i de nationella antagningsomgångarna tillkommer även ansökningar i de separata antagningsomgångar som vänder sig till studenter från andra länder. Störst i detta avseende är den internationella antagningsomgången till masterutbildningar som Universitets- och högskolerådet genomför inför varje hösttermin.

Inför höstterminen 2020 hade 349 (464) förstahandssökande anmält sig till någon av universitetets internationella masterutbildningar. Efter att behörigheten prövats antogs 57 (126) internationella studenter. Vid höstterminens start registrerades 9 (30) studieavgiftsskyldiga nybörjarstudenter.

**TILLGODORÄKNANDE AV TIDIGARE UTBILDNING OCH
YRKESERFARENHET (REELL KOMPETENS)**

Under 2020 har ett förbättringsarbete genomförts för att förenkla arbetet med tillgodoräkning. Arbetet har syftat till att förtydliga processerna för både studenter och personal när det kommer till hanteringen av tillgodoräkning, samt att öka möjligheterna till bedömning av reell kompetens i samband med ansökan om tillgodoräkning.

Ansökan om tillgodoräkning har tagits emot av en centralt placerad funktion vid universitetet som gjort en initial bedömning av handlingar och, i det fall det behövts, återkopplat till studenten. En gemensam ingång för alla tillgodoräkningärenden har bidragit till en större likvärdighet i de ärenden som går vidare till examinator för bedömning och ett större stöd till studenterna när de ansöker.

UTBILDNINGSVOLYMER OCH STUDIERESULTAT

Den samlade volymen utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet uppgick till 9 738 helårsstudenter och 8 095 helårsprestationer. Detta var den högsta utbildningsvolymen i universitetets historia. Trots ökad antagning, och att i princip all undervisning och examination under året genomförts i form av distansstudier, har inte prestationsgraden påverkats.

REDOVISNING AV VOLYMER OCH RESULTAT

Under våren 2020 blev konsekvenserna av coronapandemin allt tydligare. För att möta ett ökat behov av utbildning och omställning fattade regeringen beslut om ett antal olika extrasatsningar till universitet och högskolor.

Extrasatsningarna avsåg bland annat utbyggnader av behörighetsgivande utbildningar, bristyrkesutbildningar och kurser inom livslångt lärande, samt tillfälliga satsningar på ytterligare sommarkurser. Resurser för de tillkommande satsningarna 2020 tilldelades inte lärosätena i form av anslag, utan som bidrag.

För att kunna genomföra extrasatsningarna utökade Karlstads universitet såväl utbildningsutbudet som antagningen till redan planerade kurser och program. Detta innebär i vissa fall att studenter med olika finansieringsformer kom att registreras på samma kurstillfällen.

I detta kapitel inkluderas, om inte annat anges, de studenter som antogs inom ramen för 2020 års bidragsfinansierade extrasatsningar i redovisningen av anslagsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

ANTAL STUDENTER

Under 2020 har sammanlagt 23 197 (20 411) studenter bidragit till antingen antalet helårsstudenter eller till antalet helårsprestationer. Detta var en ökning om 2 786 studenter, motsvarande 14 procent, jämfört med 2019.

Bland universitetets studenter fanns 14 782 (13 106) kvinnor och 8 415 (7 305) män. Detta innebär att 64 procent av studenterna var kvinnor, vilket betyder att könsfördelningen var densamma som 2019. Universitetets äldsta student var en man född 1936, medan de yngsta studenterna var 17 år gamla när höstterminen startade.

ANTAL HELÅRSSTUDENTER

Under 2020 kunde universitetet redovisa 9 738 (9 059) helårsstudenter på grundnivå och avancerad nivå, vilket var en ökning med 7,5 procent.

Volymen anslags- och bidragsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 9 423 (8 680) helårsstudenter. Jämfört med 2019 var detta var en ökning med 9 procent. Expansionen kan förklaras av att universitetet de senaste åren ökat antagningen i syfte att verkställa de utbyggnadsupdrag som givits av regeringen. Under 2020 tillkom därtill ett antal extra budgetsatsningar för att möta ett ökat behov av utbildning och omställning.

Övrig bidragsfinansierad utbildning bestod 2020 i huvudsak av tre insatser knutna till lärarutbildningsområdet: vidareutbildning av lärare, verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram samt flexibla vägar in i läraryrket. Volymen bidragsfinansierad utbildning uppgick sammanlagt till 121 (132) helårsstudenter.

Den studieavgiftsfinansierade utbildningsverksamhet minskade med 37 procent under 2020. Volymen betalande studenter uppgick till 19 (30) helårsstudenter.

Uppdragsutbildning är kurser som arbetsgivare eller organisationer beställer för kompetensutveckling av medarbetare eller medlemmar. Universitetets volym av poänggivande uppdragsutbildning var 175 (217) helårsstudenter. Precis som tidigare år avsåg drygt hälften av volymen skolområdet genom rektorsutbildning och lärarlyft, medan resterande delar avsåg olika fristående kurser.

Könsfördelningen bland helårsstudenter vid Karlstads universitet var fortsatt ojämn. På övergripande nivå var 62 (62) procent av helårsstudenterna hänförliga till kvinnor och 38 (38) procent hänförliga till män.

ANTAL HELÅRSPRESTATIONER OCH PRESTATIONSGRAD

De rapporterade studieresultaten på grundnivå och avancerad nivå för studenter vid Karlstads universitet uppgick sammanlagt till 8 095 (7 478) helårsprestationer under 2020. Inom den anslags- och bidragsfinansierade utbildningsverksamheten kunde 7 825 (7 165) helårsprestationer redovisas.

Prestationsgraden, mätt som antal helårsprestationer dividerat med antal helårsstudenter, uppgick till 83,0 (82,6) procent inom det anslags- och bidragsfinansierade utbildningsuppdraget.

Prestationsgraden skiljde sig mellan kvinnor och män. År 2020 var den genomsnittliga prestationsgraden 85,1 (84,7) procent för kvinnor och 79,6 (79,1) procent för män. Detta förhållande, att kvinnor i genomsnitt presterar bättre än män, gällde oavsett undervisnings- eller studieform.

Prestationsgraden är ett mått som tenderar att variera över tid. Detta på grund av varierande prestationsförmåga mellan olika studentkullar, men också på fördelningen mellan olika studieämnen, undervisningsformer och kurstakter.

Om man delar upp den anslags- och bidragsfinansierade utbildningsverksamheten i program respektive fristående kurs, var programstudenternas prestationsgrad i genomsnitt 90,7 (88,7) procent medan motsvarande värde för studenter på fristående kurs var 56,2 (58,8) procent. Skillnaderna i prestationsgrad beror troligtvis på studenternas motiv till högre studier. Målet för programstudenterna torde i stor utsträckning vara att erhålla en examen, medan studenter vid fristående kurs kan ha ett mer intresseorienterat bildningsperspektiv för sina studier och därmed vara mindre fokuserade på poängproduktion.

Tabell 1: Utbildningsvolymen på grundnivå och avancerad nivå, antal helårsstudenter. (Källa: Ladok)

	2016	2017	2018	2019	2020
Anslags- och bidragsfinansierade statliga uppdrag					
Anslagsfinansierat uppdrag	8 309	8 278	8 435	8 680	9 154
Extrasatsning sommarkurser					44
Extrasatsning behörighetsgivande utbildning					53
Extrasatsning bristyrkesutbildningar					117
Extrasatsning livslångt lärande					55
Delsumma	8 309	8 278	8 435	8 680	9 423
Bidragsfinansierade uppdrag					
Vidareutbildning av lärare, VAL	95	93	100	119	117
Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram	27	27	25	13	1
KK-stiftelsen					1
Flexibla vägar in i läraryrket					2
Delsumma	122	120	125	132	121
Betalstudenter	13	21	25	30	19
Övriga utbildningsuppdrag					
Läraryftet	43	34	29	25	13
Rektorsutbildning	95	93	88	93	89
Uppdragsutbildning	61	52	82	99	73
Delsumma	199	179	199	217	175
TOTALT ANTAL HELÅRSSTUDENTER	8 642	8 598	8 784	9 059	9 738
Förändring jfr med föregående år	0,6%	-0,5%	2,2%	3,1%	7,5%

EXAMINA PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Examina delas in i generella examina, yrkesexamina och konstnärliga examina. Sammanlagt utfärdades 1 989 examina på grundnivå och avancerad nivå. Av dessa avsåg 736 en generell examen, 1 244 en yrkesexamen och 9 en konstnärlig examen. Kvinnor stod för två tredjedelar av de examina som utfärdades vid universitetet.

GENERELLA EXAMINA

Generella examina omfattar högskoleexamen och kandidatexamen på grundnivå samt magisterexamen och masterexamen på avancerad nivå. År 2020 utfärdades totalt 736 (713) generella examina.

Högskoleexamen är sedan lång tid tillbaka den minst sökta av de generella examina. Under 2020 utfärdade universitetet 19 (14) högskoleexamina. Det vanligaste huvudområdet var musikalisk gestaltning, som stod för 8 av de utfärdade högskoleexamina.

Antalet utfärdade kandidatexamen uppgick till 585 (557). De tre vanligaste huvudområdena för kandidatexamen var arbetsvetenskap, företagsekonomi samt medie- och kommunikationsvetenskap.

Under 2020 utfärdades 88 (101) magisterexamina. De fyra huvudområdena skatterätt, projektledning, pedagogiskt arbete och rättsvetenskap stod för mer än 60 procent av de magisterexamina som utfärdades.

Universitetet utfärdade 44 (41) masterexamina under 2020. De tre mest frekventa huvudområdena för masterexamen var riskhantering, statsvetenskap respektive företagsekonomi.

YRKESEXAMINA

Yrkesexamina avser högskoleutbildning inom en bestämd profession och för att kunna erhålla en sådan examen ska studenten i normalfallet ha slutfört motsvarande utbildningsprogram. Under 2020 utfärdades sammanlagt 1 244 (1 182) yrkesexamina, vilket motsvarade en ökning om 5 procent.

Inom lärområdet finns ett flertal olika examens typer. Under 2020 utfärdades sammanlagt 595 (592) olika lärarexamina. Jämfört med föregående år var förändringarna för de olika examenstyperna relativt små.

Inom området vård och omsorg utfärdades totalt 361 (323) yrkesexamina. Ökningen hängde till största del samman med att de första 25 studenterna från psykologprogrammet examinerades under 2020.

Sammanlagt utfärdades 184 (172) ingenjörsexamina. I jämförelse med 2019 ökade antalet civilingenjörsexamina med 17, medan antalet högskoleingenjörsexamina minskade med 5.

Antalet utfärdade civilekonomexamina uppgick till 104 (95). Drygt 40 procent av dessa examina var med inriktning mot redovisning och styrning.

KONSTNÄRLIGA EXAMINA

Sedan 2015 har Karlstads universitet examensrätt för konstnärlig examen på grundnivå. Under 2020 utfärdade universitetet 9 sådana examensbevis. Av dessa var 4 (0) konstnärlig högskoleexamen och 5 (2) konstnärlig kandidatexamen. Samtliga examina avsåg huvudområdet musik.

EXAMINERADE STUDENTER

De 1 989 (1 897) examensbevisen på grundnivå och avancerad nivå som universitetet utfärdade var fördelade bland 1 957 (1 827) individer. Detta är en följd av att samma person kan erhålla flera examina under samma kalenderår, och i vissa fall även för samma utbildning. Detta kan till exempel ske när en student har genomgått en utbildning mot en yrkesexamen, men som också kvalificerar studenten för en generell examen inom ett huvudområde.

Av de utfärdade examensbevisen svarade kvinnor för 1 318 (1 313) och män för 671 (584). Andelen examina som utfärdades till kvinnor utgjorde därmed 66 (69) procent. Av de generella examina togs 63 (66) procent ut av kvinnor, och för yrkesexamina var andelen som togs ut av kvinnor 68 (71) procent. Vad gäller konstnärliga examina utfärdades 44 (0) procent till kvinnor.

EXAMINA ÖVER TID

Den senaste tioårsperioden har antalet utfärdade examina på grundnivå och avancerad nivå legat relativt stabilt runt 2 000 per år.

Jämfört med millennieskiftet har däremot antalet utfärdade examensbevis ökat med nästan 75 procent. Detta är en klart större ökning än studentpopulationens tillväxt under samma tidsperiod. Orsaken till det ökade antalet examina beror således inte primärt på fler registrerade studenter, utan snarare på andra faktorer.

Att antalet examina på grundnivå och avancerad nivå ökat över tid kan i första hand förklaras av att universitetets utbildningsutbud har förändrats.

Sedan år 2000 har exempelvis andelen programstudenter av den totala studentpopulationen vuxit från 64 till 78 procent. Då examensfrekvensen är klart högre för programutbildningar jämfört med fristående kurser leder detta till att antalet utfärdade examina ökar.

En annan förklaring är de ändrade behörighetskraven för studier på avancerad nivå som infördes 2007. Enligt dessa fordras det en utfärdad examen på grundnivå för att kunna bli antagen till programstudier på avancerad nivå.

Ytterligare en förklarande faktor är att det blivit mer vanligt att samma individ tar ut fler än en examen baserat på samma utbildning.

Tabell 2: Antal examina i utbildning på grundnivå och avancerad nivå. (Källa: Ladok)

EXAMINA	2016	2017	2018	2019	2020
Generella examina					
Högskoleexamen	21	31	10	14	19
Kandidatexamen	497	637	540	557	585
Magisterexamen	201	192	132	101	88
Masterexamen	51	45	46	41	44
Summa generella examina	770	905	728	713	736
Yrkesexamina					
Biomedicinsk analytikerexamen	15	14	10	3	
Civilekonomexamen	67	100	118	95	104
Civilingenjörsexamen	59	39	90	67	84
Högskoleingenjörsexamen	91	81	84	105	100
Lärarexamina	562	561	568	592	595
Psykologexamen					25
Receptarieexamen	22	27	28	5	2
Sjuksköterskeexamen	152	169	145	161	165
Socionomexamen	87	78	97	80	73
Specialistsjuksköterskeexamen	100	119	79	74	96
Tandhygienistexamen	26	29	6		
Summa yrkesexamina	1 181	1 217	1 225	1 182	1 244
Konstnärliga examina					
Konstnärlig högskoleexamen					4
Konstnärlig kandidatexamen				2	5
Summa konstnärliga examina				2	9
EXAMINA TOTALT	1 951	2 122	1 953	1 897	1 989

REDOVISNING AV UTBILDNINGSUPPDRAG

Via regleringsbrev har universitetet fått ett antal specifika utbyggnads- och utbildningsuppdrag som återrapporteras under detta avsnitt.

ÅTERRAPPORTERING AV UTBYGGNADSUPPDRAG

För att möjliggöra hållbar utveckling och tillväxt i Sverige har regeringen de senaste åren, i olika omgångar, beslutat att avsätta resurser för utbyggnad av ett antal utbildningar. Uppdragen är indelade i kategorier och för Karlstads universitet har utökningarna inriktats mot hälso- och sjukvård, ingenjörer, lärare, samhällsbygge och sommarkurser. Under 2020 har regeringen genom ändringsbudgetar därtill gjort ett antal extrasatsningar i syfte att dämpa de negativa konsekvenserna av det nya coronaviruset och möta ett ökat behov av utbildning och omställning.

Resurser för extrasatsningar 2020 tilldelades lärosätena i form av bidrag.

Uppdragen samt återrappporteringskraven redovisas nedan, förutom utbyggnadsuppdraget inom lärområdet som redovisas under avsnittet lärarytelse.

UTBYGGNAD INOM HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSOMRÅDET

I regleringsbrevet för 2016 fick universitetet i uppdrag att öka antalet programnybörjare med 32 sjuksköterskor och 24 specialistsjuksköterskor. Jämförelseåret skulle vara 2014.

Året 2014 fanns 187 programnybörjare på sjuksköterskeprogrammet och sammanlagt 124 programnybörjare på de fyra specialistsjuksköterskeprogrammen. År 2020 har universitetet registrerat 196 programnybörjare på sjuksköterskeprogrammet och 111 programnybörjare på specialistsjuksköterskeprogrammen. Utbyggnadsuppdragen har därmed inte kunnat uppfyllas.

För sjuksköterskeprogrammet är tillgången till platser för verksamhetsförlagd utbildning avgörande

för dimensioneringen. I nuvarande avtal med Region Värmland har universitetet tillgång till platser för verksamhetsförlagd utbildning motsvarande 101 programnybörjare vardera vår- och hösttermin. Universitetets bedömning är att antagningen skulle kunna utökas vid tillgång till fler platser för verksamhetsförlagd utbildning och en fortlöpande dialog förs med Region Värmland om möjligheterna för detta. Det pågår även utveckling av modeller för att bättre utnyttja tillgänglig kapacitet för verksamhetsförlagd utbildning. Såväl regionen som berörd institution vid universitetet har varit i ett ansträngt läge under 2020 på grund av pågående pandemi. Detta har bland annat inneburit att läget för fördjupade diskussion kring utökning av antalet platser inte varit optimalt.

För specialistsjuksköterskeprogrammen är bilden mer komplex. Vid universitetet finns inriktningarna distriktssköterska, intensivvård, ambulanssjukvård och operationssjukvård. Antalet förstahandssökande till specialistsjuksköterskeprogrammen översteg universitetets dimensionering för alla fyra inriktningarna, medan antalet studenter som faktiskt påbörjade utbildningarna inte nådde upp till dimensioneringen. En trolig orsak är att dessa program i stor utsträckning söks av yrkesverksamma sjuksköterskor som ett sätt att utvecklas i yrket, men att det i många fall visar sig vara svårt att kombinera befintlig anställning med universitetsstudier. Universitetets bedömning är att förbättrade möjligheter till specialistutbildning för sjuksköterskor inom ramen för befintlig anställning skulle underlätta rekryteringen till dessa utbildningar. Utöver de inriktningar som nämns ovan pågår diskussioner med framtida avnämare om utveckling av utbildning till avancerad klinisk specialistsjuksköterska.

Tabell 3: Utbyggnad inom hälso- och sjukvårdsområdet, antal programnybörjare. (Källa: Ladok)

	2014			2020			FÖRÄNDRING 2014-2020	UTBYGGNADS- UPPDRAG
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT		
Sjuksköterskeutbildning	157	30	187	166	30	196	9	32
Specialistsjuksköterske- utbildning	110	14	124	94	17	111	-13	24

UTBYGGNAD AV HÖGSKOLEINGENJÖRS- OCH SAMHÄLLSBYGGNADSUBILDNINGAR

Enligt regleringsbrev för 2020 ska universitetet fortsätta att öka antalet helårsstudenter inom högskoleingenjör- och samhällsbyggnadsutbildningar. Uppdraget presenterades i budgetpropositionen 2018 och ökningen ska jämföras med antalet helårsstudenter som respektive utbildning hade 2017.

Uppdraget var att universitetet ska öka med 22,5 helårsstudenter inom högskoleingenjörsubildningar. De aktuella utbildningarna som berörs är högskoleingenjörsprogrammen i datateknik, elektroteknik, energi- och miljöteknik, innovationsteknik och design samt maskinteknik. År 2017 registrerades sammanlagt 297,5 helårsstudenter på dessa högskoleingenjörsubildningar och 2020 registrerades 280,1. Den sammanlagda volymen registrerade helårsstudenter har alltså minskat med 17,4 och uppdraget har därmed inte kunnat uppfyllas.

Universitetet fick också i uppdrag att öka antalet helårsstudenter inom högskoleingenjörsubildningar med inriktning mot samhällsbyggnad. Uppdraget var att öka med 10 helårsstudenter jämfört med 2017. De utbildningar som är aktuella är högskoleingenjörsprogrammet i byggt teknik och högskoleingenjörsprogrammet i lantmäteri och geografisk IT. År 2017 registrerades sammanlagt 148,2 helårsstudenter på dessa program och 2020 registrerades 141,1 helårsstudenter, vilket ger en minskning med 7,1 helårsstudenter. Uppdraget har därmed inte kunnat uppfyllas.

Under samma period har antalet programnybörjare ökat på högskoleingenjörprogrammen. Universitetet bedömer därför att uppdragen att öka antalet helårsstudenter från 2017 års nivå kommer att kunna uppfyllas om nuvarande antagningsnivåer behålls under de kommande åren.

DISTANSUNDERVISNING OCH ÖPPEN NÄTBASERAD UTBILDNING

Universitetet har fått medel för att stärka övergången till distansundervisning samt för att möjliggöra ett ökat utbud av öppen nätbaserad utbildning.

Universitetet har bedrivit distansundervisning i flera decennier och även öppen nätbaserad utbildning har genomförts sedan länge vid ett flertal institutioner vid lärosätet. Med de särskilda medlen kunde flera befintliga satsningar inom området förstärkas. Antalet platser på den högskolepedagogiska kursen Open Networked Learning kunde fördubblas och ytterligare seminarier kring öppen nätbaserad pedagogik utvecklas och genomföras. Dessutom köptes ett antal licenser för funktionella verktyg in som stödjer öppen nätbaserad utbildning. Satsningarna resulterade i en förhöjd kapacitet och kompetens att genomföra öppen nätbaserad utbildning samt i ett utvecklingsarbete av tre nya öppna nätbaserade kurser. Dessa kommer att komplettera de 15 befintliga öppna nätbaserade kurser som genomfördes under året inom området datavetenskap. De öppna nätbaserade kurserna erbjöds som så kallade hybrid-mooc till uppskattningsvis sammanlagt 2 000 deltagare.

Tabell 4: Utbyggnad av högskoleingenjör- och samhällsbyggnadsutbildningar, antal helårsstudenter. (Källa: Ladok)

	2017			2020			FÖRÄNDRING 2017-2020	UTBYGGNADS- UPPDRAG
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT		
Högskoleingenjörprogram (exkl. samhällsbyggnad)	55,0	242,6	297,5	42,9	237,2	280,1	-17,4	22,5
Högskoleingenjörprogram samhällsbyggnad	36,6	111,5	148,2	38,5	102,6	141,1	-7,1	10
SUMMA	91,6	354,1	445,7	81,4	339,8	421,2	-24,5	32,5

KVALITETSFÖRSTÄRKNING

För kvalitetsstärkande åtgärder genomfördes 2015 en höjning av ersättningsbeloppen för utbildningsområdena humaniora, teologi, juridik, samhällsvetenskap, undervisning och verksamhetsförlagd utbildning. Enligt regleringsbrevet för 2020 ska satsningen redovisas och analyseras i årsredovisningen.

Kvalitetsmedlen har använts för att öka antalet lärlarledda timmar samt andra kvalitetsstärkande åtgärder med koppling till undervisningen. Bland annat har rekrytering av fler lärare genomförts för att förstärka lärlarledd tid. Mer tid för handledning av uppsatser har planerats och resurser har använts till så kallade student instructors. Kvalitetsmedel har också använts för att förstärka den verksamhetsförlagda utbildningen inom lärarprogrammen genom att i intern fördelning avsätta resurser för en modell med trepartssamtal.

Bedömningen är att det varit betydelsefulla aktiviteter med syfte att höja och utveckla utbildningarnas kvalitet. Utan de höjda ersättningsbeloppen hade aktiviteterna inte varit möjliga.

Att analysera de kvalitetshöjande insatsernas direkta effekter är komplicerat. På lärosätetsnivå finns ingen gemensam uppföljning av antalet lärlarledda timmar inom varje utbildningsområde. Att avgöra vilka studenter som tagit del av åtgärder, och hur deras förutsättningar och resultat hade varit utan de extra satsningarna, är också svårt att analysera. Effekterna är svåra att fånga i mätetal, men åtgärderna bedöms ändå ha stor effekt för förutsättningarna att arbeta med kvalitetshöjande insatser i respektive utbildningsmiljö.

Universitetet har valt att försöka åskådliggöra effekterna av de höjda ersättningsbeloppen genom att följa prestationsgraden, antal helårsprestationer i förhållande till antal helårsstudenter, över tid.

För undervisningsområdet juridik har prestationsgraden ökat de senaste åren. Detta kan dock inte förklaras av kvalitetsförstärkningen, utan beror på att utbildningsområdet var nytt 2017 vid universitetet med en utbildning under uppbyggnad. För övriga utbildningsområden är förändringarna i prestationsgrad över tid relativt små.

KORTA KURSER FÖR YRKESVERKSAMMA

För att erbjuda kurser för yrkesverksamma och för att ge personer som blivit permitterade möjlighet att vidareutbilda sig erhöll universitetet ett bidrag på 1,5 miljoner kronor.

Höstterminen 2020 genomfördes kurser som utvecklats i samarbete med KK-stiftelsen och som ingår i det ordinarie utbudet. Kurserna ligger inom huvudområdet datavetenskap och riktar sig särskilt till yrkesverksamma som kompetensutveckling. Kurser har också utvecklats inom områdena industriell transformation, innovationsledning samt service management för ingenjörer.

Sammanlagt handlade det om 17 kurser, varav de flesta var på 1,5 högskolepoäng. Totalt har 258 studenter registrerats på kurserna under höstterminen 2020.

Tabell 5: Prestationsgrad (HPR/HST) per utbildningsområde som omfattas av höjda ersättningsbelopp. (Källa: Ladok)

UTBILDNINGSMÅL	2016	2017	2018	2019	2020
Humaniora	70%	69%	66%	71%	67%
Juridik		51%	74%	85%	90%
Samhällsvetenskap	84%	88%	86%	83%	87%
Undervisning	90%	91%	94%	90%	91%
Verksamhetsförlagd utbildning	88%	94%	94%	94%	91%

UTBYGGNAD OCH EXTRASATSNING AVSEENDE**SOMMARKURSER**

År 2020 fick universitetet i uppdrag att öka utbudet av relevanta sommarkurser. Uppdraget bestod i att öka med 50 helårsstudenter i jämförelse med 2019. Resultatet blev en ökning med 20 helårsstudenter och uppdraget har inte kunnat uppfyllas.

Under 2020 tillkom en extrasatsning i form av bidrag om 2,5 miljoner kronor för att anordna ytterligare sommarkurser. Universitetet genomförde detta uppdrag genom att utöka utbildningsutbudet med tio ytterligare sommarkurser.

Totalt omfattade satsningen på extra sommarkurser 44 helårsstudenter och 25 helårsprestationer. Denna utbildningsvolym motsvarade ett anslagsvärde om 3,2 miljoner kronor, vilket var ett högre belopp än det erhållna bidraget.

EXTRASATSNING BEHÖRIGHETSGIVANDE UTBILDNING

Universitetet erhöll ett extra bidrag om 2,4 miljoner kronor för att finansiera behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning. Satsningen genomfördes i form av preparandutbildningen tekniskt-naturvetenskapligt basår.

Studentvolymen avseende höstterminens programstart på tekniskt-naturvetenskapligt basår uppgick till 53 helårsstudenter och 18 helårsprestationer. Utbildningsvolymen motsvarade ett anslagsvärde om 3,8 miljoner kronor, vilket var mer än det erhållna bidraget.

EXTRASATSNING BRISTYRKESUTBILDNINGAR

För att öka antalet studenter inom i första hand bristyrkesutbildningar erhöll universitetet ett extra bidrag om 8,8 miljoner kronor. I andra hand skulle bidraget användas för att öka antalet studenter inom utbildningar som möjliggör omställning samt inom utbildningar med högt söktryck.

Universitetet tog sig an satsningen på bristyrkesutbildningar med en bred ansats, vilket ledde till en

ökad antagning till 21 olika utbildningsprogram som ingår i det ordinarie utbildningsutbudet: Arbetsintegrerat grundläroprogram, Biologiprogrammet, Civilingenjör datateknik, Civilingenjör energi- och miljöteknik, Civilingenjör industriell ekonomi, Civilingenjör kemiteknik, Idrotts- och hälsocoachprogrammet, IT-design, Kandidatprogram i datavetenskap, Läkemedelsanalys - kandidatprogram i kemi, Magister-/masterprogram i utbildningsledning och skolutveckling, Magisterprogram i projektledning, Masterprogram i biologi, Masterprogram i specialpedagogik, Masterprogram inom hälsovetenskap, Politices kandidat, Riskhantering i samhället, Samhällsplanerarprogrammet, Socionomprogrammet, Tandhygienistprogrammet samt Webbutvecklare.

Vid avräkning beräknades extrasatsningen för respektive program utifrån ökningen av antalet registrerade programnybörjare höstterminen 2020 jämfört med höstterminen 2019. Totalt omfattade universitetets extrasatsningar på bristyrkesutbildningar 117 helårsstudenter och 63 helårsprestationer. Denna utbildningsvolym motsvarade ett anslagsvärde om 8,8 miljoner kronor.

EXTRASATSNING LIVSLÅNGT LÄRANDE

I syfte att möjliggöra att personer med tidigare arbetslivserfarenhet ska kunna läsa kortare utbildningar för omställning och vidareutbildning, och på så sätt stärka det livslånga lärandet, erhöll universitetet ett extra bidrag om 3,8 miljoner kronor.

Universitetets satsning på livslångt lärande innefattade sex fristående kurser och en studentvolym om 55 helårsstudenter och 15 helårsprestationer. Enligt regelverket fick lärosätena per helårsstudent avräkna medel motsvarande summan av ersättningen för en helårsstudent och en helårsprestation för relevant utbildningsområde. Vid avräkning motsvarade studentvolymen därmed ett värde om 4,0 miljoner kronor, vilket var mer än det erhållna bidraget.

Tabell 6: Bidragsfinansierade extrasatsningar 2020 med avräkningskrav. (Källor: Ladok, Regleringsbrev)

EXTRASATSNING	BIDRAG	HST	HPR	VÄRDE
Sommarkurser	2 540	43,95	24,53	3 210
Behörighetsgivande utbildning	2 415	53,05	17,97	3 825
Bristyrkesutbildningar	8 840	117,35	63,14	8 845
Livslångt lärande	3 800	54,73	14,85	4 038

VISSA UTBILDNINGAR MOT YRKESEXAMINA

Enligt det gemensamma regleringsbrevet för universitet och högskolor ska ett antal programutbildningar som leder mot yrkesexamina särredovisas i årsredovisningen. Det gäller uppgifter för de senaste tre åren avseende antal programnybörjare, helårsstudenter respektive examinerade.

För Karlstads universitet ska redovisningen omfatta de nio utbildningar som leder till civilingenjörsexamen, förskollärarexamen, grundlärarexamen, högskoleingenjörsexamen, sjuksköterskeexamen, speciallärarexamen, specialistsjuksköterskeexamen, ämneslärarexamen respektive ämneslärarexamen som avläggs efter kompletterande pedagogisk utbildning.

Tabell 7: Antal programnybörjare, helårsstudenter och examinerade för vissa yrkesexamensutbildningar, 2018-2020. (Källa: Ladok)

	2018			2019			2020		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Civilingenjörsexamen									
Programnybörjare	34	152	186	61	160	221	73	171	244
Helårsstudenter	152,1	414,0	566,1	154,3	421,4	575,8	174,8	443,5	618,3
Examinerade	33	56	89	21	42	63	26	58	84
Förskollärarexamen									
Programnybörjare	204	15	219	211	14	225	202	16	218
Helårsstudenter	598,9	23,0	621,8	593,5	23,7	617,3	621,0	34,6	655,6
Examinerade	154	2	156	155	5	160	139	3	142
Grundlärarexamen									
Programnybörjare	136	38	174	132	30	162	204	39	243
Helårsstudenter	458,6	74,7	533,4	453,0	79,7	532,7	481,0	90,1	571,1
Examinerade	83	10	93	102	14	116	100	7	107
Högskoleingenjörsexamen									
Programnybörjare	24	166	190	38	137	175	41	169	210
Helårsstudenter	79,0	349,3	428,3	76,0	344,0	420,0	81,4	339,8	421,2
Examinerade	20	61	81	21	83	104	28	71	99
Sjuksköterskeexamen									
Programnybörjare	176	29	205	169	33	202	166	30	196
Helårsstudenter	468,2	58,0	526,2	467,0	64,9	531,9	434,1	67,9	502,0
Examinerade	132	13	145	148	13	161	146	18	164
Speciallärarexamen									
Programnybörjare	13	1	14	20	4	24	8	0	8
Helårsstudenter	25,2	1,8	27,0	16,5	2,4	18,9	15,8	3,1	18,9
Examinerade	44	3	47	18	0	18	19	2	21
Specialistsjuksköterskeexamen									
Programnybörjare	76	20	96	83	18	101	94	17	111
Helårsstudenter	76,8	13,6	90,4	81,4	17,5	98,9	87,8	15,8	103,6
Examinerade	63	16	79	65	9	74	70	20	90
Ämneslärarexamen									
Programnybörjare	121	120	241	140	112	252	165	140	305
Helårsstudenter	282,3	278,6	561,0	305,3	287,3	592,6	333,8	297,7	631,5
Examinerade	24	16	40	23	31	54	37	24	61
Ämneslärarexamen efter KPU									
Programnybörjare	70	53	123	72	59	131	86	80	166
Helårsstudenter	75,1	51,4	126,5	77,9	54,8	132,7	88,5	80,4	168,9
Examinerade	45	26	71	45	27	72	40	36	76

Jämförelsetalen för 2018 och 2019 har uppdaterats.

Examinerade bestäms utifrån avsedd examen i kombination med motsvarande utbildningsprogram.

LÄRARUTBILDNING

Vid universitetet utbildas lärare på alla nivåer genom program för förskollärare, grundlärare, ämneslärare, musislärare, yrkeslärare och speciallärare.

Lärarytbildningen innefattar också kompletterande pedagogiska utbildningar samt bidrag- och uppdragsfinansierade utbildningar för lärare och rektorer.

DIMENSIONERING AV LÄRARYTILDNING

Lärarytildning är Karlstads universitets största programutbildningsområde och utgör en fjärdedel av den anslagsfinansierade utbildningsvolymen på grundnivå och avancerad nivå. Universitetet har ambition att erbjuda ett brett utbud av lärar- och förskollärarytildningar för att täcka regionala och nationella behov. Långa lärarytildningar erbjuds både på campus och på distans.

I utbudet ingår även ingår korta ytildningar via nätbaserad distans för studenter med ämnes- eller yrkeskompetens samt för obehöriga lärare. Det har även startats en arbetsintegrerad grundlärarytildning, där undervisningen bedrivs parallellt med yrkesverksamhet som lärare.

Dimensioneringen av lärarytildning utgår från regeringsuppdrag, förväntat studentintresse, skolhuvudmännens rekryteringsbehov samt kapacitet att genomföra ytildningen med hög kvalitet. Bristen på lärare och behöriga sökande är de främsta begränsande faktorerna.

UTBILDNINGSUPPDRAG AVSEENDE LÄRARYTILDNING FRÅN 2016 OCH 2017

Universitetet fick i regleringsbrevet för 2016 ett utökat uppdrag för förskollärarytildning, kompletterande pedagogisk ytildning (KPU), grundlärarytildning med inriktning mot förskola och årskurs 1-3 samt speciallärarytildning. I regleringsbrevet för 2017 tillkom ett utökat uppdrag för ämneslärarytildning. Vid jämförelse av måluppfyllnad ska antalet nybörjarstudenter 2014 användas. För förskollärarytildningen var ökningen 118 programnybörjare. En förklaring är att universitetet sedan 2015 genomför antagning såväl vår som höst, medan det 2014 endast var höstantagning.

För grundlärarytildning med inriktning mot förskola och årskurs 1-3 var ökningen i paritet med uppdraget. För ämneslärarytildning översteg ökningen uppdraget.

Nedgången i antalet nybörjarstudenter till speciallärarytildning sammanhänger med att universitetet förlorat examenstillstånden för alla inriktningar förutom specialisering mot utvecklingsstörning. Förnyade examenstillstånd har sökts, men inte beviljats. Hösten 2020 startade ett masterprogram i specialpedagogik, vilket innebar en ökning av den totala utbildningsvolymen inom specialpedagogik, men en ytterligare minskning av antalet nybörjarstudenter i speciallärarytildningsprogrammet.

Liksom vid andra lärosäten har antalet första-handssökande till lärarytildning sjunkit under senare år, samtidigt som antalet utbildningsplatser ökat. Detta innebär ett lägre sökandetryck och mer heterogena studentgrupper. De åtgärder som vidtagits för hålla uppe studentvolymerna och klara utbildningsuppdragen är att erbjuda fler alternativa studieformer, bland annat arbetsintegrerad ytildning, samt att genomföra kvalitetsutvecklande och studiestödjande åtgärder för att höja genomströmningen. För ämneslärarytildning och KPU har sökandevolymerna ökat främst beroende på att utbildningarna erbjuds nätbaserade. Här har ökningen av antalet sökande under 2020 också varit starkast, vilket gör att det finns förutsättningar att öka antalet nybörjarplatser ytterligare. För ämneslärarytildningsprogrammet är dock ambitionen att överföra utbildningsplatser från distans till campus, beroende på högre genomströmning i denna utbildningsform.

Tabell 8: Utbyggnad av lärarytildningar, antal programnybörjare. (Källa: Ladok)

PROGRAM	2014			2020			FÖRÄNDRING 2014-2020	UTBYGGNADS- UPPDRAG
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT		
Förskollärarytildning	96	4	100	202	16	218	118	45
Kompletterande pedagogisk ytildning	85	68	153	86	80	166	13	34
Grundlärarytildning - inr. F-3	99	8	107	131	5	136	29	33
Speciallärarytildning	45	5	50	8	0	8	-42	18
Ämneslärarytildning	124	125	249	165	140	305	56	20

KOMPLETTERANDE PEDAGOGISK UTBILDNING FÖR FORSKARE

Karlstads universitet är ett av de lärosäten som fått regeringens uppdrag att under perioden 2016-2021 anordna en särskild kompletterande utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en tidigare examen på forskarnivå.

En fjärde grupp av studenter antogs till utbildningen i januari 2020. Till denna antagningsomgång fanns 151 sökande, varav 107 behöriga. Av dessa antogs 38 och vid programstart kunde 22 studenter, 12 kvinnor och 10 män, registreras. Vid den avstämning som gjordes efter halva utbildningen var det fem studenter som inte beviljades fortsatt utbildningsbidrag. En möjlig orsak till detta är att den pågående pandemin gjort det svårt att genomföra de campusförlagda närträffarna under vårterminen. Sannolikt kommer detta även att påverka genomströmningen för utbildningen totalt sett.

De urvalsgrupper som tillämpades 2020 var desamma som inför våren 2019. En skillnad detta år var att universitetet bedömde om de sökande uppfyllde kraven för ett av de sökbara undervisningsämnena. Om så var fallet bedömdes den sökande behörig till utbildningen och ingick i urvalet till utbildningen. De som sedan antogs fick frågan om de ville provas även för behörighet i flera undervisningsämnen efter att de påbörjat utbildningen. Denna granskning begränsades därmed till de som faktiskt påbörjade sin utbildning, vilket var resursbesparande.

Under 2019 utvärderades utbildningen av Universitetskanslersämbetet. Utvärderingen gjordes inte på samma sätt som de traditionella utbildningsutvärderingarna och resultatet redovisades inte heller lärosätesvis på samma sätt som görs i normalfallet. Utvärderingen visade att det finns delar av utbildningen som har fungerat mycket bra och andra delar som kan utvecklas. Sedan utbildningen startade har lärosätena gjort vissa förändringar ifråga om innehåll och upplägg.

SÄRSKILD KOMPLETTERANDE PEDAGOGISK UTBILDNING - VERKSAMHETSINTEGRERAT ÄMNESLÄRARPROGRAM 7-9

Samarbetet mellan Karlstads universitet, Högskolan i Halmstad och stiftelsen Teach for Sweden om en särskild kompletterande pedagogisk utbildning har avslutats. Under 2020 har utbildningsvolymen vid universitetet uppgått till 1,4 (12,8) helårsstudenter och 13,1 (22,2) helårsprestationer.

ARBETSINTEGRERAD LÄRARUTBILDNING

Under 2020 har universitetet genomfört grundlärarprogrammet med inriktning mot grundskolans årskurs 4-6 som arbetsintegrerad utbildning. Under 2020 påbörjade 25 studenter denna utbildning och 20 studenter var registrerade på den utbildning

som startade höstterminen 2018. Studentvolymen uppgick sammantaget till 23 helårsstudenter. En arbetsintegrerad utbildning riktad mot förskolan planeras att starta 2021. Planeringen för perioden 2022-2026 är inte färdig, utan kommer att diskuteras tillsammans med skolchefer i januari 2021 för att säkerställa att universitetet ger de utbildningar som det finns efterfrågan på i regionen.

Arbetsintegrerad utbildning är ett sätt att möta den brist på behöriga lärare som råder, framförallt i mindre kommuner.

Den arbetsintegrerade utbildningen skapar möjlighet till utbildning samtidigt som studenterna kan bo kvar i sina kommuner, och där verka som lärare. Det är också ett utbildningsupplägg som underlättar för lärosäten och skolhuvudmän att samverka i en utbildning som integrerar teori och praktik. Utbildningen baseras på att intresserade kommuner anställer studenterna som lärare på en skola. Anställningen avser ett år i taget. Två och en halv dag i veckan arbetar studenten som lärare och övriga dagar är vikta för studier.

Studierna går på 75 procents fart, vilket innebär att utbildningen omfattar 11 terminer, istället för normala 8.

Under den verksamhetsförlagda utbildningen handleds studenten i vanlig ordning av en lokal lärarutbildare.

Under 2020 har ett alternativt urval gjorts till utbildningen i form av intervjuer. Urvalet syftar till att säkerställa att de studenter som antas också utgör de mest lämpade för det speciella upplägg som ett arbetsintegrerat program innebär.

En gång per termin träffas rektorerna på de skolor som har arbetsintegrerade studenter i ett nätverksmöte som sammankallas av universitetet. Medverkande från lärarutbildningen är programledare och utbildningssamordnare.

Följande kommuner tog emot studenter höstterminen 2020: Kristinehamn, Hällefors, Hagfors, Nora, Säffle, Karlstad, Hammarö, Årjäng, Hallsberg, Sunne och Lindesberg.

För att minska studentavhoppet och för att utbildningen ska vara likvärdig behövs en tät samverkan med kommunerna. En anledning till avhoppet är att arbetsbelastningen i början har varit för stor. Detta behövs förmedlas till kommunerna så att det skapas rutiner kring mentorskap och arbetsbörda. En annan viktig lärdom som dragits är att verksamhetsförlagd utbildning (VFU) behöver komma in tidigt i utbildningen. Anledningen är att studenterna arbetar parallellt som lärare och därför är i behov av handledning tidigt. Speciellt viktigt är detta för de studenter som helt saknar yrkeserfarenhet. Om VFU kommer in tidigare så blir också lärandemålen mer relevanta för studenterna på detta program.

FLER OCH FLEXIBLA VÄGAR IN I LÄRARYRKET

Hösten 2018 fick universitetet, tillsammans med sex andra lärosäten, ett regeringsuppdrag att skapa fler vägar in i läraryrket (FIV), ett uppdrag som till en början sträcker sig över drygt tre år. Syftet med satsningen är att skapa fristående kurser som ska göra det möjligt att prova på lärarstudier utan att vara antagen till ett program. Tanken är att studenter som läser fristående kurser sedan ska söka sig till ett ordinarie lärarprogram och då kunna tillgodoräkna sig de redan lästa kurserna. Projektet syftar också till att skapa andra vägar till en lärarutbildning, exempelvis genom validering av reell kompetens.

Studievägledning och informationsspridning lyfts som viktiga verktyg för att få fler att påbörja en lärarutbildning. Sedan maj 2020 arbetar en studievägledare 50 procent med att särskilt stötta riktade insatser mot potentiella lärarstudenter. Studievägledaren i FVI arbetar också med att besvara de många frågor som kommer in från den nationella webbsidan lararutbildning.nu samt deltar i informationsaktiviteter.

Under året har lärarutbildningen inlett ett nära samarbete med det redan existerande valideringsteamet vid universitetet. FVI har initierat ett universitetsövergripande arbete och kommer från och med 2021 att finansiera en heltidstjänst som arbetar med att samordna och vidareutveckla valideringsarbetet, enligt uppdragets riktlinjer för validering av reell kompetens.

Kursen "Skola som system och idé för yrkeslärare" utvecklades redan under 2019 och till den har universitetet antagit studenter under hösten 2020. Kursen tillhör den utbildningsvetenskapliga kärnan – poänggivande kompetensutveckling. Kursen, som gick på distans och med 50 procents studietakt, innefattade tre digitala närträffar. Kursen omfattar 7,5 högskolepoäng och är den första kursen som blivande yrkeslärare vanligtvis läser. Kursen har haft 13 studenter, varav 1 har slutfört kursen.

Några ämneskompletterande kurser har inte genomförts under 2020, men ett par kurser har utvecklats som planeras att starta 2021.

Den största delen av kostnaderna har gått till personalkostnader inom projektet för studievägledning, planering och kursutveckling. Personalkostnaderna uppgick till cirka 1 miljon kronor. Cirka 265 tusen kronor har lagts på kursutveckling. I beloppet ingår en transferering av 140 tusen kronor till Mälardalens högskola för kurser som ska utvecklas inom projektet.

Universitetet har ett nära samarbete med Mälardalens högskola och Örebro universitet, vilka i detta projekt utgör Karlstadnoden. Mälardalens högskola har inom ramen för FVI utvecklat ett antal kurser inom bland annat matematik och engelska, vars kursutveckling är finansierad av medel från FVI.

För studenter som avser söka VAL, och redan är antagna till programmet, upplever universitetet att det finns en reell nytta med fristående kurser.

Att ge fristående kurser till legitimationsyrken skickar däremot signaler om att man kan plocka ihop sin egen examen, vilket inte är möjligt och studenter riskerar att vilseledas. Samma risk uppstår när redan examinerade lärare ser FVI-kurser som en möjlighet att komplettera för utökad behörighet.

För att öka studentvolymen inom KPU föreslår universitetet ett "förprogram" med platsgaranti till KPU, snarare än fristående kurser som inte garanterar varken korrekt behörighet eller en plats. Med "förprogram" avses en termin eller ett år där varje student vägleds till just de kurser som saknas för behörighet. När man antas till "förprogrammet" är man efter godkända studier garanterad plats på KPU. Studievägledarnas uppfattning är att studenterna efterlyser just platsgaranti, innan de är beredda att skriva ett självständigt arbete eller läsa in den ämneskompetens som saknas.

För att göra ännu större nytta vore det gynnsamt att bredda uppdraget. Exempel på detta framgår i universitetets redovisning till samordnande Umeå universitet som sammanställer projektets erfarenheter i en rapport till regeringen.

UTVECKLING AV VFU I LÄRARUTBILDNINGEN - ÖVNINGSSKOLOR OCH ÖVNINGSFÖRSKOLOR

Universitetet ska i årsredovisningen redogöra för antalet helårsstudenter som deltagit i verksamheten med övningsskolor samt redogöra för verksamheten och de viktigare erfarenheterna av satsningen.

En övningsskola är en skola där lärarstudenter fullgör huvuddelen av sin verksamhetsförlagda del av lärarutbildningen. De lärare som handleder studenter ska vara yrkesskickliga och behöriga i de ämnen som VFU-perioden avser. Handledarna har dessutom genomgått eller ska genomgå en handledarutbildning.

Under 2020 har universitetet haft övningsskolor inom grundlärarprogrammet. Övningsskolan tar emot minst fyra studenter samtidigt inom samma utbildningsinriktning, och ansvarar för femton av totalt tjugo VFU-veckor under en students utbildning.

Under 2020 har 94 studenter gjort VFU på övningsskolor. Universitetet har inte rutiner för att kunna beräkna antalet helårsstudenter som deltagit i verksamheten under 2020. En utökning av verksamheten kommer att ske under våren 2021 när även ämneslärarprogrammet får övningsskolor och hösten 2021 då övningsförskolor planeras starta.

Under 2020 har universitetet haft avtal med 20 övningsskolor. Universitetets erfarenheter av verksamheten med övningsskolor är goda. Det

blev ett stort intresse för handledarutbildningen då många nya lärare på övningsskolorna anmälde sig. Samverkan med övningsskolorna och kommunerna har ökat genom ett antal nya forum som planeringsmöten mellan mentorer från lärarutbildningen och lokala lärarutbildare, VFU-samordnarkonferens och rektorsmöte. Det har varit en högre koncentration av studenter på övningsskolorna, vilket har lett till ett ökat lärande hos studenterna. Under hösten 2021 kommer en större utvärdering av de nya övningsskolorna och vad de resulterat i att genomföras.

VALIDERING INOM KOMPLETTERANDE PEDAGOGISK UTBILDNING AVSEENDE ÄMNESLÄRARE

Regeringen beslutade i juni 2020 om en satsning på validering av sökande till kompletterande pedagogisk utbildning då många av de sökande inte bedöms uppfylla kraven på tillräckliga ämnes-

kunskaper genom tidigare studier. Det är angeläget att pröva om de sökande till utbildningen uppfyller kraven genom så kallad reell kompetens. För att möjliggöra en antagning genom validering krävs att de sökande får information och stöd i processen att ta fram underlag, dels genom vägledning men också genom kartläggningsstöd. Vid Karlstads universitet finns ett valideringsteam som ansvarar för att stötta de studenter som ansöker om validering. Dessa har bistått i arbetet med validering av sökande till kompletterande pedagogisk utbildning.

Av de sökande till kompletterande pedagogisk utbildning inför vårterminen 2021 ansökte 15 personer om att få sin reella kompetens bedömd. Totalt sju av dem bedömdes behöriga till utbildningen efter en gjord validering, fyra bedömdes som obehöriga och fyra inkom inte med bedömningsbara underlag i tid. Av de behöriga antogs tre personer.

INTERNATIONELLA STUDENTUTBYTEN

Vid universitetet genomfördes majoriteten av internationella studentutbyten inom ramen för utbytesprogram och utbytesavtal.

STUDENTUTBYTE VIA PROGRAM OCH AVTAL

Det har varit ett mycket speciellt år ur internationaliseringsperspektiv på grund av coronapandemin. Detta till trots har universitetet utifrån bästa förmåga fortsatt att arbeta för att möjliggöra utbytesstudier för studenter. Studenterna som åkte på utbyte under våren 2020 blev de första att drabbas av pandemin och de flesta fick avbryta sina studier eller fortsätta på distans. Inför höstterminen var det 84 studenter som placerats på utbyte, varav 14 kunde genomföra utbytet. Länder har stängt gränser och utbyteslärosäten har valt att inte ta emot utbytesstudenter. Många studenter har själva valt att inte genomföra utbytet på grund av oro för covid-19. Avhoppet har kommit i ett sent skede där merparten av arbetsinsatsen redan har genomförts. Dessutom har studenter i flera fall fått byta utbyteslärosäten i ett försök att

kunna genomföra utbytet i ett land där situationen sett bättre ut, dock har många i slutändan ändå fått ställa in.

Antalet utresande studenter var 51 (132). Det blev även en minskning i antalet utresande studenter på praktik, då 15 (69) studenter valde att förlägga sin praktik utomlands. Minor Field Studies riktar sig till studenter som vill skriva examensarbete i ett låg- eller medelinkomstland. Då utrikesdepartementet haft avrådan till berörda länder för den perioden studenterna kunde resa ut inom detta program har universitetet inte kunnat skicka ut någon.

Antalet inresande studenter uppgick till 226 (313). Majoriteten av de inresande studenterna kom inom Erasmusprogrammen, 147 personer. Av dessa kom flest från Tyskland, Frankrike och Spanien.

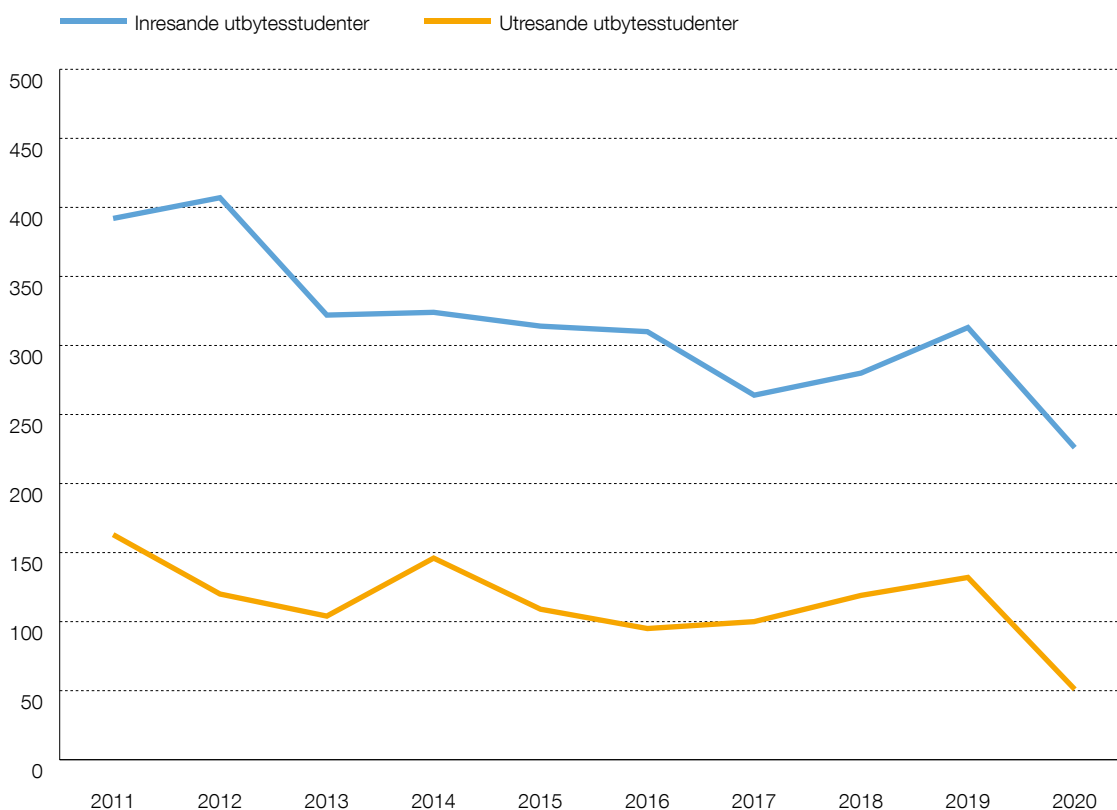

Diagram 4: Antal in- och utresande utbytesstudenter. (Källa: Ladok)

Situationen till trots har universitetet upprätthållit sitt deltagande inom internationella nätverk och utbytesprogram. Universitetet har bland annat varit aktivt inom Erasmus+, Linnaeus Palme, Erasmus+ International Credit Mobility, Minor Field Studies, Nordlys. Genom arbete i dessa utbytesprogram har det möjliggjorts för studenter att genomföra utbyte med stöd av stipendium. Arbetet inom Linnaeus Palme och Erasmus+ International Credit Mobility har varit extra drabbat av pandemin, då dessa utbytesprogram vänder sig till länder utanför EU/EES. Generellt har det varit svårare för studenter att delta i utbytesprogram utanför Europa.

Utöver redan nämnda utbytesprogram har universitetet ett 50-tal bilaterala avtal med lärosäten utanför Europa för att möjliggöra utbyte av studenter. Universitetet har ett fortlöpande arbete att utveckla samarbeten med lärosäten för att möta framtida efterfrågan från studenter.

STUDIEAVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Sedan höstterminen 2015 har universitetet sett en ökning av antalet betalande studenter inför varje hösttermin, men inför höstterminen 2020 blev det ett tydligt brott i den trenden. Dels erbjöds inte de tre mest populära programmen i antagningsomgången som riktar sig till avgiftsfinansierade studenter, dels gjorde pandemin att många av de avgiftsfinansierade studenterna inte kunde resa till Sverige och därför inte kunde påbörja sina utbildningar.

Under kalenderåret har totalt 57 (74) avgiftsfinansierade studenter, 12 (20) kvinnor och 45 (54) män varit registrerade vid universitetet. Deras samlade aktivitet motsvarade 19 (30) helårsstudenter, vilket är en minskning med 11 helårsstudenter jämfört med kalenderåret 2019.

Alltsedan anmälnings- och studieavgifterna infördes för så kallade tredjelandsstudenter, studenter med medborgarskap utanför EU, EES eller Schweiz, har universitetet tagit emot få sådana studenter. Antalet avgiftsskyldiga studenter som påbörjade studier höstterminen 2020 var 12. Av dessa var tre studenter finansierade via stipendiet Kau Global Scholarship.

De avgiftsskyldiga studenterna var i huvudsak registrerade på engelskspråkiga magister- eller

masterprogram. Universitetet för ingen statistik avseende studenters medborgarskap, men en stor andel av tredjelandsstudenterna förefaller komma från asiatiska länder.

DEN STUDIEAVGIFTSFINANSIERADE VERKSAMHETENS PÅVERKAN PÅ ÖVRIG VERKSAMHET

Studieavgiftsreformen har påverkat universitetet på flera sätt. Reformen har medfört att väsentligt färre tredjelandsstudenter börjat vid universitetet. Detta kan medföra minskade möjligheter till internationella kontakter och erfarenheter för lärosätets övriga studenter.

Ett minskat antal utländska studenter påverkar sannolikt även det framtida utbildningsutbudets inriktning och dimensionering. Detta berör exempelvis de engelskspråkiga programmen på avancerad nivå, där utländska studenter tidigare varit en viktig målgrupp.

Universitetet har valt att inte göra särskilda satsningar på internationell rekrytering av betalande studenter.

TREDJELANDSSTUDENTER INOM UTBYTESAVTAL

Inresande studenter som deltar i utbildning inom ramen för utbytesprogram eller utbytesavtal är enligt regelverket inte avgiftsskyldiga. Universitetet har haft 30 (66) inresande utbytesstudenter från länder som ej tillhör EU/EES. Dessa studenter kommer via bilaterala avtal, Linnaeus Palme samt Erasmus+ International Credit Mobility. För de utresande studenterna var det 20 (69) som åkte på utbyte till partnerlärosäten utanför EU/EES.

SAMARBETE MED MYNDIGHETER

Enligt förordningen om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor ska beslutet om avgiftsstatus baseras på medborgarskap alternativt uppehållstillstånd.

I de fall då universitetet haft direktkontakter med Migrationsverket rörande dessa frågor, har samarbetet fungerat tillfredsställande.

Ett gott samarbete har även präglat universitetets kontakter med Universitets- och högskolerådet, liksom med övriga statliga myndigheter som berörs av studieavgiftsreformen.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING

För 2020 redovisas utbildningsvolymen till ett samlat anslagsvärde om 729,6 miljoner kronor. Takbeloppet uppgick till 695,6 miljoner kronor, vilket innebär en överproduktion om 34,0 miljoner kronor. Verksamhetsutfallet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 8,8 miljoner kronor.

ANSLAGSAVRÄKNING

För 2020 kunde universitetet inom anslagsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå redovisa helårsstudenter och helårsprestationer till ett värde om 728,0 miljoner kronor. Till detta kom ersättning om 1,5 miljoner kronor för helårsprestationer som hänförs till december 2019 och som inte tidigare har avräknats. Universitetets takbelopp uppgick till 695,6 miljoner kronor, vilket resulterade i en överproduktion om 34,0 miljoner kronor.

Enligt regelverket får lärosäten överföra såväl upparbetad överproduktion, som motsvarande underproduktion, till ett värde av högst tio procent av lärosätets takbelopp till efterföljande budgetår. För universitetet innebär detta ett utrymme för överföringar om 69,6 miljoner kronor för 2020.

Vid årets början hade universitetet tidigare sparad överproduktion motsvarande ett värde om 47,1 miljoner kronor. Därmed kunde 22,4 miljoner kronor av årets överproduktion sparas till kommande budgetår, medan överproduktion till ett värde om 11,6 miljoner kronor förblev ofinansierad.

BEGRÄNSNING INOM KONSTNÄRLIGT UTBILDNINGSMOMÅDE

Enligt regleringsbrev avseende universitet och högskolor fick universitetet högst avräkna anslag för 140 helårsstudenter respektive helårsprestationer inom det konstnärliga utbildningsområdet musik. Eventuellt överskjutande volymer fick avräknas mot utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, teknik eller naturvetenskap.

Tabell 9: Ersättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, TKR. (Källor: Ladok, Regleringsbrev)

	2016	2017	2018	2019	2020
Årets produktion					
Takbelopp enligt regleringsbrev	614 236	634 496	664 465	674 497	695 550
Värdet av årets helårsstudenter och helårsprestationer	638 235	640 334	644 562	675 128	728 050
Värdet av decemberprestationerna från föregående år	777	1 662	949	2 004	1 547
Årets över- eller underproduktion	24 776	7 500	-18 953	2 635	34 047
Maximal storlek på sparad överproduktion *	61 424	63 450	66 447	67 450	69 555
Sparad överproduktion					
Sparad överproduktion från föregående år	59 567	61 424	63 450	44 497	47 132
Tillförsel eller nyttjande av överproduktion	1 857	2 026	-18 953	2 635	22 423
Utgående överproduktion	61 424	63 450	44 497	47 132	69 555
Ofinansierad överproduktion	22 920	5 474	0	0	11 624
Produktion i procent av takbeloppet	104,0%	101,2%	97,1%	100,4%	104,9%

* Maximal storlek på den del av outnyttjat takbelopp respektive överproduktion som lärosätet får föra med sig till efterföljande budgetår uppgår till 10 procent av lärosätets takbelopp.

Den anslagsfinansierade volymen inom utbildningsområdet musik uppgick till 252 (248) helårsstudenter och 215 (216) helårsprestationer. Detta innebar en överskjutande volym om 112 (108) helårsstudenter och 75 (76) helårsprestationer, vilka avräknades mot det naturvetenskapliga utbildningsområdet.

AVRÄKNING MOT BIDRAG

Under våren 2020 tillkom ett antal uppdrag inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Extrasatsningarna avsåg bland annat utbyggnader av vissa programutbildningar samt utökningar av sommarkurser och kurser för yrkesverksamma.

Resurser för dessa tillkommande satsningar tilldelades inte lärosätena som anslag, utan istället i form av bidrag. För flera av extrasatsningarna skulle ersättningen för helårsstudenter och helårsprestationer avräknas enligt samma principer som gäller för ordinarie anslagsfinansierad utbildning och eventuellt ej avräknade bidragsmedel återbetalas.

Karlstads universitet berördes av fyra extrasatsningar där helårsstudenter och helårsprestationer

skulle avräknas mot tilldelade bidrag: Sommarkurser, Behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning, Bristyrkesutbildningar samt Livslångt lärande.

För de tillkommande extrasatsningar som skulle avräknas kunde universitetet redovisa studentvolymen i minst den omfattning som motsvarade bidragsintäkten.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Verksamhetsutfallet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive uppdragsutbildning, uppgick till 8,8 (7,4) miljoner kronor. Reserestriktionerna innebar minskade kostnader samtidigt som omställningen av verksamheten till distansarbete och distansstudier innebar ökade kostnader för personal, tjänster och utrustning.

Intäkterna från utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till totalt 757,2 (725,6) miljoner kronor, exklusive uppdragsutbildning. Det var en ökning med 31,6 (10,9) miljoner kronor och berodde på ökade utbildningsuppdrag.

Tabell 10: Resultaträkning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, TKR. (Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
Intäkter					
Anslag	612 642	632 505	661 937	671 581	692 727
Avgifter	18 595	20 868	15 558	16 388	12 208
Bidrag	27 376	29 008	36 170	36 922	51 891
Finansiella intäkter	629	619	1 113	742	404
SUMMA INTÄKTER	659 242	683 000	714 778	725 633	757 230
Kostnader					
Personal	459 140	472 986	479 930	508 461	539 743
Lokaler	90 445	86 862	88 908	89 465	91 620
Övrig drift	96 501	95 136	97 659	101 850	99 976
Finansiella kostnader	925	775	1 161	486	235
Avskrivningar	19 337	20 770	20 508	17 987	16 849
SUMMA KOSTNADER	666 348	676 529	688 166	718 249	748 423
VERKSAMHETSUTFALL	-7 106	6 471	26 612	7 384	8 807
Transfereringar					
Erhållna medel	5 775	13 206	11 765	14 664	13 302
Lämnade bidrag	-5 775	-13 206	-11 765	-14 664	-13 302
KAPITALFÖRÄNDRING	-7 106	6 471	26 612	7 384	8 807

Not. Jämförelsetalen 2016 – 2018 har korrigerats beroende på omklassificering mellan posterna kostnader för lokaler och övriga driftkostnader. Korrigeringen påverkar ej verksamhetsutfallet.

Takbeloppet ökade med 21,0 (10,0) miljoner kronor, varav 8,2 (1,6) miljoner kronor avsåg förändring i utbildningsuppdragen och 12,8 (8,4) miljoner kronor avsåg kompensation för pris- och löneomräkning. Den redovisade anslagsintäkten påverkades också av genomförda transfereringar.

Övrig finansiering utgjordes av bidrag, avgifter och finansiella intäkter om sammanlagt 64,5 (54,1) miljoner kronor.

Bidragsintäkterna ökade med 15,0 miljoner kronor. Ökningen kan i sin helhet kopplas till regeringens satsning på utbildning i syfte att mildra de ekonomiska konsekvenserna av pandemin. Bidragsintäkter till annan verksamhet har minskat med 4,2 miljoner kronor.

Avgiftsintäkterna minskade med 4,2 miljoner kronor. De poster som minskade mest var studieavgifter från tredjelandsstudenter, konferens- och lokalintäkter, ersättning för kopior och kompendier samt konsertverksamhet.

De finansiella intäkterna utgjordes till största delen av valutakursdifferenser.

De sammanlagda kostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 748,4 (718,2) miljoner kronor. De poster som ökade var personal och lokaler, medan övriga kostnadsposter minskade.

Personalkostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå ökade med sex procent, vilket beror på ökat antal helårspersoner på fakulteterna samt resultat av lönerevisionen. Genomsnittet av antalet helårspersoner på fakulteterna som arbetade med utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 445,0 (428,4¹).

Övriga driftkostnader minskade med 1,9 miljoner kronor och fördelades på en mängd olika kostnadskonton. Reserelaterade kostnader samt kostnader för egna konferenser minskade, samtidigt som kostnader för bland annat licenser, förbrukningsmaterial och förbrukningsinventarier, samt extern expertkompetens ökade.

Minskningen av avskrivningskostnader berodde på att ombyggnationer som gjordes för 10 år sedan är färdigavskrivna.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSUTBILDNING

Uppdragsutbildning, som särredovisas, uppvisade ett verksamhetsutfall på 0,1 (-0,3) miljoner kronor.

Intäkterna uppgick till 49,8 (54,4) miljoner kronor. Den största enskilda uppdragsgivaren var Statens skolverk med projekt som Rektorsprogrammet och Samverkan för bästa skola.

Kostnaderna uppgick till 49,8 (54,6) miljoner kronor. Personalkostnaderna, som var den största kostnadsposten, minskade med 3,2 miljoner kronor.

¹ Jämförelsesiffran för 2019 har korrigerats.

Tabell 11: Resultaträkning för uppdragsverksamhet på grundnivå och avancerad nivå, TKR.
(Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
Intäkter					
Avgifter	51 166	50 831	56 885	54 385	49 833
SUMMA INTÄKTER	51 166	50 831	56 885	54 385	49 833
Kostnader					
Personal	35 701	34 694	40 192	40 304	37 128
Lokaler	2 725	2 694	2 725	3 021	2 468
Övrig drift	12 670	13 153	13 952	10 687	10 185
Finansiella kostnader	0	0	0	0	2
Avskrivningar	251	245	245	628	-8*
SUMMA KOSTNADER	51 347	50 786	57 114	54 640	49 775
VERKSAMHETSUTFALL	-181	45	-229	-255	58
KAPITALFÖRÄNDRING	-181	45	-229	-255	58

Not. Jämförelsetalen 2016-2019 har räknats om pga ny redovisningsprincip avseende resultat från andelar i hel- och delägda företag.

* År 2020 fick avskrivningar ett negativt värde på grund av korrigeringar i ett projekt.

Uppdraget att förmedla uppdragsutbildningar åt universitetet ligger hos Karlstads universitets uppdrags AB. Under året har bolaget förmedlat uppdragsutbildningar åt universitetet till ett totalt värde av 49,8 (54,4) miljoner kronor. Värde har påverkats av coronapandemin, vilket inneburit minskad försäljning, men också att många uppdrag skjutits upp.

INTÄKTER AV ALLA UPPDRAG INOM UTBILDNING

De totala intäkterna för uppdrag inom utbildningsområdet uppgår till 49,3 (53,0) miljoner kronor. Förutom ordinarie uppdragsutbildningar inkluderas här även ersättningar för exempelvis kortare föredrag, studiedagar samt konsultuppdrag.

KOSTNAD PER HELÅRSSTUDENT OCH HELÅRSPRESTATION

Den genomsnittliga kostnaden per helårsstudent uppgick till 76 (79) tusen kronor. Fördelar man kostnaderna på antalet helårsprestationer var den genomsnittliga kostnaden 92 (95) tusen kronor. I beräkningen ingår, utöver studenter som finansieras via direkta anslag, även studenter som tagit

del av extrasatsningarna på grund pandemin samt studieavgiftsskyldiga studenter. Den genomsnittliga kostnaden har minskat främst på grund av att antalet helårsstudenter respektive helårsprestationer ökat mer än kostnaderna.

Den faktiska kostnaden per helårsstudent och helårsprestation varierade mellan fakulteter och ämnen. Det gjorde även ersättningsbeloppen, som skiljer sig åt för olika utbildningsområden. Anslagsintäkten för en fullpresterande helårsstudent 2020 varierade mellan 54 och 224 tusen kronor.

SAMFINANSIERING AV UTBILDNINGSVERSAMHET

Under 2020 användes 8,0 (8,2) miljoner kronor av anslagsmedel för samfinansiering av bidragsfinansierad utbildningsverksamhet. Samfinansieringens andel av total finansiering har minskat från 18 till 13 procent jämfört med 2019. Undantar man de bidrag som avsåg utökat uppdrag på grund av coronapandemin har samfinansieringens andel ökat till 24 procent.

Behovet av samfinansiering varierar beroende på typ av projekt och vilka finansiärerna är.

Tabell 12: Intäkter alla uppdrag inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå, TKR. (Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
Intäkter av alla uppdrag inom utbildning	53 790	54 215	55 164	53 043	49 286

Tabell 13: Kostnad per helårsstudent och helårsprestation, TKR. (Källor: Raindance, Ladok)

	2016	2017	2018	2019	2020
Kostnad per helårsstudent	77	78	78	79	76
Kostnad per helårsprestation	92	93	93	95	92

Tabell 14: Samfinansiering utbildning på grundnivå och avancerad nivå, TKR. (Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
Samfinansiering	1 762	1 730	6 616	8 151	7 986
Samfinansieringens andel av total finansiering (bidrag + samfinansiering)	6%	6%	15%	18%	13%

FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

FORSKNING

Karlstads universitet ska bedriva forskning på hög akademisk nivå med stor betydelse för samhället. Forskningen ska vara av hög kvalitet och bidra till ny kunskap. Ett strategiskt mål fram till 2023 är att universitetets forskning och utbildning ska vara nära sammankopplade.

FORSKNINGEN VID UNIVERSITETET

Målet om välrenommerad och excellent forskning är centralt i universitetets övergripande vision. Arbetet är därför inriktat på att utveckla kreativa och stödjande miljöer för såväl forskning som för utbildning. Forskning bedrivs främst i forskargrupper eller i centrumbildningar, ofta med utgångspunkt från samhällets behov och med relevans för aktörer i Värmland, Sverige och resten av världen. Forskningen genomförs inom traditionella akademiska ämnen och inom mångvetenskapliga områden med utgångspunkt från samhällets behov. Som stöd för forskningen har ledningen för universitetet under 2020 implementerat ett sammanhållande kvalitetssystem i syfte att stärka forskningens kvalitet och främja en fortsatt positiv utveckling.

FORSKNINGSÄMNESOMRÅDEN

Universitetets forskning kan delas in i forskningsämnesområden. Cirkeldiagrammet visar personens arbetstid, omräknat till heltidsekvivalenter, per forskningsämnesområde.

Det samhällsvetenskapliga området var störst och utgjorde 42 procent. Inom detta område verkar bland annat Centrum för tjänsteforskning, CTF, som är ett mångvetenskapligt forskningscentra som bildades 1986. Forskargruppen har ett 70-tal forskare och forskarstuderande. De är bland annat verksamma inom arbetsvetenskap, företagsekonomi, psykologi, religionssociologi och sociologi. Forskningen vid CTF är inriktad på tjänster och värdeskapande genom tjänster.

Det naturvetenskapliga forskningsämnesområdet uppgick till cirka 33 procent av den nedlagda tiden och här verkar bland annat forskargruppen Datavetenskap, som samlar ett 50-tal forskare och forskarstuderande inom datakommunikation, distribuerande system, personlig integritet, nätverkssäkerhet och programvaruteknik. Forskningen vid Datavetenskap har expanderat de senaste åren.

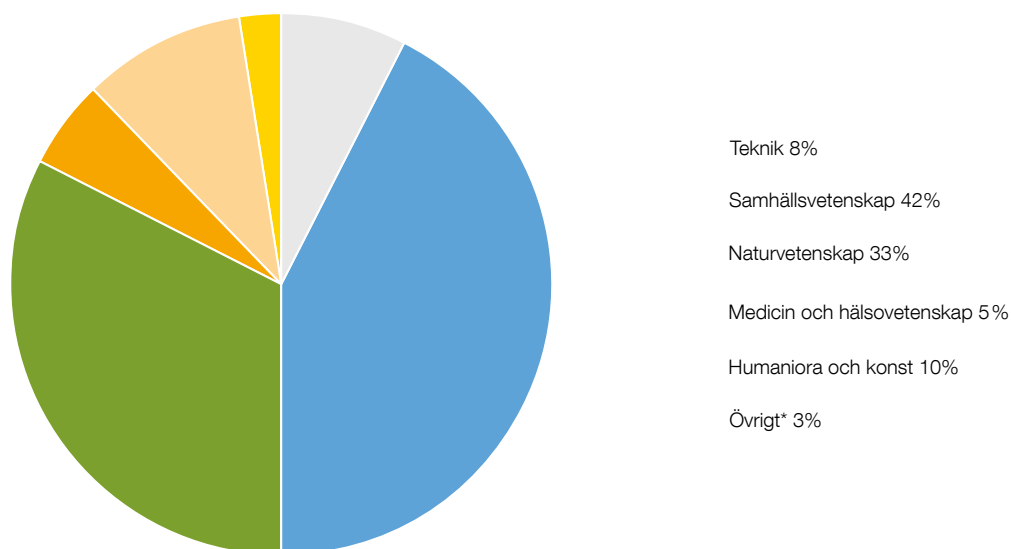

Diagram 5: Fördelning av arbetstid mellan forskningsämnesområden 2020. (Källa: Primula)

*Avser främst administrativ tid inom forskningen som inte är kopplat till något forskningsämnesområde.

KVALITETSARBETE I FORSKNING

Universitetet arbetar ständigt med kvalitetsarbetet i forskningen, främst genom kollegor som inom samma områden kommenterar och granskar varandras arbeten. För att nå universitetets mål om ökad forskarutbildning, stärkt attraktionskraft samt ökat samband mellan utbildning och forskning, krävs ett systematiskt arbete vad gäller att identifiera styrkor och svagheter och att säkerställa utveckling. Universitetets sammanhållna kvalitetssystem har till syfte att stödja och underlätta detta arbete. Inom ramen för kvalitetsarbetet har en förstudie för återkommande granskning av forskning initierats under året. Syftet med förstudien, som leds av en internationell panel, är bland annat att testa ansvars- och rollfördelningen i kvalitetsarbetet. Resultat från denna granskning kommer att presenteras 2021.

Internationell kvalitetsrankning av universitetens anseende sker årligen via Times Higher Education World University Rankings. Forskare vid Stanford University har publicerat en lista som rankar de två procent av världens forskare, cirka 16 000, som är mest framstående inom sina områden. På listan finns tio forskare vid Karlstads universitet inom områdena Marketing, Building & Construction, Logistics & Transportation, Fisheries, Dentistry, Analytical Chemistry, Chemical Physics, Nuclear & Particle Physics, och Applied Physics.

Universitetets ansökan om utmärkelsen HR Excellence in Research beviljades under året av EU-kommissionen. Utmärkelsen är ett bevis på att universitetet arbetar kontinuerligt för att utveckla en stimulerande arbetsmiljö och goda villkor samt en gynnsam professionell utveckling för forskare. Syftet är att förbättra förutsättningarna för fri forskning, främja en öppen arbetsmarknad, möjliggöra rekrytering och behålla enastående forskare. Mer om universitetets arbete med utmärkelsen framgår under avsnittet kompetensförsörjning.

ÖPPEN VETENSKAP

Universitetet stödjer omställningen mot ett öppet vetenskapssamhälle genom olika initiativ. Det handlar bland annat om fri tillgång till vetenskapliga publikationer online och god hantering av forskningsdata för att kunna dela data öppet.

Principerna om öppen tillgång till publikationer, open access, är ett sätt att möjliggöra en bred tillgång till forskning. Därmed ökar förutsättningarna för att resultaten används, i synnerhet utanför akademien. Universitetet har via sitt bibliotek tecknat flera nationella avtal med vetenskapliga förlag för att täcka publiceringskostnaderna och möjliggöra publicering med open access för forskare. Karlstads universitetsbibliotek erbjuder också en lokal open access-fond där forskare kan ansöka om finansiering för publicering i tidskrifter som inte omfattas av nationella avtal. Förutom det ekonomiska stödet finns forskarstöd i bland annat licens- och upphovsrättsfrågor, val av publiceringskanaler och bibliometrisk indikatorer rörande open access.

Arbetet med hantering och tillgängliggörande av forskningsdata är ytterligare en viktig byggsten i att främja öppen vetenskap. För att öppen data ska kunna återanvändas och valideras behöver de så kallade FAIR-principerna, Findable, Accessible, Interoperable, Reusable, tillämpas vid hanteringen av forskningsdata. Med FAIR-principerna som föredöme investerade universitetet redan 2018 i utvecklingsarbetet med att bygga upp en ändamålsenlig infrastruktur och stöd för hantering och tillgängliggörande av forskningsdata. Universitetet kan därigenom säkerställa att ett kvalificerat stöd erbjuds i frågor som kräver specialistkompetens avseende tekniska lagringslösningar, säkerhet, juridik, tillgängliggörande av data och arkivering.

FORSKNINGSSAMVERKAN OCH INNOVATION

Karlstads universitet har en utvecklad struktur och kultur för samverkan som tar sin utgångspunkt i lärosätets vision och strategi 2030. För forskningen, och då särskilt den tillämpade forskningen, är nära kontakt med det omgivande samhället av avgörande vikt för att identifiera forskningsområden där ny mark kan brytas. Goda relationer ger också möjlighet att få tillgång till data och studera forskningens tillämpning i dess rätta hemvist.

FORSKNINGSSAMVERKAN OCH INNOVATION

Den största satsningen på forskningssamverkan och innovation i det regionala perspektivet är Akademien för smart specialisering. Det är ett strategiskt samarbete som kopplar samman universitetets strategi med den värmländska forsknings- och innovationsstrategin. Samarbetet definierades i en avsiktsförklaring mellan Karlstads universitet och Region Värmland med en målsättning om gemensamma satsningar, inklusive extern finansiering, motsvarande minst 150 miljoner kronor under perioden 2016-2020. Satsningarna ska leda till regional utveckling inom smarta specialiseringar och till utveckling av universitetets forskning och utbildning. Till och med 2020 är forsknings- och innovationsprojekt etablerade motsvarande cirka 165 miljoner kronor. Projekten knyter an till de industriella sektorer som definierats i den värmländska forsknings- och innovationsstrategin, men även till utveckling inom den offentliga sektorn.

Under 2020 har Akademien för smart specialisering utvärderats av Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) och de lyfter fram detta strategiska partnerskap som ett av de goda exemplen i Europa vad gäller forskningssamverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor. I rapporten skriver OECD att framgången i Värmland hänger samman med den mobilisering för förändring som gjorts av aktörer och beslutsfattare genom ett samlat regionalt ledarskap. Den tillit som finns mellan aktörerna i regionen pekas ut som en tydlig framgångsfaktor. Dessutom läggs vikt vid jämställda arbetsplatser, genusintegrering och normförändringar.

Under 2020 har en ny centrumbildning etablerats, Digital Adaptiv Tillverkning för Industri 4.0 (DAMI4.0). DAMI4.0 kombinerar forskningskompetens inom datavetenskap, additiv tillverkning och produktionsprocesser med syfte att arbeta mot en gemensam vision för att öka satsningarna på digitaliseringsprocesser inom industrin.

Programmet Digital Well Arena (DWA) är en åtta-årig Vinnova-finansierad satsning på digitalisering

av välfärdstjänster. Programmet leds av stiftelsen Compare och från Karlstads universitet ingår Datavetenskap, Centrum för tjänsteforskning (CTF), Hälsa/Omvårdnad, Centrum för genusforskning samt Grants and Innovation Office (GIO). Ett antal olika forsknings- och innovationsprojekt har drivit denna satsning framåt både utifrån hur framtidens vårdtjänster ska kunna bli mer behovsorienterade, men även utifrån den digitala teknik som både finns tillgänglig och som på sikt bör finnas tillgänglig inom hälso- och sjukvårdssektorn.

Relaterat till DWA har CTF inlett ett samarbete med Sveriges Kommuner och Regioner avseende nationella policyfrågor rörande områden som exempelvis Nära Vård. Inom ramen för DWA har en inkubator- och acceleratorfunktion etablerats som ska stötta nya företagsetableringar, vilket förhoppningsvis ska gynna både universitetet och näringslivet samt den offentliga sektorn i Värmland och Sverige.

Det andra Vinnväxt-programmet i Värmland handlar om skogsbaserad bioekonomi och leds av företagsklustret Paper Province. Under året har framförallt forskargruppen Pro2Be genomfört olika projekt inom ramen för detta Vinnväxt-program. Även CTF, Centrum för forskning om hållbar samhällsförändring samt GIO har bidragit till fortsatt utveckling inom skogsbaserad bioekonomi.

Under 2020 har fem samverkansprojekt etablerats inom ramen för samverkansavtalet om klinisk hälso- och sjukvårdsforskning mellan Region Värmland och Karlstads universitet. Samverkan ska stärka den kliniska forskningen inom angelägna forskningsområden och bidra till forskning med hög kvalitet och relevans för hälso- och sjukvårdssektorn.

KK-stiftelsen är en nationell finansör som främjar samverkan mellan akademi och näringsliv. De har beviljat ett antal satsningar till universitetet under 2020. Bland annat har KK-stiftelsen valt att satsa på åtta strategiska rekryteringar inom olika forskargrupper med målet att bidra till fortsatt utveckling av forskningen.

Inom EU:s forsknings- och innovationsprogram Horizon 2020 har universitetet under programperioden 2014–2020 beviljats medel till totalt 26 projekt. Beviljandegraden, antal beviljade i förhållande till antal ansökningar, uppgick till cirka 20 procent. Projekten bygger på samverkan mellan olika europeiska aktörskonstellationer inom akademi, näringsliv och offentlig sektor med fokus på forskning och innovation.

Under 2020 har universitetet anslutit sig till ett samarbete mellan svenska och japanska lärosäten som kallas MIRAI. Sammanlagt är det 19 lärosäten i de bägge länderna som deltar i denna samverkanssatsning. Syftet är att stärka relationerna mellan Sverige och Japan inom forskning, innovation och utbildning. I fokus står forskare tidigt i karriären och områdena som gemensamt valts ut är åldrande, hållbarhet, materialvetenskap, innovation och entreprenörskap.

Som ett resultat av coronapandemin har många finansiärer, myndigheter och organisationer valt att stödja forsknings- och utredningsprojekt som behandlar pandemins påverkan på samhället. Karlstads universitet bidrar via forskargrupper och forskare i olika projekt och utredningar på både regional och nationell nivå. Förhoppningsvis kommer dessa projekt att bidra till att myndigheter, företag, akademi och allmänheten i framtiden kan vara bättre rustade för att gemensamt kunna hantera pandemier och andra katastrofer i vårt samhälle.

INNOVATIONSKONTORET FYRKLÖVERN

Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Örebro universitet driver tillsammans ett innovationskontor kallat Fyrklövern. Innovationskontoret har genom respektive lärosäte en tydlig lokal förankring och drar nytta av det samarbete som sker över lärosätessgränserna. Innovationskontorets uppdrag är att stimulera till en innovationsdrivande verksamhet inom forskning och utbildning, samt att individuellt stödja de forskare och studenter som vill utveckla forskningsbaserade och kunskapsintensiva idéer, produkter, tjänster, processer eller metoder.

Ledningsgruppen för innovationskontoret består av de fyra lärosätenas innovationskontorschefer eller motsvarande. Styrgruppen utgörs av lärosätenas prorektor/vicerektorer och har ett roterande ordförandeskap.

Den operativa verksamheten organiseras inom arbets- och projektgrupper som kopplar mot innovationskontorets verksamhetsplan och de Fyrklövergemensamma projekt som drivs. Genom grupperna har alla noder inom innovationskontoret tät kontakt.

En digital träff för dialog inom Fyrklövern har hållits kring utredningen "Innovation som drivkraft - från forskning till nytta" (SOU 2020:59). Omvärldsbevakning har genomförts genom besök vid Norges teknisk-naturvetenskapelige universitet och Norges forskningsråd samt via ett digitalt omvärlds- och erfarenhetsutbyte med Chalmers tekniska högskola.

Innovationskontoret Fyrklövern har under året avslutat projektet Social Impact Innovation Support. Resultatet av projektet är ett stärkt stöd till de forskare och studenter som traditionellt sett varit underrepresenterade i verksamheten och vars idéer syftar till att stärka samhället genom social innovation.

Doktorandkurs om nyttiggörande

Ett exempel på digital omställning var den tionde omgången av doktorandkursen "Att nyttiggöra forskning och vetenskap", som genomfördes med störst antal deltagare sedan kursen startades. Totalt antogs 32 doktorander, varav 11 kvinnor och 21 män. Deltagande doktorander representerade, precis som tidigare, en bred uppslutning av ämnesdiscipliner och nationaliteter. Under kursen arbetar doktoranderna med forskningsbaserade idéer som avslutningsvis presenteras för en panel.

Flödestal för innovationskontoret Fyrklövern

Det syns en tydlig nedgång i antalet inspirationstillfällen som genomförts under 2020, vilket i stort går att relatera till pandemin. Idéflödet inom Fyrklövern har dock påverkats marginellt i förhållande till nedgången avseende inspirationstillfällena. Under 2020 hanterade Fyrklövern 737 (602) idéer. Av dessa var 6 från forskare och övrig personal och 85 från studenter. En idé definieras och avgränsas utifrån främst två kriterier: att den är kunskapsbaserad och har ursprung i den akademiska miljön samt att den är en potentiell innovation. Andelen utvärderade idéer ligger lite lägre avseende forskare, vilket har berott på svårigheten att nå ut till nya forskare under pandemin.

Av de idéer som varit föremål för rådgivningsprocess har 65 (63) ansökningar beviljats verifieringsmedel 2020. Av dessa idéer kom 8 (12) från Karlstads universitet. Verifiering definieras och avgränsas utifrån att idéerna beviljats verifieringsmedel, det vill säga att en verifieringstjänst har köpts. Andelen ansökningar avseende verifieringsmedel ligger på en liknande nivå som tidigare år inom Fyrklövern, dock lite lägre än tidigare år på Karlstads universitet vilket hänger ihop med ovan nämnda svårighet att nå ut till nya forskare under pandemin. Antalet överlämnade idéer till inkubatorer var 16 stycken, varav 3 från Karlstads universitet.

EXTERNA FORSKNINGSFINANSIÄRER

Externa forskningsfinansiärer betalade in 156,0 (180,0¹) miljoner kronor till universitetet. Detta var en minskning med 23,9 miljoner kronor jämfört med 2019. Diagram 6 visar de fem största enskilda finansiärerna. De regionala aktörerna Landstinget i Värmland och Region Värmland redovisas tillsammans eftersom de från 2019 tillhör samma organisation.

SAMFINANSIERING AV FORSKNINGSVERSAMHET

Under 2020 använde universitetet 62,3 (66,9) miljoner kronor av anslagsmedel till samfinansiering av bidragsfinansierad forskning. Andelen av anslag som användes till samfinansiering i samarbete med externa finansiärer minskade till 24 (28) procent, medan andelen samfinansiering av total finansiering ökade från 30 till 31 procent.

¹ Siffran för 2019 har korrigerats.

Tabell 15: Samfinansiering av forskning och utbildning på forskarnivå, TKR. (Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
Samfinansiering	42 312	42 910	58 534	66 888	62 343
Bidragsintäkt	122 871	133 183	143 920	154 317	140 602
Samfinansieringens andel av total finansiering (bidrag+samfinansiering)	26%	24%	29%	30%	31%
Samfinansieringens andel av anslag	19%	19%	25%	28%	24%

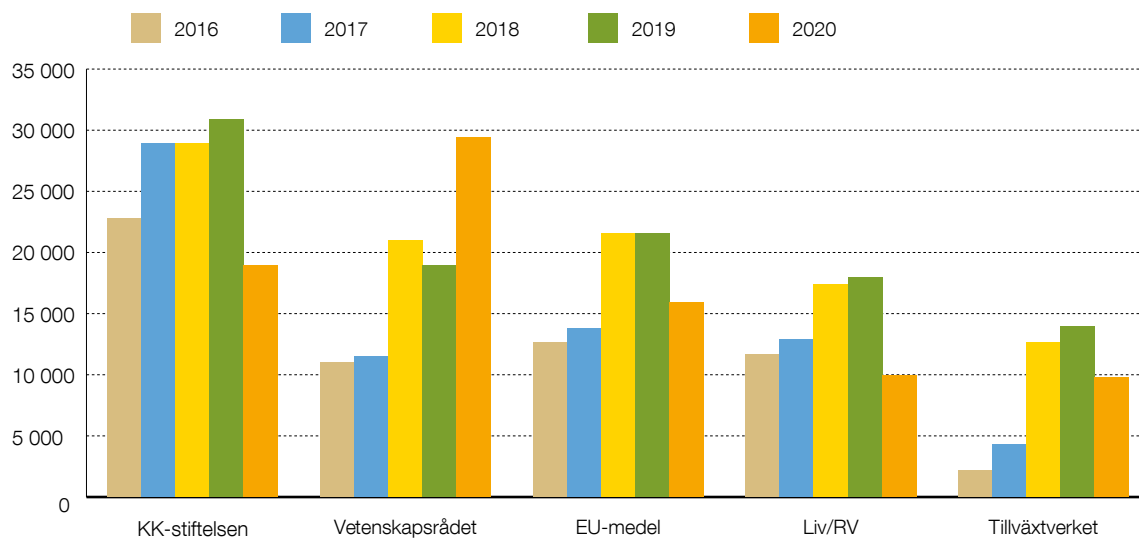

Diagram 6: Större forskningsfinansiärer, TKR. (Källa: Raindance)

VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

Forskningsaktiviteten vid universitetet tar sig bland annat uttryck i vetenskapliga publiceringar med avsikt att sprida resultaten. Den årliga redovisningen av publikationer syftar till att kartlägga publiceringsaktiviteten och dess utveckling över tid.

DATAINSAMLING

Ett sätt att mäta vetenskaplig produktion är att räkna antalet publikationer i vetenskapligt erkända kanaler. Det ger en överblick över hur forskningsresultaten sprids. För Karlstads universitet finns framförallt tre databaser av intresse för att bilda sig en uppfattning om publikationsvolymernas omfattning och fördelning. Dessa är Digitala vetenskapliga arkivet, DiVA, Web of Science samt Scopus. Generellt sett har registreringar i databaser en förhållandevis omfattande eftersläpning. Av denna orsak har universitetet valt att inte redovisa publikationer för 2020, utan fokuserar på 2019 där siffrorna är mer tillförlitliga.

Digitala vetenskapliga arkivet, DiVA är den lokala publiceringsdatabasen där forskare, lärare och studenter registrerar sina forskningspublikationer och uppsatser. DiVA täcker samtliga ämnesområden och publiceringstyper.

En annan viktig databas är Web of Science som indexerar välnummerade internationella tidskrifter. Den används i stor utsträckning för bibliometriska

analyser. Databasen har under de senaste åren utökat antalet indexerade tidskrifter så att den, förutom tidskrifter inom naturvetenskap och teknik, även omfattar allt fler tidskrifter inom humaniora och samhällsvetenskap. Dock täcker den inte alla forskningspublikationer från universitetet.

Som komplement till Web of Science används även databasen Scopus. Fördelen med Scopus är att den har en bredare ämnestäckning än Web of Science och en mer pålitlig inrapportering än DiVA, vilket möjliggör en inblick i hur publiceringstrenden gestaltar sig över tid. Scopus täcker inte heller samtliga av universitetets publikationer.

VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER I DiVA

I DiVA finns för år 2019 sammanlagt 823 vetenskapliga publikationer skrivna av universitetets forskare. Mellan åren 2018 och 2019 minskade därmed antalet vetenskapliga publikationer med cirka 7 procent. Det var endast antalet böcker som ökade nämnvärt.

Tabell 16: Karlstads universitets publikationer 2015-2019 per publikationstyp. (Källa: DiVA)

	2015	2016	2017	2018	2019
Artikel i tidskrift	364	401	423	444	411
Artikel, forskningsöversikt	2	6	3	0	5
Artikel, recension	12	16	8	7	9
Konferensbidrag	359	218	235	225	208
Rapport	24	26	12	22	25
Bok	8	17	15	15	22
Kapitel i bok	85	76	81	105	103
Proceedings (redaktörskap)	2	3	9	4	2
Samlingsverk (redaktörskap)	9	7	9	14	8
Doktorsavhandlingar	22	26	27	34	24
Licentiatuppsatser	17	15	13	18	6
SUMMA	914	813	835	888	823

Merparten av publikationerna, 675 av de 823 posterna, var författade på engelska. Av de övriga posterna var 143 författade på svenska, 2 på danska samt 1 vardera på norska, tyska och holländska.

Varje publikation i DiVA är klassificerad enligt Standard för svensk indelning av forskningsämnen. Standarden innehåller tre ämnesnivåer, där den översta nivån utgörs av forskningsämnesområde, den mellersta nivån av forskningsämnesgrupp och den lägsta nivån av forskningsämnet.

De allra flesta publikationer var entydigt klassificerade till ett forskningsämnesområde, men det fanns även ett antal tvärvetenskapliga publikationer som tillhör två eller flera forskningsämnesområden. De flesta publikationer återfinns inom samhällsvetenskap och i 405 (442) publikationer har området angivits som första val. Dessa följs av 183 (181) publikationer som kategoriserats som naturvetenskapliga, 83 (73) inom teknik, 79 (118) inom medicin och hälsovetenskap, 72 (73) inom humaniora och konst samt 1 (1) inom lantbruksvetenskap.

KOSTNAD FÖR VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

För 2019 kan universitetet redovisa en genomsnittlig kostnad per vetenskaplig publikation på 1 078 (984) tusen kronor. Måttet beräknas utifrån refereegranskade vetenskapliga publikationer, det vill säga artiklar i referentbedömda tidskrifter och vetenskapliga översiktsartiklar. Publikationer som räknats är artiklar i tidskrift som har gått igenom peer-review inklusive editorial material, letter och meeting abstract. Antalet refereegranskade vetenskapliga publikationer minskade med 5 procent mellan 2018 och 2019. Den genomsnittliga kostnaden per publikation ökade med 10 procent samtidigt som kostnaderna för forskning ökade med 4 procent mellan 2018 och 2019. Publiceringstillfället och arbetskostnaden för densamma kan inträffa under olika kalenderår, varför man inte kan dra slutsatser av förändringar under ett enskilt år.

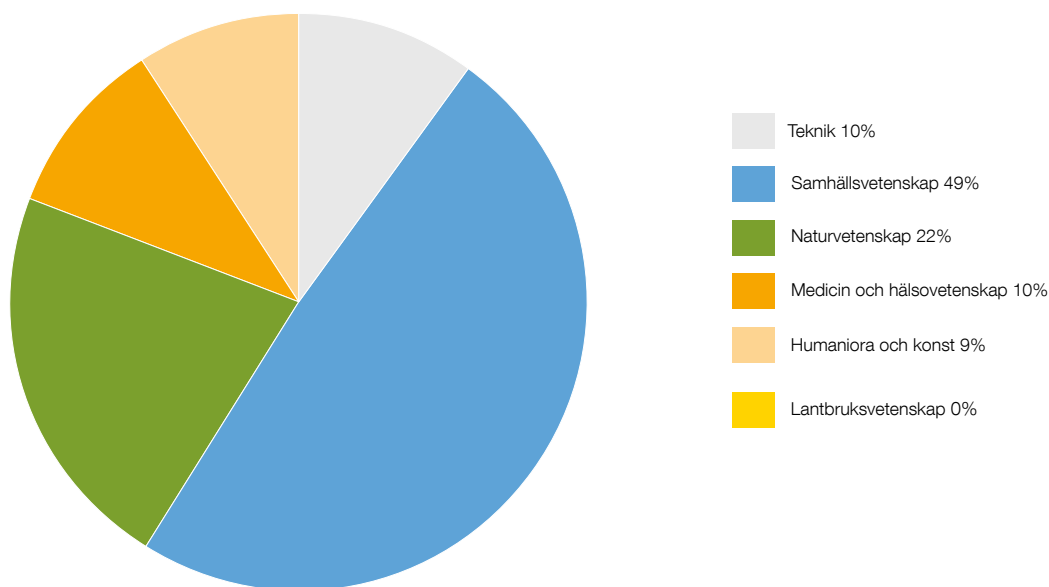

Diagram 7: Publikationer per forskningsämnesområde. (Källa: DiVA)

Tabell 17: Kostnad per publikation 2015-2019, TKR. (Källa: Raindance, DiVA).

	2015	2016	2017	2018	2019
Antal refereegranskade publikationer	310	359	369	398	379
Kostnad per publikation, TRK	1 099	984	1 017	984	1 078

PUBLIKATIONER I WEB OF SCIENCE OCH SCOPUS

För att få ytterligare indikationer om publikationsmönstret över tid används databaserna Scopus och Web of Science.

I underlaget för analysen ingår tidskriftsartiklar där åtminstone en av författarna har angett Karlstads universitet som affiliering. Tidigare år har utsökningarna för båda databaserna visats separat på grund av stora skillnader i indexeringen, men eftersom fler och fler tidskrifter numera finns i båda databaserna har dessa skillnader minskat. Därför har de i årets redovisning slagits ihop.

Publiceringsmönstret för artiklar i Web of Science och Scopus skiljer sig från publiceringsutvecklingen i DiVA. Istället för minskningen som framgår i DiVA har antalet artiklar i Scopus/Web of Science ökat. Det betyder att en större andel av artiklarna som produce-

rats på universitetet var indexerade i antingen Scopus, Web of Science eller i båda databaserna, vilket är positivt ur både kvalitets- och synlighetssynpunkt.

Open Access är numera ett väletablerat begrepp som betyder att publikationerna är fritt tillgängliga på internet för intresserade läsare. Antalet publikationer som publiceras med fri tillgång har ökat stadigt de senaste åren.

Att antalet Open Access publikationer fortsätter att öka tyder på att publiceringsmönstret på universitetet har förändrats och att forskare i högre grad publicerar sig i kanaler som inte bara är referee-granskade och välindexerade, utan även tillämpar fri tillgång till sina publikationer. Lärosätet har utökat antalet så kallade Read and publish-avtal med olika förlag för att stödja och underlätta öppen tillgång till vetenskapliga publikationer.

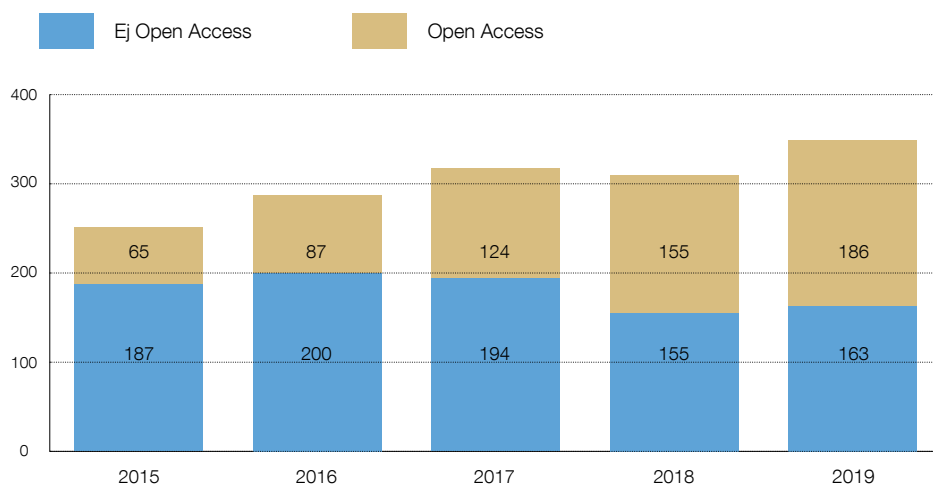

Diagram 8: Antal artiklar i Scopus och Web of Science uppdelad i artiklar som publicerades som Open Access respektive antal artiklar som ligger bakom betalväggar (Ej Open Access). (Källa: Scopus, Web of Science Core Collection)

UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Ett av universitetets strategiska mål är ökad aktivitet och kvalitet inom forskarutbildningen. Under 2020 antogs 58 personer till utbildning på forskarnivå med inriktning mot doktors- eller licentiatexamen. Antalet utfärdade forskarexamina under året uppgick till 39, varav 32 doktorsexamina och 7 licentiatexamen.

ANTAGNING TILL UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

År 2020 antogs 58 (39) personer till utbildning på forskarnivå vid universitetet. Av de nyantagna forskarstudenterna var 34 (20) kvinnor och 24 (19) män. Antalet nyantagna med inriktning mot en doktorsexamen uppgick till 51 (32), medan 7 (7) personer antogs med inriktning mot en licentiatexamen.

Sedan universitetsstarten 1999 har sammanlagt 974 personer antagits till utbildning på forskarnivå med inriktning mot doktors- eller licentiatexamen.

ANTAL FORSKARSTUDERANDE

Vid slutet av 2020 fanns 269 (253) personer registrerade som forskarstuderande vid universitetet. Av de forskarstuderande var 137 (126) kvinnor och 132 (127) män.

Universitetskanslersämbetet räknar forskarstuderande som aktiva när den inrapporterade aktiviteten var minst 1 procent under minst ett kalenderhalvår. Utifrån denna definition fanns det 242 (223) personer som under 2020 aktivt bedrev forskarstudier vid universitetet. Det innebär att andelen av de forskarstuderande som räknas som aktiva uppgick till 90 (88) procent. Bland de aktiva forskarstudenterna fanns 127 (121) kvinnor och 115 (112) män.

FORSKARUTBILDNINGENS OMFATTNING

När de forskarstuderandes inrapporterade aktivitet räknas om till heltider, uppgick den samlade verksamheten till 118,0 (112,2) helårsekvivalenter. Detta betyder att forskarutbildningens omfattning ökade, efter att tidigare ha minskat under sex år i rad.

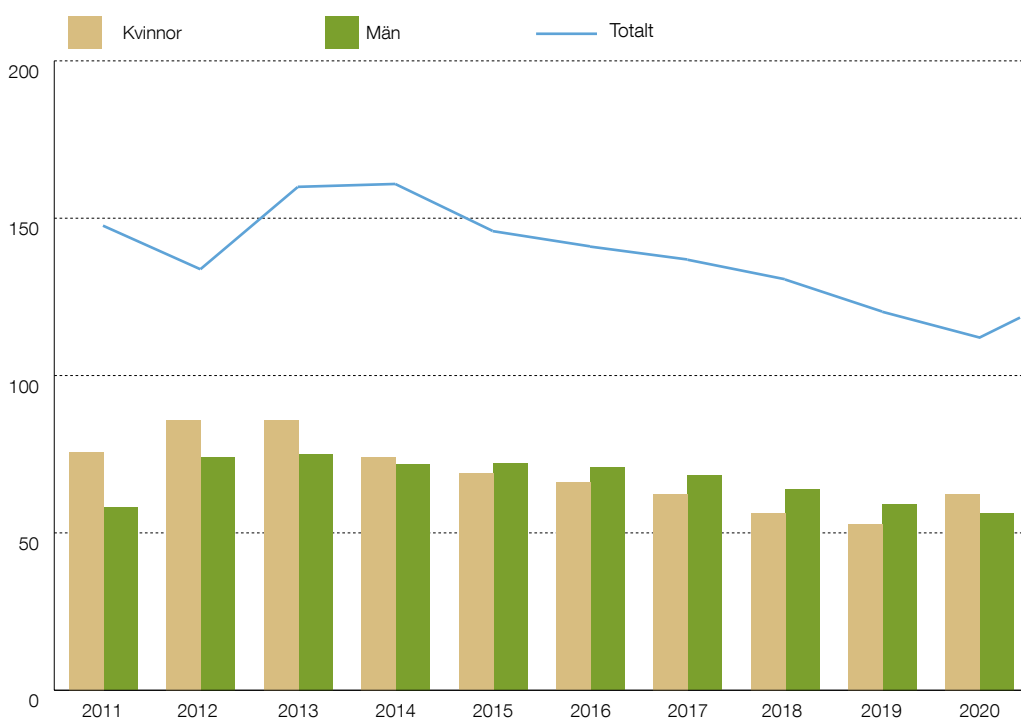

Diagram 9: Forskarutbildning 2011-2020 uttryckt i heltidsekvivalenter. (Källa: Ladok)

Av den samlade aktiviteten inom forskarutbildningen kunde motsvarande 61,7 (52,8) helårsekvivalenter hänföras till kvinnor och 56,3 (59,2) helårsekvivalenter hänföras till män. Kvinnornas andel av den redovisade forskarutbildningsaktiviteten var därmed 52 (47) procent.

Den samlade aktiviteten inom forskarutbildningen utfördes till 71 (70) procent av forskarstuderande med anställning som doktorand. Merparten av resterande aktivitet utfördes av personer med läraranställning vid Karlstads universitet eller med anställning utanför högskolesektorn.

UTFÄRDADE EXAMINA PÅ FORSKARNIVÅ

Inom utbildning på forskarnivå finns i Sverige två examina med olika omfattning. Doktorsexamen är den högsta akademiska examen och omfattar fyra års heltidsstudier, medan licentiatexamen omfattar två års heltidsstudier.

Under 2020 utfärdade Karlstads universitet 39 (33) examensbevis på forskarnivå, varav 32 (28) avsåg en doktorsexamen och 7 (5) avsåg en licentiatexamen. Av de doktorsexamina som utfärdades under året stod kvinnor för 10 (15) och män för 22 (13) och av de licentiatexamina som utfärdades stod kvinnor för 3 (3) och män för 4 (2).

Tabell 18: Forskarexamina 2018-2020. (Källa: Ladok)

	2018			2019			2020		
	KVNNOR	MÄN	TOTALT	KVNNOR	MÄN	TOTALT	KVNNOR	MÄN	TOTALT
Doktorsexamen	16	9	25	15	13	28	10	22	32
Licentiatexamen	7	6	13	3	2	5	3	4	7
Summa	23	15	38	18	15	33	13	26	39

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

Verksamhetsutfallet för forskning och utbildning på forskarnivå uppgick till 4,4 (1,1) miljoner kronor, exklusive uppdragsforskning. Överskottet berodde på minskade driftkostnader och omdisponering av personal till utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Området forskning och utbildning på forskarnivå uppvisade ett överskott på 4,4 (1,1) miljoner kronor, exklusive intäkter och kostnader för uppdragsforskning. Inför år 2018 avsattes medel från myndighetskapital för att finansiera en satsning på starka forskargrupper, vilket innebar en årlig resultatpåverkan om minus 10 miljoner kronor. Dessa forskargrupper har under 2020 använt 9,4 miljoner kronor av budgeterat myndighetskapital, medan övrig forskningsverksamhet uppvisade ett överskott om 13,8 miljoner kronor.

De totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå, uppgick till 400,4 (402,1) miljoner kronor. Detta motsvarade en minskning om 0,4 procent i förhållande till 2019. Anslagsintäkterna ökade med 14,0 miljoner kronor och de externa intäkterna i form av avgifter och bidrag minskade med 15,5 miljoner kronor. Detta beror till störst del på att pandemin har försvårat rekryteringar till beviljade forskningsprojekt samt att planerade aktiviteter i form av till exempel resor, konferenser och forskarutbyten har fått skjutas på framtiden.

Kostnaderna för forskning och utbildning på forskarnivå uppgick till 396,0 (401,0) miljoner kronor,

Tabell 19: Resultaträkning för forskning och utbildning på forskarnivå, TKR. (Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
Intäkter					
Anslag	223 616	226 090	237 905	245 206	259 240
Avgifter	3 496	1 974	2 272	2 198	168
Bidrag	122 871	133 183	143 920	154 317	140 857
Finansiella intäkter	0	47	43	419	169
SUMMA INTÄKTER	349 983	361 294	384 140	402 140	400 434
Kostnader					
Personal	260 375	279 231	297 597	312 412	318 145
Lokaler	30 835	31 104	31 702	32 142	31 545
Övrig drift	44 673	46 710	47 276	48 062	37 866
Finansiella kostnader	423	1 518	631	391	365
Avskrivningar	3 528	3 248	5 206	8 037	8 083
SUMMA KOSTNADER	339 834	361 811	382 412	401 044	396 004
VERKSAMHETSUTFALL	10 149	-517	1 728	1 096	4 430
Transfereringar					
Erhållna medel	4 757	4 312	8 454	13 283	20 897
Lämnade bidrag	-4 757	-4 312	-8 454	-13 283	-20 897
KAPITALFÖRÄNDRING	10 149	-517	1 728	1 096	4 430

Not. Jämförelsetalen 2016-2018 korrigerades i årsredovisningen 2019. Detta pga omklassificering av posterna kostnader för lokaler och övriga driftkostnader. Korrigeringen påverkar ej verksamhetsutfallet.

där minskning skett främst på kostnadsslagen övrig drift och lokaler. Personalkostnaderna har ökat med 1,8 procent, samtidigt som antalet helårspersoner har minskat med 3 jämfört med 2019. Andelen som arbetade inom externfinansierade projekt uppgick till 48 (53) procent under året. Ett utökat uppdrag inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå har inneburit en omfördelning av personella resurser från forskning till utbildning.

Lokalkostnaderna minskade med 0,6 miljoner kronor, vilket beror på ändrad omfattning av verksamheten. Driftkostnaderna har minskat med 10,2 miljoner kronor. Reserelaterade kostnader samt kostnader för egna konferenser minskade, samtidigt som kostnader för bland annat extern expertkompetens samt reparationer och underhåll av forskningsutrustning ökade. Kostnader för avskrivningar och finansiella kostnader låg på samma nivå som 2019. Under 2020 gjordes investeringar på 9,9 miljoner kronor i forskningsutrustning och anpassning av lokaler, huvudsakligen finansierade via anslag.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSFORSKNING

Uppdragsforskningen redovisade 2020 ett mindre underskott.

Både intäkter och kostnader avseende uppdragsforskning ligger på samma nivåer som 2019. Personalkostnader och lokalkostnader har ökat, samtidigt som kostnader för övrig drift har minskat. Uppdragsgivarna bestod till största delen av statliga myndigheter, kommuner och regioner.

INBETALADE OCH OFÖRBRUKADE FORSKNINGSBIDRAG

Av de totala inbetalningarna 2020 utgjorde 149,6 (169,1) miljoner kronor bidrag för forskning. Minskningen på 19,6 miljoner kronor var högre än intäktsminskningen på 13,6 miljoner kronor. Inbetalningar kan ske både i förskott och i efterskott varför beloppen ofta skiljer sig från intäkten.

Oförbrukade forskningsbidrag ökade med 5,9 miljoner kronor, vilket motsvarade 5,4 procent av det totala oförbrukade forskningsbidraget. Andelen oförbrukade forskningsbidrag i förhållande till inbetalade forskningsbidrag uppgick till 78 (61) procent.

Tabell 20: Inbetalade och oförbrukade forskningsbidrag, TKR. (Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
Inbetalade forskningsbidrag	107 298	124 778	161 642	169 139	149 565
Oförbrukade forskningsbidrag	75 991	70 261	95 960	103 866	109 750
Intäkter av forskningsbidrag	122 871	133 183	143 920	154 317	140 857

Tabell 21: Resultaträkning för uppdragsverksamhet inom forskning och utbildning på forskarnivå, TKR. (Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
Intäkter					
Anslag	0	0	0	0	0
Avgifter	13 633	13 606	9 437	7 992	7 976
Bidrag	0	0	0	0	0
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0
SUMMA INTÄKTER	13 633	13 606	9 437	7 992	7 976
Kostnader					
Personal	10 746	10 968	6 124	6 302	6 546
Lokaler	1 073	778	543	343	453
Övrig drift	1 627	1 732	2 678	1 304	977
Finansiella kostnader	0	0	0	0	0
Avskrivningar	112	108	79	62	41
SUMMA KOSTNADER	13 558	13 586	9 424	8 011	8 017
VERKSAMHETSUTFALL	75	20	13	-19	-41
KAPITALFÖRÄNDRING	75	20	13	-19	-41

Not. Jämförelsetalen 2016-2018 korrigerades i ÅR2019 beroende på omklassificering mellan posterna kostnader för lokaler och övriga driftskostnader. Korrigeringen påverkar ej verksamhetsutfallet.

KARLSTADS UNIV

A photograph of the Karlstad University building, a modern structure with large glass windows and a wooden facade. The building is partially obscured by out-of-focus pink cherry blossoms in the foreground. The sky is a clear, bright blue.

VERSI

PERSONAL OCH KOMPETENS

PERSONAL

Karlstads universitet hade under 2020 i genomsnitt 1 303 personer anställda, motsvarande 1 086 årsarbetskrafter. Av årsarbetskrafterna var två tredjedelar undervisande och forskande personal, medan en tredjedel var personal inom stödfunktioner.

PERSONALKATEGORIER

Personalstyrkan uppgick till 1 086 (1 065) årsarbetskrafter, vilket var en ökning med 2 procent jämfört med 2019. Ökningen var störst bland doktorander, universitetsadjunkter och universitetslektorer. Antalet meriteringsanställningar och annan undervisande och forskande personal minskade.

KÖNSFÖRDELNING

På övergripande nivå var könsfördelning jämn, inom intervallet 40-60 procent, med 56 (56) procent kvinnor och 44 (44) procent män. Bland professorer, meriteringsanställningar och teknisk personal var männen i majoritet, medan det omvända gällde administrativ personal och bibliotekspersonal. Av professorer var 32 (31) procent kvinnor. Inom lärarkategorierna universitetsadjunkter, universitetslektorer, doktorander samt annan undervisande och forskande personal var könsfördelningen jämn, likaså inom chefs- och ledningsfunktioner samt i universitetets högsta ledning.

MERITERINGSNIVÅ BLAND ANSTÄLLDA

Andelen disputerade lärare minskade med en procentenhet till 62 (63) procent. Minskningen skedde bland män, medan andelen disputerade lärare som är kvinnor ökade med en procentenhet. Förändringen förklaras främst av ett minskat antal meriteringsanställningar.

Disputerad personal fanns även inom universitetets stödfunktioner som exempelvis bibliotekarie, forskningsrådgivare, forskningsingenjör, förlagsredaktör, ledare och strateg.

Andelen docenter bland lärosätets universitetslektorer ökade till 28 (27) procent.

ANDEL KVINNOR AV NYANSTÄLLDA PROFESSORER

Under 2020 anställdes 15 professorer vid universitetet genom extern rekrytering eller befordran. Av dessa var 5 kvinnor, vilket ger en andel om 33 (27) procent.

Tabell 22: Antal årsarbetskrafter per personalkategori 2018-2020. (Källa: Primula)

PERSONALKATEGORI	2018			2019			2020		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Administrativ personal	204	40	244	205	41	246	206	42	248
Annan UoF personal	10	13	23	16	13	29	15	12	27
Bibliotekspersonal	17	4	21	18	3	21	17	3	20
Doktorand	37	50	87	42	46	88	48	51	99
Meriteringsanställning	9	15	24	5	16	21	5	12	17
Professor	24	57	81	26	59	85	28	59	87
Teknisk personal	25	56	81	30	57	87	28	59	87
Universitetsadjunkt	125	93	218	130	93	223	135	96	230
Universitetslektor	128	141	269	127	139	266	129	142	271
TOTALSUMMA	580	468	1 048	596	469	1 065	611	475	1 086

Tabell 23: Meriteringsnivåer lärare, andel av årsarbetskrafter 2018-2020. (Källa: Primula)

	2018			2019			2020		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Andel disputerade bland lärare	57%	70%	64%	56%	69%	63%	57%	68%	62%
Andel docenter bland lektorer	17%	36%	27%	19%	35%	27%	21%	34%	28%

ANSTÄLLNINGSFORMER

Andelen tidsbegränsade anställningar vid universitetet var en av de lägsta i landet enligt statistik från Universitetskanslersämbetet från 2019. Lärosätet fortsatte denna medvetna satsning på trygga anställningsvillkor och proaktiva rekryteringar för att säkra framtida kompetens. Av alla månadsavlönade var 89 (87) procent tillsvidareanställningar. För undervisande och forskande personal var andelen tillsvidareanställda 87 (85) procent och för stödpersonal 94 (92) procent. I underlaget ingår inte doktorandanställningar.

SJUKFRÅNVARO

Den totala sjukfrånvaron var 1,99 (2,50) procent av de anställdas totala ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron har minskat varje år sedan 2016, framförallt under de senaste två åren. Störst har minskningen varit bland administrativ personal. En bidragande orsak till den minskade sjukfrånvaron under 2020 kan vara den ökade möjligheten att arbeta hemma.

Det kan också vara en effekt av färre sjukdomar orsakade av smitta.

Doktorandernas sjukfrånvaro har ökat under 2020, vilket sannolikt beror på både privata och arbetsrelaterade faktorer. Lärosätet följer utvecklingen av sjukfrånvaron hos doktorander och ser över möjliga åtgärder för ökad hälsa.

Åldersgruppen med högst andel sjukfrånvaro var gruppen 30 till 49 år. Störst minskning av sjukfrånvaron har skett i åldersgruppen 50 år och äldre. För gruppen 29 år och yngre ökade sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron minskade för både kvinnor och män under året, men den var fortsatt högre för kvinnor. Sjukfrånvaron vid lärosätet följer därmed samma trend som riket i övrigt med en högre andel sjukfrånvaro bland kvinnor jämfört med män, men skillnaderna har minskat sedan 2016.

Andelen långtidssjukfrånvaro av den totala sjukfrånvaron minskade till 57 (59) procent.

Tabell 24: Andel tillsvidareanställningar av månadsavlönade 2018-2020. (Källa: Primula)

	2018			2019			2020		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Undervisande och forskande personal	88%	82%	85%	88%	81%	85%	91%	84%	87%
Stödpersonal	90%	91%	90%	93%	89%	92%	95%	89%	94%
TOTALT (EXKL. DOKTORANDER)	89%	84%	87%	90%	83%	87%	93%	85%	89%

Tabell 25: Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid 2018-2020. (Källa: Primula)

	2018	2019	2020
Totalt	2,84	2,50	1,99
Kvinnor	3,70	3,07	2,48
Män	1,75	1,77	1,35
Anställda - 29 år	1,67	0,71	1,10
Anställda 30 - 49 år	2,58	2,61	2,14
Anställda 50 år -	3,22	2,49	1,89
Andel långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer) i förhållande till total sjukfrånvaro	63%	59%	57%

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Tillgång till rätt kompetens är avgörande för att utveckla verksamheten och nå uppsatta mål. Enligt vision och strategi 2030 ska universitetet attrahera kvalificerade medarbetare från hela världen. Utbildning och forskning ska ske på en hög akademisk nivå, stärkt av en god inkluderande arbetsmiljö. Internationella perspektiv och samverkan ska stimuleras i hela verksamheten.

REKRYTERA, ATTRAHERA OCH UTVECKLA KOMPETENS

I universitetets strategi och handlingsplan för rekrytering av lärare och forskare analyseras utmaningarna för den framtida kompetensförsörjningen, vilka bland annat består i att möta konkurrensen om kvalificerade sökande. I strategin formuleras tre övergripande mål gällande rekrytering, kompetens och attraktivitet. Under året genomfördes åtgärder för effektivare rekryteringsprocess, tydliga karriärvägar, ökad jämställdhet, högre grad av internationalisering, förbättrad arbetsmiljö och attraktiva anställningsvillkor. Genom att stärka universitetets förmåga att rekrytera, utveckla och behålla rätt kompetens, ökar möjligheterna att förbättra verksamheten, erhålla medel för externfinansierad forskning samt att nå strategiska mål. Med ökad attraktionskraft kan lärosätet hävda sig i konkurrensen om disputerade lärare, forskningsmedel och studenter.

Coronapandemin påverkade universitetets förmåga att arbeta effektivt med kompetensförsörjning. Nyanställda internationella forskare och doktorander hindrades av inreseförbud och startdatum försenades. Samverkan, utbyte och introduktion försvårades, men problemen löstes och rekryteringarna fullföljdes.

Inom området rekrytering genomfördes flera satsningar. Medel avsattes för strategiska rekryteringar i syfte att möta rekryteringsbehov av professorer på grund av pensionsavgångar, samt för att stärka lärosätets akademiska miljöer genom rekrytering av spetskompetens. Rekryteringsprocessen effektiviserades med ökat fokus på att kontinuerligt uppdatera sökande om ärendestatus. Rekryteringar inom ämnet oral hälsa inleddes efter att universitetet erhöll examensrätt för tandhygienistexamen. Flera doktorander anställdes kopplat till en satsning på forskarskola för lärarutbildare.

Ett mål för universitetet är ökad andel disputerade lärare. Meriteringsanställningar och antal annan forskande och undervisande personal minskade, medan antalet professorer ökade. För att öka andelen disputerade lärare arbetade flera institutioner med stödinsatser för meritering, exempelvis att avsätta tid och medel för meriteringar, skapa tydliga rutiner för beslut om stöd för

meritering samt åtgärder fokuserade på meritering av kvinnor, för att uppnå en balanserad könsfördelning vid aktuell institution. Åtgärderna syftade till att öka den vetenskapliga kompetensen bland lärarna.

Tydliga karriärvägar är viktiga för att attrahera och behålla personal. Seminarier för doktorander anordnades där man utforskade möjliga karriärvägar efter avslutad forskarutbildning, inom såväl privat sektor som universitetssektorn. Fokus var exempelvis nätverkande, personligt varumärke och att arbeta som konsult. Utöver detta planerades ett mentorsprogram, som kommer att vara tillgängligt för alla medarbetare.

Genom det regionala traineeprogrammet Higher Ambition Program anställdes en medarbetare inom hållbar utveckling. Inom Jobbsprånget, ett praktikprogram för nyanlända akademiker som drivs av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, erhöll två personer praktik. Syftet var att tillvarata praktikanternas kompetens och underlätta deras introduktion till arbetsmarknaden.

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Universitetet arbetar aktivt för en god arbetsmiljö, en hälsofrämjande arbetsplats och attraktiva anställningsförmåner. Hanteringen av friskvårdsbidrag effektiviserades genom anlitande av extern leverantör, vilket lett till högre nyttjandegrad av bidraget. Ett erbjudande om personalbil togs fram, som bygger på att leasade bilar används privat mot löneavdrag.

Introduktionen av nyanställda är viktig för att säkerställa att medarbetarna trivs på arbetsplatsen och i förlängningen väljer att stanna hos arbetsgivaren. Inom projektet, Följ en nyanställd, analyserades nyanställdas upplevelser under sin första tid vid universitetet. Resultatet underströk vikten av en väl genomförd introduktion. Inom det kollegiala handledningsprogrammet säkerställs att alla institutioner erbjuder nya medarbetare en handledare under första tiden av anställningen. Syftet är att skapa goda förutsättningar för att komma in i yrkesrollen så att individens kompetens och kapacitet tas tillvara, samt att skapa ett välkomnande och inkluderande klimat.

Under coronapandemin ställdes genomförandet av lärosätets introduktionsprogram inför nya utmaningar, då det snabbt behövde digitaliseras och effektiviseras. Informationen gjordes interaktiv och filmer spelades in, som även kommer användas i det så kallade onboarding-program för nyanställda i form av en mobilapplikation som planeras. Programmet målgruppsanpassas och täcker in frågor om rollen som statsanställd, grundläggande rättsprinciper och regelverk i statsförvaltningen samt regler och rutiner inom lärosätet.

INTERNATIONALISERINGSARBETE

Universitetet har ett strategiskt mål att öka graden av internationalisering och bli mer framgångsrikt i en global kontext. Lärosätet mottog utmärkelsen HR Excellence in Research, som bygger på Europeiska stadgan för forskare och Riktlinjen för rekrytering av forskare. Dessa dokument är utfärdade av EU-kommissionen för god praxis vid rekrytering och anställning av forskare. För att underlätta implementeringen finns Human Resources Strategy for Researchers, HRS4R, ett verktyg med fasta mallar och obligatoriska steg för genomförande. Implementeringsprocessen är ett långsiktigt åtagande för ökad internationalisering och attraktivitet som arbetsgivare.

Universitetet är anslutet till Euraxess som främjar internationell forskarmobilitet och karriärutveckling. Lärosätena inom nätverket i Sverige inledde ett samarbete kring medföljande partners till internationella medarbetare. Det har konstaterats att stöd under den första tiden i ett nytt land eller en ny stad är tongivande för hur väl man trivs. Därför utökade universitetet samarbetet med en leverantör av inflyttarstöd, baserat på tidigare utvärderingar som visar att stödet har uppskattats och att investeringen bidragit till ökad attraktivitet på arbetsmarknaden.

KOMPETENSUTVECKLING

Att ständigt utveckla medarbetarnas kompetens är en förutsättning för att möta framtida utmaningar. Vårens omställning till distansstudier till följd av coronapandemin ställde krav på snabb kompetensutveckling inom nätbaserad undervisning. Föreläsningar, laborationer, seminarier och examinationer utfördes digitalt, vilket ställde stora krav på nytänkande. Kompetensutvecklingen präglades av seminarier för nätbaserad pedagogik, vilket var temat för den årliga pedagogiska konferensen om undervisning och examination.

Pedagogiken vid Karlstads universitet ska vara framstående och stödjas av funktionella verktyg. För att underlätta för lärare att individanpassa sin kompetensutveckling delades kurserna för

pedagogisk kompetens i mindre delar som kan påbörjas direkt efter en anställning. Förhoppningen är att den nya modellen ska bidra till vidareutveckling av lärarrollen, även efter att formella behörighetskrav uppnåtts.

Universitetets institutioner och avdelningar gör årligen kompetensförsörjningsplaner, i vilka rekryteringsbehov på kort och lång sikt analyseras och planeras med utgångspunkt i verksamhetens behov. Planerna för 2020-2024, som tydligt relaterar till universitetets vision och strategi, beskriver aktuella mål, utmaningar och framgångar under året, samt frågor gällande arbetsmiljö och jämställdhet. I planerna förs tydliga resonemang om externfinansierad forskning, förändringar i undervisningsuppdrag och studentunderlag samt samarbeten över gränser.

Efter genomförd analys i samband med implementering av HRS4R reviderades flera av universitetets styrdokument. Anställningsordningen och dess kompletterande bestämmelser uppdaterades avseende rörlighet mellan anställningar och länder. Regler för utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet, är ett sammanhållande dokument som togs fram för informationsspridning om forskarutbildning.

Det treåriga EU-finansierade projektet Transpeer avslutades under året. Projektet var ett samarbete med fem europeiska universitet som resulterat i ett kompetensutvecklingsprogram för att förbättra anställningsbarheten för forskare inom och utom den akademiska världen.

LEDARSKAP

Ett gott ledarskap är en förutsättning för gott medarbetarskap, god arbetsmiljö, gynnsam kompetensförsörjning och effektiv verksamhet. Uppdragen som chefer vid universitetets fakulteter, institutioner och vid lärarutbildningen är tidsbestämda i fyra år. Uppdragen som dekan, prodekan, prefekt och proprefekt som löpte ut 2020 lyses ut internt och nya chefer utsågs för kommande fyraårsperiod.

Fyra gånger per år bjuder rektor in till halvdagsmöten då universitetets alla chefer och universitetsledningen deltar. Syftet är dialog och utveckling kring ett område som är aktuellt för hela verksamheten. Teman för dessa möten har under 2020 varit rekrytering, varumärke, mål och vision samt ledarskap. HR-frukost är en annan intern mötesplats där chefer möts varje månad för att diskutera och utbyta erfarenheter inom aktuella ledarskapsfrågor. Exempel på teman under året var hållbart arbetsliv, tidiga tecken på ohälsa, uppskattning i vardagen, aktivt medarbetarskap och att leda på distans.

Ett utvecklingsprogram för studierektorer, som inte är chefer men ändå har viktiga ledande uppdrag, genomfördes med tre huvudsakliga syften: att bredda och fördjupa studierektorernas kunskaper, att skapa samsyn kring uppdraget samt att öka möjligheterna att kunna stötta varandra i sina uppdrag.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Universitetets arbetsmiljöpolicy uttrycker att arbetsmiljön, som är en central del i universitetets vision och strategi, ska kännetecknas av tillit, öppenhet och ömsesidighet. Målet är en inkluderande arbetsmiljö där medarbetare och studenter trivs, är engagerade och känner meningsfullhet, vilket också är grundläggande för hälsa. Universitetet ska stå för ett demokratiskt synsätt, jämställdhet och mångfald.

Coronapandemin innebar nya utmaningar för hela verksamheten avseende arbetsmiljö, ledarskap, kommunikation och nytänkande. Medarbetarna ställde snabbt om till hemarbete och undervisning på distans. Universitetets krisgrupp sammanträdde regelbundet och styrde krishanteringsarbetet, följde samhällsutvecklingen samt planerade informationen till medarbetare. Under ledning av rektor och säkerhetschef genomfördes chefsmöten, dit även de fackliga företrädarna bjöds in. Syftet var att samordna organisationen och uppdatera alla chefer med aktuell information.

De enkätundersökningar som skickades ut i maj respektive november på temat hemarbete under coronapandemin, fick hög svarsfrekvens, 70 procent. Svaren visade bland annat att de flesta tyckte det fungerade bra med hemarbete på ett generellt plan, att det fanns tid för återhämtning samt att man var nöjd med IT-systemen och stödet kring dessa.

För att förbättra den fysiska arbetsmiljön erbjöds anställda hemlån av kontorsutrustning och digitala seminarier om ergonomi. Ett digitalt program för ergonomisk pausgymnastik erbjöds för att minska stillasittande vid datorn. Eftersom den psykosociala arbetsmiljön präglades av minskad samvaro med kollegor, initierades en idébank på intranätet, där möjlighet fanns att utbyta idéer till olika former av gemenskap med kollegor under hemarbete. Chefer fick stöd i att leda på distans under chefsmöten och HR-frukostar. Riktlinjer för hemarbete togs fram. Bland chefer och medarbetare i hela organisationen har kreativiteten varit stor, vilket lett till att nya arbetssätt utvecklats för att säkerställa en god arbetsmiljö och fungerande verksamhet under coronapandemin.

För att förebygga de utmaningar inom arbetsmiljö och hälsa som coronapandemin medfört erbjöds chefer enskilda arbetsmiljösamtal, med fokus på bland annat krisstöd, arbetsmiljö på distans och förebyggande åtgärder. Arbetssättet uppskattades och modellen används framåt för att säkerställa ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Inom ramen för Partsrådets arbetsområde, Hållbart arbetsliv, tog lärosätet del av tjänsten Organisationsanpassad möjlighetskarta. Tjänsten är en arbetsmiljökartläggning som ska bidra till en frisk och engagerad arbetsplats genom att skapa ökad förståelse för organisationsspecifika förutsättningar kring ett hållbart arbetsliv, samt ta fram analysunderlag för åtgärder kring kritiska utmaningar. Ett särskilt fokus var på återhämtning med anledning av resultatet från förra årets medarbetarundersökning. Metoden för kartläggningen var dokumentationsanalys, djupintervjuer och seminarier med medarbetare och chefer.

JÄMSTÄLLDHET OCH LIKA VILLKOR

Karlstads universitet har liksom övriga statliga lärosäten i uppdrag att jämställdhetsintegrera verksamheten med syfte att bidra till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen samt att arbeta med lika villkor utifrån diskrimineringslagen, arbetsmiljölagen och statens gemensamma värdegrund.

HANDLINGSPLAN FÖR JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING

Inför 2020 löpte den tidigare handlingsplanen för jämställdhetsintegreringsarbete ut. Universitetet har valt att i fortsatt arbete integrera åtgärderna som en del av uppdragen till verksamheterna vid lärosätet. Denna ordning har utarbetats under året och resulterat i att nya verksamhetsuppdrag fastställts inför 2021. Under 2020 har arbetet med åtgärder koncentrerats på fyra prioriterade områden utifrån den tidigare handlingsplanen. Det handlar om uppföljning av utbildningsmiljö, lika karriärvillkor, jämställda beslutsprocesser samt jämställt budgetarbete. Universitetets arbete med jämställdhetsintegrering samordnas av biträdande universitetsdirektör. Expertkompetens för genomförandet hämtas från en avdelad resurs från ämnet genusvetenskap. Arbetet rapporteras kontinuerligt till universitetets ledningsgrupp.

GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER UNDER ÅRET

Utöver att etablera ett nytt arbetssätt för jämställdhetsintegreringsarbetet har ett antal olika åtgärder varit utmärkande för årets arbete.

Rektor har fattat beslut om följeforskning kring universitetets jämställdhetsintegreringsarbete. Det innebär att universitetets arbete kommer att kunna jämföras med andra, främst privata, organisationers arbete med jämställdhet i ett nu påbörjat licentiatsuppsatsprojekt. I projektet ges organisationskulturens betydelse för genomförande av jämställdhetsarbetet särskild uppmärksamhet.

En särskild handledningsinsats har planerats för lärosätets prefekter. I handledningen kommer prefekterna få tillgång till expertis från genusvetenskap för att hantera jämställdhetsutmaningar i sin verksamhet.Handledningsträffarna kommer att vara individuella och äga rum en gång i månaden med start från vintern 2021.

En översyn av lärosätets beslutsprocesser har inletts med utgångspunkt i rektorsbeslut. Besluten har delats in i tre kategorier: anställningsärenden, finansieringsbeslut och övriga administrativa beslut. För varje kategori kommer rutiner som säkrar jämställdhetsperspektivet i besluten att arbetas fram. Längst har arbetet kommit kring anställningsärenden där en översyn av nuvarande process genomförts och förändringsförslag kommer att arbetas fram.

Lärosätet har varit medarrangör för två seminarier om jämställdhetsintegreringsarbetet tillsammans med Örebro universitet, Mälardalens högskola, Högskolan i Gävle, Sverige Lantbruksuniversitet samt Högskolan i Dalarna. Seminarierna har lockat ett hundratal deltagare från de olika lärosätena.

En särskild resurs finns avsatt för arbetet med jämställdhetsintegrering. Det har bland annat genomförts introduktionsutbildningar i jämställda möten och fortsatt kartläggningsarbete av framförallt tekniska utbildningsmiljöer. Ett lärosätessammansat material för utbildning och introduktion av jämställdhetsintegreringsarbete har utvecklats samt en handledarkurs med seminarier kring genusmedveten uppsatshandledning.

JÄMSTÄLLDHET VID FÖRDELNING AV FORSKNINGSMEDEL

Enligt regleringsbrev ska universitet och högskolor i årsredovisningen redovisa hur jämställdhet beaktas vid fördelning av forskningsmedel. Karlstads universitet använder inte kön som fördelningsfaktor på någon nivå vid fördelning av forskningsmedel.

HÅLLBAR UTVECKLING OCH MILJÖARBETE

Som en institution för högre utbildning och forskning har Karlstads universitet ett stort ansvar för att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Till grund för miljöarbetet ligger FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030, samt en vilja att vara en bidragande aktör i arbetet för ett hållbart samhälle. Miljöarbetet rapporteras årligen till Naturvårdsverket och utvärderas i interna miljörevisioner. Till grund för arbetets inriktning ligger den miljöutredning som genomförs vart femte år och preciserar myndighetens direkta och indirekta miljöpåverkan.

GENOMFÖRD MILJÖUTREDNING

Universitetet har under 2020 genomfört en miljöutredning. Miljöutredningen var en uppdatering av den som genomfördes under 2015. Syftet var framförallt att klarlägga vilken miljöpåverkan universitetet har från sina direkta och indirekta miljöaspekter, vilket blir vägledande för fortsatt utveckling av miljöarbetet.

De direkta miljöaspekter som bedömdes som betydande var tjänsteresor, elanvändning, uppkomst av icke farligt avfall samt kemikalieanvändning.

De indirekta miljöaspekterna bedömdes vara genomförandet av utbildning och forskning. Båda dessa har värderats som betydande. Av särskild vikt är att integrera hållbarhetsfrågor i utbildning, vilket är en stor utmaning för universitetet.

I miljöutredningen konstaterades att universitetet i stort har en god styrning av de miljöfrågor som prioriteras i miljöledningsarbetet och har implementerat ett fungerande miljöledningssystem.

REDOVISNING TILL NATURVÅRDSVERKET

I den årliga redovisningen till Naturvårdsverket av universitetets miljöprestanda framgick bland annat hur direkt och indirekt miljöpåverkan utvecklats vid lärosätet. Från rapporten som lämnats 2020, där all redovisning avser 2019, kan konstateras att energianvändningen minskat jämfört med föregående rapport. Enligt lärosätets miljömål är ambitionen att antalet kilowattimmar ska minska årligen med 10 procent. Minskningen mellan 2019 och 2020 motsvara dock endast drygt 3 procent. Det bör noteras att all elförbrukning vid lärosätet, inklusive uppvärmning, kommer från förnybara källor.

Utmärkande i rapporten är området resor som ökat de totala koldioxidutsläppen. Totalt orsakade koldioxidutsläppen nästan 700 000 kilo av tjänsteresor i verksamheten. Jämfört med föregående år var det en ökning med närmare 25 000 kilo. Framförallt

var det utsläpp orsakade av långa flygresor som återspeglas i ökningen, medans övriga rapporterade utsläpp från resor minskar. Ökningen inom de långa flygresorna återfinns också nedbrutet per kilo koldioxidutsläpp per årsarbetskraft och kan alltså inte förklaras med fler anställda i verksamheten.

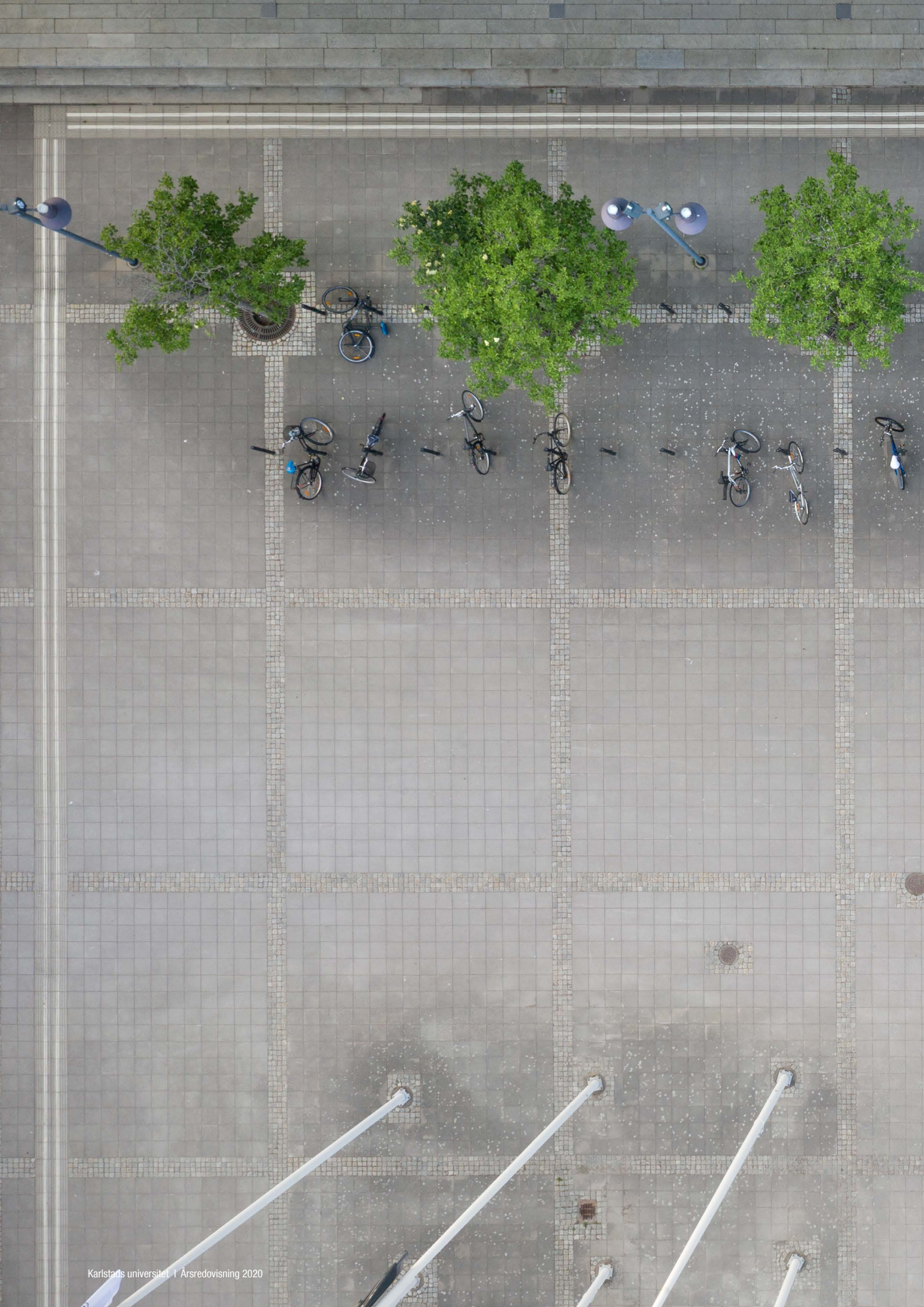
Inom inköps- och upphandlingsområdet redovisas andelen upphandlingar som har miljökrav. Enligt rapporten uppgick andelen till 75 (85) procent. Nedgången kan förklaras med att totalt antal upphandlingar var relativt litet, 12 stycken 2019 och 17 stycken 2018.

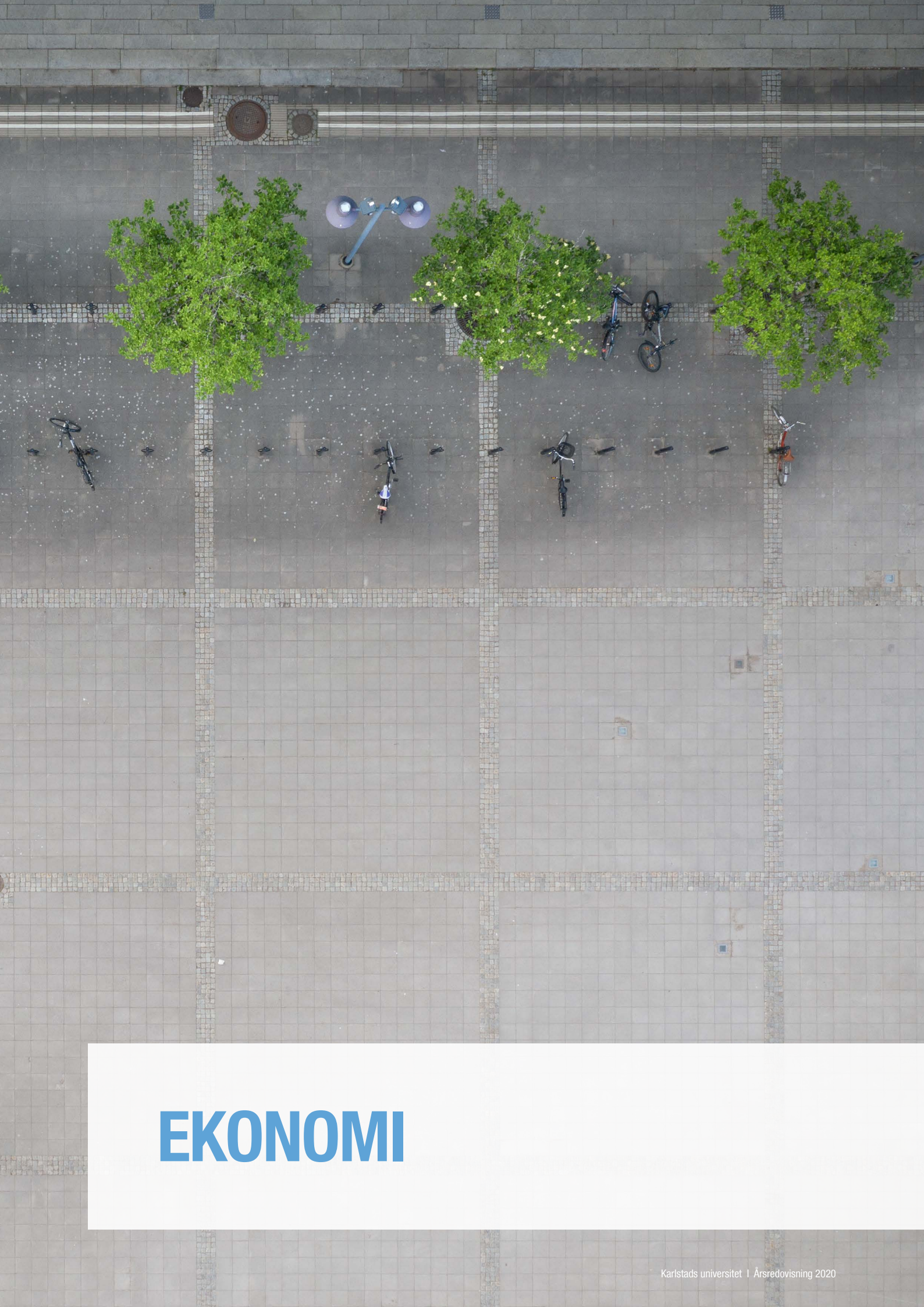
I miljöhandlingsplanens mål lyfts också åtgärder fram som rör indirekt och direkt miljöpåverkan. När det kommer till direkt miljöpåverkan kan exempelvis nämnas att universitetet har köpt in ett kemikalieregistreringssystem. Under 2020 har ett projekt genomförts för att säkerställa att utbildning i systemet genomförs samt rutiner implementeras. Angående indirekt miljöpåverkan lyfts universitetspedagogiska enhetens arbete med en ny kurs om hållbar utveckling för personal fram.

INTERN MILJÖREVISION

Universitetets interna miljörevision 2020 omfattade utöver myndighetens miljöledningssystem även verksamheten vid centrala stödfunktioner och lärarutbildningen samt hur myndigheten lever upp till sina åtaganden i det så kallade Klimatramverket.

Under revisionen identifierades 10 observationer, 3 förbättringsförslag och 5 positiva iakttagelser. Bland observationerna fanns bland annat, mer precisa mål för att minska direkt miljöpåverkan från långa flygresor och efterfrågan om ökad systematik kring hållbar utveckling i verksamhetens utbildningar. För observationer och förbättringsförslag upprättar lärosätet en åtgärdsplan som ska genomföras under 2021.

An aerial photograph of a paved plaza. The plaza is made of large, light-colored rectangular tiles, with a grid of smaller, darker square tiles forming a cross pattern. Three green trees are planted in the upper half of the image. A blue light pole with two white globe lights stands near the first tree. Several bicycles are parked or lying on the ground. A manhole cover is visible near the top left. The overall scene is a quiet urban space.

EKONOMI

EKONOMISK REDOVISNING

Universitetet uppvisade ett överskott på 13,3 miljoner kronor för året 2020 och den totala omsättningen uppgick till 1,2 miljarder kronor.

VERKSAMHETENS RESULTAT

Universitetet redovisade ett överskott på 13,3 (8,2) miljoner kronor. Verksamhetsutfallet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 8,9 (7,1) miljoner kronor och verksamhetsutfallet för forskning och utbildning på forskarnivå uppgick till 4,4 (1,1) miljoner kronor. Jämfört med 2019 ökade intäkterna mer än kostnaderna. Pandemin innebar minskade reserelaterade kostnader om cirka 26,5 miljoner kronor, samtidigt som omställning av verksamheten till distansarbete och distansstudier innebar ökade kostnader för personal och drift. Bidrags- och avgiftsintäkter till externfinansierad verksamhet, exklusive utbildningssatsningarna, har minskat på grund av pandemin och senareläggning av aktiviteter.

VERKSAMHETENS INTÄKTER

De totala intäkterna uppgick till 1 215,5 (1 190,2) miljoner kronor. Detta var en ökning med 25,3 miljoner kronor jämfört med 2019. Anslagsintäkterna ökade med 35,2 miljoner kronor, medan övriga intäktsposter minskade med sammanlagt 9,9 miljoner kronor. Bidragsintäkterna ökade sammantaget med 1,5

miljoner kronor. I detta ingår 19,2 miljoner kronor för utbildningssatsningar i samband med pandemin, medan bidrag till övrig verksamhet minskade med 17,7 miljoner kronor. Avgiftsintäkterna minskade med 10,8 miljoner kronor. Av dessa utgjorde intäkter för uppdragsutbildning, forskningskonferenser samt studieavgifter för tredjelandsstudenter 70 procent.

VERKSAMHETENS KOSTNADER

Verksamhetens totala kostnader uppgick till 1 202,2 (1 181,9) miljoner kronor. Detta var en ökning med 20,3 miljoner kronor.

Personalkostnaderna ökade sammantaget med 34,1 miljoner kronor. Orsaken var fler anställda och helårseffekter av 2019 års lönerevision samt ökad kostnad för avtalsförsäkringar och semesterlöneskuld. I personalkostnaden ingår kursavgifter och traktamenten, vilka minskade med 6,3 miljoner kronor. Universitetet fick också en tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgiften på 0,6 miljoner kronor.

Universitetets lokalkostnader ökade med 1,1 miljoner kronor. Huvudorsaken var indexuppräknning av hyror.

Tabell 26: Resultaträkning, TKR. (Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
Intäkter					
Anslag	836 258	858 595	899 842	916 787	951 967
Avgifter	86 890	87 279	84 152	80 963	70 185
Bidrag	150 247	162 191	180 090	191 239	192 748
Finansiella intäkter	629	666	1 156	1 161	573
SUMMA INTÄKTER	1 074 024	1 108 731	1 165 240	1 190 150	1 215 473
Kostnader					
Personal	765 962	797 879	823 843	867 479	901 562
Lokaler	125 078	121 438	123 878	124 971	126 086
Övrig drift	155 471	156 731	161 565	161 903	149 004
Finansiella kostnader	1 348	2 293	1 792	877	602
Avskrivningar	23 228	24 371	26 038	26 714	24 965
SUMMA KOSTNADER	1 071 087	1 102 712	1 137 116	1 181 944	1 202 219
Verksamhetsutfall	2 937	6 019	28 124	8 206	13 254
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2 937	6 019	28 124	8 206	13 254

Not. Jämförelsetalen 2016-2018 korrigerades i ÅR 2019 beroende på omklassificering mellan posterna kostnader för lokaler och övriga driftkostnader.

Fr.o.m. 2020 ska resultatandelar i hel- och delägda företag redovisas enligt anskaffningsvärdesmetoden. Jämförelsetalen för 2016-2019 har omräknats utifrån den nya redovisningsprincipen.

Driftkostnaderna minskade med 12,9 miljoner kronor. Reserelaterade kostnader som hotell och transporter minskade med 20,2 miljoner kronor, samtidigt som kostnader ökade för bland annat extern kompetens, nya nationella avtal med Kungliga biblioteket, reparationer och underhåll, förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial, telefoni, marknadsföring samt programvaror och licenser.

Avskrivningskostnaderna minskade med 1,7 miljoner kronor, vilket till största delen beror på att ombyggnationer som gjordes för 10 år sedan är färdigavskrivna.

Finansiella kostnader minskade, vilket berodde på lägre räntekostnader hos Riksgäldskontoret.

INTÄKTER, KOSTNADER OCH VERKSAMHETSUTFALL PER OMRÅDE

Kapitalförändringen för utbildningsverksamheterna var 8,9 (7,1) miljoner kronor. Överskottet från utbildning på grundnivå och avancerad nivå berodde på ökade anslag och bidrag samtidigt som reserelaterade kostnader minskade och övriga kostnader inte ökade i samma utsträckning.

Området forskning och utbildning på forskarnivå uppvisade ett överskott på 4,4 (1,1) miljoner kronor. Forskningsverksamhetens överskott berodde på minskade driftkostnader och omdisponering av personal till utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

KOSTNADER FÖR LOKALER

Sveriges universitets- och högskoleförbund har enats om att enhetligt redovisa alla kostnader och intäkter kopplat till lokaler. Syftet är att få jämförbarhet mellan lärosäten och fånga dess totala kostnader. I uppgifterna ingår poster som bokförs under andra rubriker i resultaträkningen, exempelvis lokalvård i egen regi, kostnader för ombyggnationer och intäkter från externa hyresgäster.

De totala kostnaderna för lokaler uppgick år 2020 enligt denna definition till 142,1 (140,6) miljoner kronor. Indexuppräknings ökade lokalhyran mellan 2019 och 2020. Avskrivningar minskade då del av förbättringsutgifter var helt avskrivna. Intäkter från externa hyresgäster minskade med 0,5 miljoner kronor.

Tabell 27: Intäkter, kostnader och verksamhetsutfall per område för 2020, TKR. (Källa: Raindance)

	UTBILDNING PÅ GRUND- OCH AVANCERAD NIVÅ	UPPDRAGS- UTBILDNING	SUMMA UTBILDNING PÅ GRUND- OCH AVANCERAD NIVÅ	FORSK- NING/ UTBILDNING PÅ FORS- KARNIVÅ	UPPDRAGS- FORSKNING	SUMMA FORSK- NING/ UTBILDNING PÅ FORS- KARNIVÅ	SUMMA TOTALT
Intäkter	757 230	49 833	807 063	400 434	7 976	408 410	1 215 473
Kostnader	748 423	49 775	798 198	396 004	8 017	404 021	1 202 219
Verksamhetsutfall	8 807	58	8 865	4 430	-41	4 389	13 254
Årets kapitalförändring	8 807	58	8 865	4 430	-41	4 389	13 254

Tabell 28. Lokalkostnader enligt SUHF:s definition, TKR. (Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
Lokalhyra	115 753	113 997	115 620	117 103	118 936
Mediakostnad (el och fjärrvärme)	4 944	3 419	4 432	4 499	3 712
Reparationer och underhåll	1 786	1 078	1 412	1 246	1 774
Avskrivningar	7 625	7 997	8 048	7 068	5 869
Lokalvård	11 370	11 614	11 542	11 608	12 067
Bevakning	1 429	1 486	1 569	1 608	1 808
Larm och skalskydd	455	479	612	106	141
Lokaltillbehör	442	518	439	430	359
Kostnad egna fastigheter	0	0	0	0	0
Intäkter extern hyresgäst	-2 949	-2 731	-3 232	-3 041	-2 530
TOTALA KOSTNADER FÖR LOKALER	140 855	137 856	140 441	140 626	142 137

REDOVISNING AV MYNDIGHETSKAPITAL EXKLUSIVE STATSKAPITAL

Det samlade myndighetskapitalet uppgick till 173,9 miljoner kronor och i relation till verksamhetskostnaderna utgjorde myndighetskapitalet 14 procent.

Överskotten från tidigare år kommer enligt planen de närmaste åren att återinvesteras i verksamheten genom satsningar på strategiskt viktiga områden, bland annat som stöd för strategiska rekryteringar.

KAPITALFÖRÄNDRING PER OMRÅDE

Årets kapitalförändringen innebar att området utbildning på grundnivå och avancerad nivå ökade sin andel av det totala myndighetskapitalet från

59 procent till 60 procent, samtidigt som området forskning och utbildning på forskarnivå minskade sin andel från 41 procent till 40 procent.

Det ackumulerade myndighetskapitalet för uppdragsutbildning utgjorde 0,7 procent av omsättningen för verksamhetsgrenen. Det ackumulerade myndighetskapitalet för uppdragsforskning var 5,4 procent av omsättningen för verksamhetsgrenen.

OFÖRBRUKADE BIDRAG

Universitetets oförbrukade bidrag uppgick till 142,5 (126,6) miljoner kronor. Av ökningen på 15,9 miljoner kronor hör två tredjedelar till området utbildning och resterande del till området forskning.

Tabell 29: Redovisning av myndighetskapital, TKR. (Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
A. Ackumulerat över- eller underskott (årets och balanserad kapitalförändring)	118 284	124 303	152 427	160 633	173 887
B. Årets totala kostnader	1 071 087	1 102 712	1 137 116	1 181 944	1 202 219
A i procent av B	11%	11%	13%	14%	14%

Not: Fr.o.m. 2020 ska resultatandelar i hel- och delägda företag redovisas enligt anskaffningsvärdesmetoden. Jämförelsetalen för 2016-2019 har omräknats utifrån den nya redovisningsprincipen.

Tabell 30: Kapitalförändring per område, TKR. (Källa: Raindance)

VERKSAMHET	Balanserad kapitalförändring (A)	Årets kapitalförändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev	93 702	8 807	102 509
Uppdragsverksamhet	1 016	58	1 074
SUMMA	94 718	8 865	103 583
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning på forskarnivå	65 442	4 430	69 872
Uppdragsforskning	473	-41	432
SUMMA	65 915	4 389	70 304

Not: Den balanserade kapitalförändringen har räknats om pga att resultatandelar i hel- och delägda företag fr.o.m. 2020 ska redovisas enligt anskaffningsvärdesmetoden.

Tabell 31: Oförbrukade bidrag 2016-2020, TKR. (Källa: Raindance)

	2016	2017	2018	2019	2020
Oförbrukade bidrag	94 935	95 099	120 808	126 632	142 508

AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Statliga universitet och högskolor får bedriva vissa verksamheter mot avgift och disponera avgiftsinkomsterna. Avgiftstabellen redovisar intäkter för avgiftsbelagd verksamhet enligt återrapporteringskrav i regleringsbrevet.

I redovisningen ingår inte avgifter som tagits ut enligt § 4 i avgiftsförordningen, som exempelvis intäkter av lokalförhyrning, resurssamordning mellan myndigheter, konferenser och seminarier samt försäljning av kompendier.

Universitetet har ett ackumulerat överskott från beställd utbildning som varit orört sedan ett antal år tillbaka. Överskottet kommer att användas till avskrivningskostnader för ett nytt kursutvärderingssystem som planeras köpas in. Kursutvärderingssystemet väntas bli till stor nytta för utbildningen. Arbete inför upphandling har påbörjats.

Tabell 32: Avgiftsbelagd verksamhet år 2020 där intäkterna disponeras, TKR. (Källa: Raindance)

VERKSAMHET	ÖVER-/UNDERSKOTT TOM 2018	ÖVER-/UNDERSKOTT 2019	INTÄKTER	KOSTNADER	ÖVER-/UNDERSKOTT 2020	ACK ÖVER-/UNDERSKOTT UTGÅENDE 2020
Utbildning på grundnivå eller avancerad nivå						
Beställd utbildning	703	0	0	0	0	703
Uppdragsutbildning *	568	-255	49 155	49 097	58	371
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter **			1 679	1 679	0	0
Övrigt			320	320	0	0
SUMMERING	1 271	-255	51 154	51 096	58	1 074
Forskning eller utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	492	-19	7 919	7 960	-41	432
Övrigt			24	24	0	0
SUMMERING	492	-19	7 943	7 984	-41	432
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-2 102	-420	481	553	-72	-2 594
SUMMERING	-2 102	-420	481	553	-72	-2 594

* Exklusive resultatandelar dotterföretag

** Studieavgifternas storlek har beräknats mot bakgrund av kravet på full kostnadstäckning över tid och utgår ifrån regeringens tilldelning per utbildningsområde. Till detta tillkommer merkostnader för bland annat kommunikation, administration, urval och antagning samt hantering av studieavgifter.

RESULTATRÄKNING

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	951 967	916 787
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	70 185	80 963
Intäkter av bidrag	3	192 748	191 239
Finansiella intäkter	4	573	1 161
Summa intäkter		1 215 473	1 190 150
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-901 562	-867 479
Kostnader för lokaler		-126 086	-124 971
Övriga driftkostnader	6	-149 004	-161 903
Finansiella kostnader	7	-602	-877
Avskrivningar		-24 965	-26 714
Summa kostnader		-1 202 219	-1 181 944
Verksamhetsutfall		13 254	8 206
Transfereringar			
Medel från statens budget för finansiering av bidrag	1	4 273	4 621
Medel från myndigheter för finansiering av bidrag		23 151	17 445
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	9	6 775	5 882
Lämnade bidrag	10	-34 199	-27 948
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	11	13 254	8 206

BALANSRÄKNING

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2020-12-31	2019-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	12		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		4 976	6 721
Summa immateriella anläggningstillgångar		4 976	6 721
Materiella anläggningstillgångar	13		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		35 823	30 793
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		59 951	57 142
Pågående nyanläggning		384	809
Summa materiella anläggningstillgångar		96 158	88 744
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	14	5 250	5 000 *
Andra långfristiga värdepappersinnehav	15	2 469	2 444
Summa finansiella anläggningstillgångar		7 719	7 444
Varulager m.m.	16		
Varulager och förråd		577	544
Summa varulager m.m.		577	544
Kortfristiga fordringar	17		
Kundfordringar		5 192	9 016
Fordringar hos andra myndigheter	18	23 605	27 687
Övriga kortfristiga fordringar		73	200
Summa kortfristiga fordringar		28 870	36 903
Periodavgränsningsposter	19		
Förutbetalda kostnader		39 292	36 411
Upplupna bidragsintäkter		25 049	24 387
Övriga upplupna intäkter		4 038	3 284
Summa periodavgränsningsposter		68 379	64 082
Avräkning med statsverket	20	0	0
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	21	344 348	313 953
Kassa, bank m.m.	22	984	1 073
Summa kassa och bank		345 332	315 026
SUMMA TILLGÅNGAR		552 011	519 464

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2020-12-31	2019-12-31
Kapital och skulder			
Myndighetskapital	23		
Statskapital	24	5 513	5 263
Balanserad kapitalförändring		160 633	152 427
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		13 254	8 206 *
Summa myndighetskapital		179 400	165 896
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande	25	4 666	5 306
Övriga avsättningar	26	6 726	5 599
Summa avsättningar		11 392	10 905
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	27	90 137	80 484
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		27 034	27 459
Leverantörsskulder		21 198	29 006
Övriga kortfristiga skulder	28	18 485	20 120
Summa skulder m.m.		156 854	157 069
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	29	43 478	37 634
Oförbrukade bidrag	30, 31	142 508	126 632
Övriga förutbetalda intäkter	32	18 379	21 328
Summa periodavgränsningsposter		204 365	185 594
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		552 011	519 464

* Från och med 2020 ska resultatandelar i hel- och delägda företag redovisas enligt anskaffningsvärdemetoden. Jämförelsetalet för 2019 har omräknats utifrån den nya redovisningsprincipen.

ANSVARSFÖRBINDELSER

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2020-12-31	2019-12-31
Övriga ansvarsförbindelser	33	200	50
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER		200	50

ANSLAGSREDOVISNING

ANSLAG (TUSEN KRONOR) UTBILDNING OCH UNIVERSITETSFORSKNING	INGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP	ÅRETS TILLDELNING ENLIGT RB	OM- DISPONERAT ANSLAG	TOTALT DISPONIBELT BELOPP	UTGIFTER	UTGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 16:02:021 Takbelopp (ram) 16:02:021:001		695 550		695 550	695 550	0
Forskning och utbildning på forskarnivå 16:02:022 Basresurs (ram) 16:02:022:004		260 690		260 690	260 690	0
Särskilda medel till universitet och högskolor 16:02:065 Idébanksmedel (ram) 16:02:065:037		250		250	250	0
SUMMA ANSLAG	0	956 490	0	956 490	956 490	0

En närmare analys framgår i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning samt Redovisning av utbildningsuppdraget.

REDOVISNING AV TAKBELOPP

Utfall avseende perioden 2020-01-01 – 2020-12-31 enligt bilaga 1 till regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende universitet och högskolor.

Summan "Utfall total ersättning" ska avse den totala ersättningen som lärosätet genomför produktion för, dvs. oberoende av om den rymms inom tilldelade medel eller inte.

Tabell 33: Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR). (Källa: Ladok)

UTBILDNINGSSOMRÅDE	Utfall HST	Utfall HPR	HST Ersättning TKR	HPR Ersättning TKR	Utfall total ersättning TKR
Humaniora	1 161	785	38 183	16 836	55 018
Juridik	339	305	11 160	6 544	17 704
Samhällsvetenskap	2 396	2 114	78 817	45 314	124 130
Naturvetenskap	1 246	972	69 871	45 983	115 854
Teknik	1 649	1 347	92 471	63 720	156 191
Vård	772	710	46 014	36 648	82 662
Medicin	329	307	21 941	24 887	46 827
Undervisning	695	630	27 799	26 397	54 196
Verksamhetsförlagd utb.	279	252	15 793	13 861	29 655
Övrigt	117	115	5 278	4 207	9 485
Musik	140	140	19 195	12 137	31 332
Idrott	31	26	3 592	1 403	4 994
SUMMA	9 154	7 704	430 113	297 936	728 050
Takbelopp (TKR)					695 550
Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med (TKR)					32 500

Antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden.

Totalt antal utbildade helårsstudenter 252 inom musik. Högst får 140 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Övriga helårsstudenter inom musik har avräknats mot utbildningsområdet naturvetenskap.

Tabell 34: Beräkning av anslagssparande och överproduktion (TKR)

BERÄKNING AV ANSLAGSSPARANDE OCH ÖVERPRODUKTION	
A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)	
Årets takbelopp	695 550
+ Ev. ingående anslagssparande	0
SUMMA (A)	695 550
B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	
Ersättning för HPR från december föregående budgetår	1 547
Utfall total ersättning enligt tabell 1	728 050
+ Ev. ingående överproduktion	47 132
SUMMA (B)	776 729
SUMMA (A-B) ¹	-81 179
¹ Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan.	
Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.	
TABELL. ANSLAGSSPARANDE	
Totalt utgående anslagssparande (A-B)	
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²	
UTGÅENDE ANSLAGSSPARANDE	0
TABELL. ÖVERPRODUKTION	
Total utgående överproduktion	-81 179
- Ev. överproduktion över 10 % av takbeloppet ²	-11 624
UTGÅENDE ÖVERPRODUKTION	-69 555
² Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.	

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, förordning (2000:606) om myndigheters bokföring, anslagsförordning (2011:223) samt förordning (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Fordringar tas upp till de belopp de beräknas inflyta. Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Skulder tas upp till de belopp som är säkra enligt faktura, avtal eller motsvarande underlag.

Från och med december 2010 sker i huvudsak all nyanskaffning av persondatorer genom operationell leasing på tre år. Tidigare inköptes persondatorerna och aktiverades som anläggningstillgångar alternativt kostnadsfördes direkt, beroende av anskaffningsvärdet.

Tillgångar med ett anskaffningsvärde på 25 000 kronor eller mer och en livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Beloppsgränsen för anskaffningsvärdet, var år 2018 och tidigare 20 000 kronor.

Objekt som utgör en fungerande enhet vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till minst 25 000 kronor redovisas också som en anläggningstillgång. Även här var beloppsgränsen för anskaffningsvärdet år 2018 och tidigare 20 000 kronor. Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan, varvid linjär avskrivningsmetod tillämpas.

Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år aktiveras som immateriell anläggningstillgång. Det samma gäller för licenser och programvaror och egenutvecklade IT-system.

Avskrivningstiden för immateriella anläggningstillgångar är fem år. Universitetet använder sig av nedanstående avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar.

Finansiella anläggningstillgångar värderas enligt kapitalandelsmetoden. Avsättningar för personals framtida särskilda pensionsersättningar och delpension värderas enligt anvisningar från Statens tjänstepensionsverk (SPV).

Tidigare värderades samtliga finansiella anläggningstillgångar enligt kapitalandelsmetoden, men från och med år 2020 värderas andelar i hel- och delägda företag enligt anskaffningsvärdemetoden.

PROJEKTREDOVISNING

Externfinansierade pågående projekt redovisas så att intäkterna motsvarar de upparbetade kostnaderna under året. Erhållna medel som ännu inte har använts i verksamheten redovisas som förskott från uppdragsgivare alternativt oförbrukade bidrag i balansräkningen. För projekt som avslutats under året redovisas skillnaden mellan intäkter och kostnader som årets över-/underskott i resultaträkningen. Projekt där bidrag/ersättning ännu ej erhållits bokförs som upplupna intäkter under periodavgränsningar.

FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ LOKALER

Under år 2001 beslutades att förbättringsutgifter på lokaler, som har ett bestående värde för verksamheten, ska aktiveras som anläggningstillgångar. Den förväntade brukstiden ska vara minst tre år och de nedlagda kostnaderna ska uppgå till lägst 100 000 kronor. Reparationer ska alltid kostnadsföras.

Tabell 35: Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNG	AVSKRIVNINGSTID (ÅR)
Persondatorer	3
Övriga datorer	5
Maskiner och utrustning	5
Möbler	10
Fastighetsinventarier	10
Antika möbler	25

UNDANTAG I REGLERINGSBREVET FRÅN VISSA BESTÄMMELSER I FÖRORDNINGAR

I regleringsbrevet medges undantag från bestämmelser i förordningar enligt nedan:

- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen om redovisning mot anslag enligt 12 § anslagsförordningen (2011:223). Avräkning mot anslag och anslagsposter för medel som utbetalas till lärosätenas räntekonto i Riksgäldskontoret ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätes räntekonto i Riksgäldskontoret.
- Universitet och högskolor medges undantag från 7 § anslagsförordningen (2011:223) på så sätt att lärosätet får överföra såväl överproduktion som outnyttjat takbelopp (anslags-sparande) till ett värde av högst tio procent av takbeloppet till efterföljande budgetår utan att särskilt begära regeringens medgivande.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av vissa väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt tabell 2 i avsnitt 3 Väsentliga uppgifter där det även framgår vilka styckkostnader i enlighet med 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag som myndigheterna ska redovisa.
- Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av
 - låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och
 - beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att i årsredovisningen upprätta och lämna en finansieringsanalys till regeringen.
- Universitet och högskolor medges undantag från 2 kap. 1 § första stycket och 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar enligt följande. En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från icke-statlig givare. Detta gäller även för bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.
- Universitet och högskolor medges undantag från 25 a § andra och tredje styckena avgiftsförordningen (1992:191) om disponering av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet enligt följande. Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

NOTER

Alla belopp i notförteckningen anges i tusentals kronor.

NOT 1. INTÄKTER AV ANSLAG	2020	2019
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	692 727	671 581
Forskning och utbildning på forskarnivå	259 240	245 206
SUMMA INTÄKTER AV ANSLAG	951 967	916 787
Anslagsmedel för finansiering av bidrag	4 273	4 621
Idébanksmedel för finansiering av kapitaltillskott i hel- och delägda företag	250	
SUMMA UTGIFTER UNDER ANSLAG ENLIGT ANSLAGSREDOVISNING	956 490	921 408
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning samt Redovisning av utbildningsuppdraget.		
NOT 2. INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	2020	2019
Uppdragsutbildning	49 286	53 043
Uppdragsforskning	7 919	7 977
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191)	10 309	14 960
Högskoleprovet	481	740
Studieavgifter studenter från tredje land	1 679	2 915
Sponsring	298	356
Realisationsvinst vid avyttring av anläggningstillgångar		25
Övrigt	213	947
SUMMA INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	70 185	80 963
<i>Specifikation uppdragsutbildning</i>		
Statliga myndigheter	26 942	29 289
Kommuner, regioner	8 850	8 280
Näringsliv	11 132	12 625
Svenska organisationer	2 200	2 294
Utländska företag och organisationer	162	555
SUMMA	49 286	53 043
<i>Specifikation uppdragsforskning</i>		
Statliga myndigheter	4 978	4 702
Kommuner, regioner	1 204	825
Näringsliv	348	1 012
Svenska organisationer	499	357
Utländska företag och organisationer	890	1 081
SUMMA	7 919	7 977
<i>Specifikation intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen</i>		
Konferenser, seminarier	1 885	4 500
Försäljning tjänster	1 576	2 689
Offentlig inköps- och resurssamordning	3 346	3 007
Uthyrning lokaler	2 389	2 975
Kompendieförsäljning	713	982
Uthyrning av utrustning och labbmiljöer	399	806
Övrigt	1	1
SUMMA	10 309	14 960
<i>Varav tjänsteexport *</i>		
Studieavgifter studenter från tredje land	1 679	2 915
Övrig tjänsteexport	1 049	2 572
SUMMA	2 728	5 487

* I summa intäkter av avgifter och andra ersättningar ingår tjänsteexport med redovisade belopp.

NOT 3. INTÄKTER AV BIDRAG	2020	2019
Statliga myndigheter	112 862	104 727
Kommuner, regioner	11 231	15 650
KK-stiftelsen	28 533	30 762
Övriga svenska organisationer	23 397	20 732
Näringsliv	7 155	9 551
Utländska företag och organisationer	9 146	9 398
Privatpersoner	424	419
SUMMA	192 748	191 239
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning, Intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning samt Ekonomisk redovisning.		

NOT 4. FINANSIELLA INTÄKTER	2020	2019
Ränteintäkter Riksgäldskontoret	4	211
Orealiserad värdeökning finansiella instrument utomstatliga	26	429
Kursdifferens	489	442
Övriga ränteintäkter	54	79
SUMMA	573	1 161
Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår. Räntesatsen har under större delen av 2020 varit noll hos Riksgäldskontoret. Ränteintäkterna har beräknats på lånen till anläggningstillgångar under 2020.		

NOT 5. KOSTNADER FÖR PERSONAL	2020	2019
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter m.m.	584 159	562 497
Varav arvode till styrelse, kommittéer och ej anställd personal	547	379
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.		

NOT 6. ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER	2020	2019
Övriga driftkostnader	149 004	161 903
I posten övriga driftkostnader ingår realisationsförlust vid avyttring av anläggningstillgångar med 9 tkr 2020, år 2019 var realisationsförlusten 166 tkr.		
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.		

NOT 7. FINANSIELLA KOSTNADER	2020	2019
Räntekostnader Riksgäldskontoret	15	760
Kursdifferens	559	93
Övriga finansiella kostnader	28	24
SUMMA	602	877
Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår. Räntesatsen har under större delen av 2020 varit noll hos Riksgäldskontoret. Räntekostnaden har beräknats på tillgodohavandet på räntekontot hos Riksgäldskontoret under 2020.		

NOT 8. TRANSFERERINGAR
Transfereringar är transaktioner av medel till extern part där universitetets egen verksamhet inte får någon direkt motprestation. Exempel på transfereringar inom universitetet är stipendier, resebidrag och utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning, samt i de fall universitetet agerar koordinator i ett projekt och betalar del av projektmedlen vidare till annan part i projektet.

NOT 9. ÖVRIGA ERHÅLLNA MEDEL FÖR FINANSIERING AV BIDRAG	2020	2019
Kommuner		127
KK-stiftelsen	2 646	1 007
Övriga svenska organisationer	3 536	4 525
Privatpersoner	85	157
Övriga	508	66
SUMMA	6 775	5 882

NOT 10. LÄMNADE BIDRAG	2020	2019
Statliga myndigheter	-17 199	-11 807
Kommuner, regioner	-675	-740
Övriga svenska organisationer	-4 296	-3 280
Näringsliv	-3 649	-3 243
Privatpersoner	-7 076	-7 532
Utländska företag och organisationer	-1 304	-1 346
SUMMA	-34 199	-27 948

NOT 11. ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2020	2019
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	8 865	7 129
Varav:		
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	8 942	7 713
Bidragsfinansierad grundutbildning	-135	-329
Uppdragsutbildning	58	-255
Forskning och utbildning på forskarnivå	4 389	1 077
Varav:		
Forskning och utbildning på forskarnivå	4 363	1 077
Bidragsfinansierad forskning	67	19
Uppdragsforskning	-41	-19
SUMMA	13 254	8 206

Från och med 2020 ska resultatandelar i hel- och delägda företag redovisas enligt anskaffningsvärdemetoden. Jämförelsetalet för 2019 har omräknats utifrån den nya redovisningsprincipen.

NOT 12. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	2020	2019
IB anskaffningsvärde	19 307	19 360
Årets anskaffningar	792	979
Utrangeringar/försäljningar	-783	-1 032
SUMMA	19 316	19 307
IB ackumulerade avskrivningar	12 586	10 320
Årets avskrivningar	2 537	3 287
Utrangeringar/försäljningar	-783	-1 021
SUMMA	14 340	12 586
Restvärde	4 976	6 721

NOT 13. MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	Förbättringsutgifter annans fastighet		Maskiner/ inventarier		Pågående nyanläggningar	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
IB anskaffningsvärde	94 300	91 331	269 840	263 864	809	135
Årets anskaffningar	10 898	4 186	18 571	16 703	384	809
Årets överföringar från pågående nyanläggningar			809	135	-809	-135
Utrangeringar/försäljningar	-202	-1 217	-17 829	-10 862		
SUMMA	104 996	94 300	271 391	269 840	384	809
IB ackumulerade avskrivningar	63 507	57 607	212 698	206 876		
Årets avskrivningar	5 868	7 067	16 560	16 359		
Utrangeringar/försäljningar	-202	-1 167	-17 818	-10 537		
SUMMA	69 173	63 507	211 440	212 698	0	0
Restvärde	35 823	30 793	59 951	57 142	384	809

Som pågående nyanläggning redovisas utgifter för projektering av kommande och pågående byggnationer.

NOT 14. ANDELAR I HEL- OCH DELÄGDA FÖRETAG	2020	2019
Anskaffningsvärde	5 250	5 000
Bokfört värde andelar i hel- och delägda företag	5 250	5 000
År 2003 bildades Karlstads universitet Holding AB. Bolaget ägs till 100 procent av Karlstads universitet. 1 000 aktier finns i Karlstads universitet Holding AB (556636-7164) à nominellt värde 100 kronor styck. Från och med 2020 ska resultatandelar i hel- och delägda företag redovisas enligt anskaffningsvärdemetoden. Jämförelsetalet för 2019 har omräknats utifrån den nya redovisningsprincipen. År 2020 tillfördes Karlstads universitet Holding AB 250 tkr i kapitaltillskott via anslagsposten Idébanksmedel.		

NOT 15. ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV	UB Verkligt värde	Varav realiserade värdeförändringar
Räntekonsortiet	264	-17
Svenska aktiekonsortiet	1 568	919
Utländska aktieindexkonsortiet	637	428
SUMMA	2 469	1 330
Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår.		

NOT 16. VARULAGER	2020	2019
Varulager m.m.	577	544
Varulagret består av tryckerimaterial och produkter för försäljning i universitetets välkomstcenter.		

NOT 17. KORTFRISTIGA FORDRINGAR
Posten "Kortfristiga fordringar" avser, förutom mervärdesskattefordran, främst fakturor utställda till kunder där betalning ännu ej erhållits.

NOT 18. FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	2020	2019
Kundfordringar	8 097	12 123
Mervärdesskattefordran	15 508	15 564
SUMMA	23 605	27 687

NOT 19. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2020	2019
Förutbetalda kostnader	39 292	36 411
Hyrer	28 618	29 539
Övriga förutbetalda kostnader, statliga	795	722
Övriga förutbetalda kostnader, övriga	9 879	6 150
Upplupna bidragsintäkter	25 049	24 387
Övriga upplupna bidragsintäkter, statliga	6 772	10 911 *
Övriga upplupna bidragsintäkter, övriga	18 277	13 476 *
Övriga upplupna intäkter	4 038	3 284
SUMMA	68 379	64 082

* I ÅR 2019 förväxlades dessa två belopp med varandra, rättning har nu gjorts.

NOT 20. SPECIFIKATION AVRÄKNING MED STATSVERKET	2020	2019
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslaget	956 490	921 408
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-956 490	-921 408
Återbetalning av anslagsmedel		
SKULD AVSEENDE ANSLAG I RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	0	0

NOT 21. BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET	2020	2019
Beviljad räntekontokredit	0	0
Lägsta saldo under året	242 961	243 176

NOT 22. KASSA, BANK M.M.	2020	2019
Bankmedel EU-medel	882	916
Bankmedel donationsmedel	102	157
SUMMA	984	1 073

NOT 23. FÖRÄNDRING AV MYNDIGHETSKAPITALET							
	Stats-kapital	Resultat-andelar i hel- och delägda företag	Balanserad kapital-förändring anslags-finansierad verksamhet	Balanserad kapital-förändring avgifts-belagd verksamhet	Balanserad kapital-förändring bidrags-finansierad verksamhet	Kapital-förändring enligt resultat-räkning	Summa
Utgående balans 2019	5 263	24 879	146 980	1 763	3 684	10 827	193 396
Ändrad redovisnings-princip		-24 879				-2 621	-27 500
Ingående balans 2020	5 263	0	146 980	1 763	3 684	8 206	165 896
Föregående års kapitalförändring			8 790	-274	-310	-8 206	0
Kapitaltillskott Karlstads universitet Holding AB	250						250
Årets kapitalförändring						13 254	13 254
Summa årets förändring	250	0	8 790	-274	-310	5 048	13 504
UTGÅENDE BALANS 2020	5 513	0	155 770	1 489	3 374	13 254	179 400

Från och med 2020 ska resultatandelar i hel- och delägda företag redovisas enligt anskaffningsvärde-metoden. Jämförelsetalet för 2019 har omräknats utifrån den nya redovisningsprincipen. Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.

NOT 24. STATSKAPITAL	2020	2019
Karlstads universitet Holding AB	5 250	5 000
Konstverk, två stensulpturer inköpta 2006	201	201
Konstverk, del av glasskulptur Kunskapens träd	62	62
SUMMA	5 513	5 263

Universitetet erhöll i december 2002 fem miljoner kronor från regeringen för bildande av holdingbolag. Bolaget, Karlstads universitet Holding AB, bildades i januari 2003. Inget avkastningskrav finns på statskapitalet. År 2020 tillfördes Karlstads universitet Holding AB 250 tkr i kapitaltillskott via anslagsposten Idébanksmedel.

NOT 25. AVSÄTTNINGAR	2020	2019
Ingående avsättning	5 306	6 716
Årets pensionskostnad	1 855	952
Årets pensionsutbetalningar	-2 495	-2 362
UTGÅENDE AVSÄTTNING	4 666	5 306

Avser pensions- och delpensionsersättningar. Den sammanlagda framtida pensionsutbetalningen för dessa anställda redovisas i bokslutet som en skuld.

NOT 26. ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR	2020	2019
Ingående avsättning	5 599	4 028
Årets förändring	1 127	1 571
UTGÅENDE AVSÄTTNING	6 726	5 599

Avser avsättning omställningsmedel.

NOT 27. LÅN RIKSGÄLDSKONTORET	2020	2019
IB skuld Riksgäldskontoret	80 484	78 772
Nya lån under året	32 338	23 924
Årets amorteringar	-22 685	-22 212
UTGÅENDE SKULD RIKSGÄLDSKONTORET	90 137	80 484
Beviljad låneram	105 000	100 000
Universitetet finansierar sina investeringar i anläggningstillgångar via lån hos Riksgäldskontoret.		

NOT 28. ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER	2020	2019
Innehållen skatt personal	14 874	15 760
Övriga kortfristiga skulder	2 729	3 444
EU koordinatorsmedel	882	916
SUMMA	18 485	20 120

NOT 29. UPPLUPNA KOSTNADER	2020	2019
Upplupen semesterlöneskuld	22 011	19 394
Upplupna lönekostnader	10 966	7 636
Upplupna kostnader verksamhetsförlagd utbildning	7 017	6 669
Övriga upplupna kostnader	3 484	3 935
SUMMA	43 478	37 634

NOT 30. OFÖRBRUKADE BIDRAG	2020	2019
Statliga myndigheter	99 376	73 827
Övriga	43 132	52 805
SUMMA	142 508	126 632

NOT 31. FÖRBRUKNING OFÖRBRUKADE BIDRAG STATLIGA MYNDIGHETER	< 3 månad	3-12 månad	1-3 år	> 3 år	Summa
Förbrukning statliga oförbrukade bidrag	34 267	65 109			99 376
SUMMA	34 267	65 109	0	0	99 376

Noten har tagits fram i enlighet med HfR redovisningsråds rekommendation.
Metoden innebär en schablonberäkning av den genomsnittliga omsättningshastigheten/förbrukningstakten.
Förbrukningstakten för bidragsverksamhet med statlig finansiering bedöms sammantaget vara linjär.

NOT 32. ÖVRIGA FÖRUTBETALDA INTÅKTER	2020	2019
Statliga myndigheter	8 378	13 093
Övriga	10 001	8 235
SUMMA	18 379	21 328

NOT 33. ANSVARFÖRBINDELSER	2020	2019
Samarbetsavtal Karlstads Bostads AB	200	50
SUMMA	200	50

Karlstads Bostads AB förbinder sig att till utländska studenter inom utbytesprogram med andra länder tillhandahålla och hyra ut 100 rum under vårterminen respektive 180 rum under höstterminen. De rum som hyrs ut till utbytesstudenter ska Karlstads universitet betala en administrationsavgift för. De rum som inte hyrs ut till utbytesstudenter och som Karlstads Bostads AB inte kan hyra ut till andra studenter ska Karlstads universitet betala vakanskostnad (hyra) för. Avtalet med Karlstads Bostads AB gäller till och med 2022-01-16.
På grund av coronarestriktioner för resande mellan länder råder stor osäkerhet kring belopp och tidpunkt för utflödet som ansvarsförbindelsen avser.

STYRELSENS ERSÄTTNINGAR OCH UPPDRAG

Utbetald ersättning 2020 till styrelseledamöter och ledande befattningshavare samt uppgifter om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

NAMN	PERIOD	ERSÄTTNING, KR	ANDRA UPPDRAG SOM STYRELSE- ELLER RÅDSLEDAMOT
Ordförande			
Karin Johansson	jan.-dec.	66 000	Ordförande, V.S. VisitSweden AB Ordförande, HUI Research AB Ordförande, Svensk Handel Juridik AB Ledamot, Svensk Handel AB Ledamot, Svensk Distanshandel AB
Rektor			
Johan Sterte	jan.-dec.	1 382 459	Ledamot, Arbetsgivarverket Ledamot, Insynsrådet vid Länsstyrelsen i Värmlands län Ordförande, Karlstads universitet Holding AB Ordförande, Karlstads universitets innovation AB Ledamot, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien
Företrädare för allmänna intressen			
Fredrik Almqvist	jan.-dec.	28 000	Ledamot, QureTech Bio AB Ledamot, Almquest Holding&Innovation AB
Anders Björn	jan.-april	14 000	Ordförande, Valmet S.p.A Ordförande, Valmet Pescia S.r.L Ordförande, Italy s.p.a
Erik Engebretsen	jan.-april	14 000	Ledamot, Osiris Eiendom Holding AS Ledamot, C J Hambro & CIE AS
Margaretha Fahlgren	jan.-april	14 000	Ledamot, Nämnden för prövning av oredlighet i forskning
Pam Fredman	maj-dec.	14 000	Ledamot, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse Ledamot, Elanders AB
Ann Fust	maj-dec.	14 000	Ledamot, Insynsrådet Polarforskningssekreteriatet Ledamot, Ann Fust organisation och utredning AB
Jan Gulliksen	jan.-dec.	28 000	Ledamot, Voksenåsen AS Ledamot, Sveriges Radio AB Ledamot, Gulliksen Consulting AB Ledamot, Digitaliseringsrådet Ledamot, Stiftelsen bokförlaget Natur & Kultur Ledamot, EIT Digital Ledamot, Insynsrådet för Arbetsmiljöverket
Sara Jons	jan.-dec.	28 000	Inga
Veronica Lamppa Lönnbro	jan.-april	14 000	Inga
Mikael Liljestrand	maj-dec.	14 000	Ledamot, IUC Wermland AB
Amir Sajadi	maj-dec.	14 000	Ordförande, Stiftelsen Roya Foundation Ordförande, Järvaskolan AB Ledamot, Tillväxtverket

Företrädare för verksamheten

Susanne Tornhamre	jan.-april	664 677	Ledamot, Nämnden för prövning av oredlighet i forskning
Helén Williams	jan.-april	623 379	Ledamot, Wilconsulting AB
Claes Ugglå	jan.-april	640 708	Inga
Per Kristensson	maj-dec.	842 414	Ledamot, NWT Gruppen AB Ledamot, Länsförsäkringar Värmland Ledamot, Per Kristensson AB
Niklas Gericke	maj-dec.	840 318	Ledamot, Gericke Education AB Ledamot, Skolforskningsinstitutets vetenskapliga råd
Jan van Stam	maj-dec.	897 083	Inga

Företrädare för studenterna

Sebastian Hardin	jan.-juni	14 403	Inga
Malin Sannerstedt	jan.-juni	18 200	Inga
Ingrid Andersson	jan.-dec.	424 272	Inga
Sebastian Hasselström	juli-dec.	14 120	Ledamot, Överklagandenämnden för studiestöd
Barsha Yilmaz	juli-dec.	20 562	Inga

A close-up photograph of bare tree branches heavily coated in white frost or snow. The branches are dark brown and intricate, creating a complex web against a blurred background of more snow-covered trees and a hint of a building.

**VÄSENTLIGA UPPGIFTER,
UNDERSKRIFTER M.M.**

VÄSENTLIGA UPPGIFTER

TABELL VÄSENTLIGA UPPGIFTER ¹	2020	2019	2018	2017	2016
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ²	9 423	8 680	8 435	8 278	8 309
- varav kvinnor	5 890	5 400	5 259	5 167	5 207
- varav män	3 533	3 280	3 176	3 111	3 102
Kostnad per helårsstudent	76	79	78	78	77
Totalt antal helårsprestationer ²	7 825	7 165	7 038	7 016	6 972
- varav kvinnor	5 014	4 571	4 500	4 514	4 536
- varav män	2 811	2 594	2 538	2 502	2 436
Kostnad per helårsprestation	92	95	93	93	92
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst) ³	19	30	25	21	13
- varav kvinnor	5	8	7	6	3
- varav män	14	21	18	15	9
Totalt antal nyantagna doktorander	58	39	34	36	37
- varav kvinnor	34	20	20	23	19
- varav män	24	19	14	13	18
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	242	223	233	252	260
- varav kvinnor	127	111	124	136	131
- varav män	115	112	109	116	129
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.)	84	78	78	84	92
- varav kvinnor	41	35	31	34	37
- varav män	43	43	47	50	55
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag	0	0	0	0	0
- varav kvinnor	0	0	0	0	0
- varav män	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen ⁴	5,5	7,0	5,5	4,5	4,5
- kvinnor	5,5	7,5	5,5	5,3	5,0
- män	5,5	5,0	3,5	4,0	4,5
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen ⁴	6,0	6,3	6,5	6,0	6,4
- kvinnor	7,5	6,5	7,0	6,0	6,0
- män	6,0	6,0	6,0	6,0	5,3
Totalt antal doktorsexamina	32	28	25	31	25
- varav kvinnor	10	15	16	17	11
- varav män	22	13	9	14	14
Totalt antal licentiatexamina	7	5	13	17	12
- varav kvinnor	3	3	7	6	6
- varav män	4	2	6	11	6
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ⁵	-	379	398	369	359
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation ⁵	-	1 078	984	1 017	984
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	1 086	1 065	1 048	1 032	1 024
- varav kvinnor	611	596	580	575	572
- varav män	475	469	468	457	452
Medelantal anställda	1 293	1 289	1 259	1 243	1 235
- varav kvinnor	718	713	697	697	693
- varav män	575	576	562	546	542
Totalt antal lärare (årsarb.)	604	595	592	584	582
- varav kvinnor	296	287	286	286	289
- varav män	308	308	306	298	293
Antal disputerade lärare (årsarb.)	377	372	377	377	357
- varav kvinnor	168	160	162	165	156
- varav män	209	212	215	212	201
Antal professorer (årsarb.)	87	85	81	89	81
- varav kvinnor	28	26	24	29	25
- varav män	59	59	57	60	56

	2020	2019	2018	2017	2016
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	1 215	1 190	1 165	1 109	1 074
utb. på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	807	780	772	734	710
– andel anslag (%)	86	86	86	86	86
– andel externa intäkter (%)	14	14	14	14	14
forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	404	410	394	375	364
– andel anslag (%)	63	60	60	60	62
– andel externa intäkter (%)	37	40	40	40	38
Kostnader totalt (mnkr) varav	1 202	1 182	1 137	1 103	1 071
– andel personal	75	73	72	72	72
– andel lokaler	11	11	11	11	11
Lokalkostnader per kvm (kr) ⁶	1 651	1 636	1 624	1 618	1 652
– andel av justerade totala kostnader (%)	12	12	12	13	13
Balansomslutning (mnkr)	552	519	523	458	441
– varav oförbrukade bidrag	143	127	121	95	95
– varav årets kapitalförändring	13	11	36	7	7
– myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring) ^{6, 7}	179	166	158	130	124
– inom utbildning grundnivå och avancerad nivå	104	95	87	61	54
– inom forskning och utbildning på forskarnivå	70	66	65	63	64

¹ All individbaserad statistik redovisas för det totala antalet samt uppdelat på kön om det inte finns särskilda skäl som talar mot detta.

² Exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning. Inklusiva bidragsfinansierade extrasatsningar 2020 avseende Sommarkurser, Behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning, Bristyrkesutbildningar respektive Livslångt lärande.

³ Exklusive beställd utbildning.

⁴ Median bruttostudietid uttryckt i år.

⁵ Uppgifter för år 2020 lämnas i årsredovisningen 2021.

⁶ Redovisas i enlighet med Sveriges universitets- och högskoleförbunds rekommendationer om lokalkostnader i den del som avser sammanställning av lokalkostnader, se bilaga 2 till rekommendationerna (REK 2014:1 dnr 14/069).

⁷ Från och med 2020 ska resultatandelar i hel- och delägda företag redovisas enligt anskaffningsvärdesmetoden. Jämförelsetalen för 2016-2019 har omräknats utifrån den nya redovisningsprincipen.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Universitetet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, når verksamhetens mål samt uppfyller kraven i myndighetsförordningen (2007:515).

PROCESSEN FÖR INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Myndighetsledningen ska säkerställa att det inom myndigheten finns en god intern miljö som skapar förutsättningar för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll.

Processen för intern styrning och kontroll ska även förebygga så att verksamheten inte utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter.

I myndighetsförordningen anges bland annat att verksamheten ska bedrivas effektivt, enligt gällande rätt och enligt de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen samt att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt.

Karlstads universitet har under 2020 arbetat med intern styrning och kontroll i enlighet med kraven. Innan beslut om denna årsredovisning får styrelsen en mer omfattande rapport avseende arbetet med intern styrning och kontroll. Nedan följer en sammanfattning från delar av innehållet i rapporten samt universitetets arbete med intern styrning och kontroll.

INTERN STYRNING

Universitetet har en övergripande arbetsordning samt därtill separata arbetsordningar för styrelse, fakultetsnämnder, lärarutbildningsnämnd, fakulteternas organisation, centrala stödfunktioner, centrum- och forumbildningar samt mindre nämnder och kommittéer. Arbetsordningarna beskriver uppdrag, sammansättning, ordningen för beredning och handläggning inför beslut, studentinflytande, jäv och övriga förvaltningsrättsliga frågor.

Universitetet har en delegationsordning som utgår från rektor och som fördelar ansvar till fakultetsnämnder, dekaner, universitetsdirektören och förvaltnings chefer. Arbetsordningar samt delegationsordningen finns publicerade på intranätet så att de finns tillgängliga för chefer och medarbetare.

Styrdokument finns för olika områden, bland annat antagningsordning, examensordning, regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, anställningsordning, inköpspolicy, policy för studentinflytande, representationspolicy samt policy

för bisysslor. Universitetets rutiner och kontroller är organiserade med syftet att minimera risken för oegentligheter.

KVALITETSSYSTEM

Rektor beslutade i december 2019 om ett sammanhållet kvalitetssystem vid universitetet. Modellen ger en tydlig styrning av kvalitetsarbetet, visar vikten av en kvalitetskultur och poängterar kontrollaktiviteter i form av utvärderingar samt lärande. Kvalitetssystemet har tillämpats under 2020.

Kvalitetssäkringen som genomförts under 2020 har utgått från att universitetet ska bygga och bibehålla en kvalitetskultur som innefattar formella strukturer samt engagemang och ansvarstagande för verksamhetens kvalitet. Kvalitetsutvecklingen har byggts på systematisk uppföljning, analys och återkoppling. Universitetets utvärderingar har utgått från de principer för kvalitetssäkring av högre utbildning som framgår i European Standards and Guidelines.

Kvalitetssäkring fokuserar på årliga utvärderingar och uppföljningar av utbildningsutbudet utifrån samhällets och arbetsmarknadens behov, lärosätets kapacitet, interna och externa utvärderingsresultat samt ekonomiska förutsättningar. Ett antal uppföljningar har genomförts under 2020, dels enligt treklövermodellen i samverkan med Mittuniversitetet och Linnéuniversitetet, dels via Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar.

Kvalitetsarbete och utvärderingar som genomförts 2020 avseende utbildning på grundnivå och avancerad nivå beskrivs på sidan 16. Kvalitetsarbete och utvärderingar som bedrivits avseende forskning vid universitetet beskrivs på sidan 43.

Universitetets ansökan om utmärkelsen HR Excellence in Research beviljades under året av EU-kommissionen. Utmärkelsen är ett bevis på att universitetet arbetar kontinuerligt för att utveckla en stimulerande arbetsmiljö och goda villkor samt en gynnsam professionell utveckling för forskare. Syftet är att förbättra förutsättningarna för fri forskning, främja en öppen arbetsmarknad, möjliggöra rekrytering och behålla framstående forskare. Mer om universitetets arbete med utmärkelsen framgår under avsnittet Internationaliseringsarbete på sidan 59.

För utvärdering och uppföljning använder universitetet också ett automatiserat och standardiserat system för värdering och analys av program och kurser. Systemet säkerställer att studenter ges möjlighet att framföra sina erfarenheter och synpunkter samt att resultaten hålls tillgängliga.

RISKANALYS FÖR VERKSAMHETSÅR 2020

Universitetet har genomfört riskanalyser samt under året arbetat med aktiviteter kopplat till de identifierade riskerna. Utgångspunkt för riskanalyserna är skeenden i omvärlden som kan påverka universitetets möjligheter att fullgöra sin serviceskyldighet som myndighet samt risken för att universitetet inte når upp till de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Fakulteter, lärarutbildningsnämnd och avdelningar vid centrala stödfunktioner har genomfört analyser för respektive verksamhet. Utifrån riskdokumentationerna har universitetsledningen fört in ett övergripande perspektiv. Riskanalyserna dokumenteras i ett webbaserat verktyg som ger koppling mellan verksamhetsmål, verksamhetsplanering och riskanalyser. Riskanalyserna utgår från universitetets vision och strategi 2030 samt de sex strategiska mål 2019-2023 som styrelsen beslutat om. Styrelsen beslutade i slutet av november 2020 om riskanalys samt planerade åtgärder avseende år 2021.

BRISTER SOM IDENTIFIERATS AV INTERN OCH EXTERN REVISION

Internrevisionen lämnar rapporter till styrelsen enligt beslutad revisionsplan. I den mån rapporterna påtalar brister och innehåller rekommendationer beslutar styrelsen om återrapporering av dessa. Återrapporeringen säkerställs genom att en handläggare utses för att samlat kunna redogöra för arbetet med rekommendationerna.

Under 2020 har internrevisionen lämnat fem rapporter till universitetets styrelse. Rapporterna har behandlat diarietföring, Musikhögskolan Ingesund, Karlstads universitets uppdrags AB, uppföljningar av bisysslor samt informationssäkerhet.

I revisionsrapporten angående diarietföring noterades vissa brister i samband med hanteringen av allmänna handlingar gällande utlämnade. I revisionsrapporten om Musikhögskolan Ingesund konstaterades behov av att uppdatera anläggningsregistret. Internrevisionen bedömde att den interna styrningen och kontrollen av Karlstads universitets uppdrags AB var tillfredställande med tydliga uppgiftsbeskrivningar och gränsdragningar. Uppföljningsrapporterna om bisysslor och informationssäkerhet behandlade kvarstående synpunkter från tidigare års revisioner. Det fanns fortsatt brister i att följa reglerna gällande bisysslor. Gällande informationssäkerheten konstaterades att den interna kontrollen var tillfredsställande, att förändringar skett gällande förordningar för informationssäkerhet och att förändringar skett inom intern organisation och regelverk.

Rapporterna har resulterat i styrelsebeslut om uppdrag till rektor att hantera dessa förbättringsordren. Rekommendationer har tagits om hand och återrapporeras till universitetsstyrelsen i särskild ordning.

Riksrevisionens granskning av bokslut och årsredovisning 2019 samt övrig granskning som har bedrivits under 2020 har inte resulterat i några allvarliga iakttagelser, utan Riksrevisionen har rapporterat muntligt samt i minnesanteckningar.

STYRELSENS UNDERSKRIFTER

Universitetsstyrelsen har vid sammanträdet den 18 februari 2021 fastställt årsredovisning för år 2020.

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Karin Johansson

Johan Sterte

Fredrik Almqvist

Pam Fredman

Ann Fust

Jan Gulliksen

Sara Jons

Mikael Liljestrand

Amir Sajadi

Per Kristensson

Niklas Gericke

Jan van Stam

Barsha Yilmaz

Johan Heder

Ingrid Andersson

